

bulletin slovenskej advokácie

Rekodifikácia
civilného
procesného práva:
**Civilný sporový
poriadok vs.
Občiansky súdny
poriadok: Dovolanie**

**Utečenci vo svetle
vývoja azylového
práva na Slovensku
a judikatúry NS SR**

**Nenávistné
prejavy
na Facebooku**

**Elektronická
úschova dát
o advokátskej činnosti
– ochrana
a jej narušenie**

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Bulletin je prirodzeným informačným kanálom Slovenskej advokátskej komory
- 4 **K NOVÝM KÓDEXOM**
Civilný sporový poriadok vs. Občiansky súdny poriadok: Dovolanie
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 6 Utečenci vo svetle vývoja azylového práva na Slovensku a judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky
JUDr. Elena Berthotyová, PhD.
- 18 Nenávisťné prejavy na Facebooku
Mgr. Ivan Smieško
- 27 Elektronická úschova dát o advokátskej činnosti - ochrana a jej narušenie
JUDr. Mgr. Katarína Kesselová
- JUDIKATÚRA**
- 35 Európsky zatykač a Charta základných práv Európskej únie
- 38 K zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v bagatelných veciach

ADVOKÁCIA

- SAK**
- 40 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
- 41 Uznesenie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 22/4/2016 z 1. apríla 2016 o pravidlách používania názvu obchodnej spoločnosti pre výkon advokácie
- 41 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 42 Reklama advokáta a jeho služieb
- DEŇ ADVOKÁCIE 2016
- 46 Medzinárodný šachový turnaj *de lege lata*
- 50 Deň otvorených dverí
- 51 Galavečer Slovenskej advokátskej komory
- 54 19. ročník futbalového Memoriálu JUDr. Milana Gejdoša, CSc.

ZAHRANIČIE

- 57 Povinnosť advokáta dodržiavať zákonné obmedzenia platieb v hotovosti
- 60 Bulletin advokacie prináša...
- 61 Chcete aj vy zažiť tzv. „AIJA spirit“?
- 62 XXIV. Konferencia Karlovarské právnické dny

ZAÚJÍMAVOSTI

- LITERATÚRA**
- 63 Správne právo hmotné. Všeobecná časť
JUDr. Matúš Filo, PhD.
- 64 Advokáti v šerme a na planši
JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 69 Publikačná súťaž *Bulletinu slovenskej advokácie*
- 70 Tenisový turnaj „advokáti v sieti“

**Milé kolegyně,
vážení kolegovia,**

v živote slovenskej advokácie si našiel pevné miesto a opodstatnenie Deň advokácie. Tradične sa koná pri príležitosti prijatia zákona č. 132/1990 Zb. o slobodnom výkone advokácie, ktorý priniesol znovuoobnovenie a obrodu advokátskeho povolania na princípoch nezávislosti a samostatnosti.

Žijeme v spoločnosti a v období, kde by mala byť úcta k demokracii a právu jedným z najdôležitejších ústavných princípov, a práve na tieto princípy poukazuje aj Preambula Advokátskeho poriadku.

Na zdôraznenie základných zásad nášho postavenia a výkonu povolania sa snažíme vniesť do povedomia širokej odbornej i laickej verejnosti, ako aj do vlastných radov opodstatnenosť našej existencie a pôsobenia. Slovenská advokátska komora v mesiaci apríl tohto roka opätovne zorganizovala sériu podujatí športového, odborného, poradenského aj kultúrno-spoločenského formátu. Celej spoločnosti dávame na známosť, že advokácia aj samotní advokáti majú svoje nezastupiteľné miesto v justičnom a spoločenskom rozmere či priestore. Zároveň – najmä pri oceňovaní kolegov za ich celoživotnú prácu a prínos advokácii – sa snažíme vytvárať inšpiráciu a vzory pre ďalšie generácie advokátov. Našou ambíciou je budovať medzi advokátmi nielen hrdosť na advokátsky stav, ale aj pocit spolupatričnosti, ktorá je dôležitá v tom, aby sa nám darilo správať sa k sebe navzájom profesionálne a korektné, aj keď veľmi často bývame na opačných brehoch súdnych sporov, v ktorých zastupujeme klientov.

Konkrétosti a štatistické údaje o aktivitách komory realizovaných v spomínanom aprílovom období tohto roka sa dočítate na strane 46.

Dovoľte mi vyjadriť presvedčenie, že naše snahy a úsilie v naznačenom smere sa vo Vašich radoch stretávajú s uznaním a pochopením. Vo vedení komory nám naozaj ide o to, aby sme klasickými, ako aj možno netradičnými formami zviditeľnili advokátsku profesiu, niekedy ohliadnutím sa do minulosti, ale zároveň vytváraním určitých perspektív nášho povolania do budúcnosti.

Som presvedčený, že Deň advokácie pomáha a prispieva k naplneniu vyššie uvedených princípov a zásad našej práce.

JUDr. Ľubomír Hrežďovič
predseda SAK

K fotografii na obálke

Ocenení advokáti na Galavečere SAK, ktorý sa konal 24. apríla 2016 v Žiline v hoteli Holiday Inn. Viac na s. 50.
Foto: Anton Frič

ROZHOVOR

Bulletin je prirodzeným informačným kanálom Slovenskej advokátskej komory

Po odchode JUDr. Romana Hošovského z Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie sa jej novými členkami stali **doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.** a **JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.**, ktoré nám v tejto súvislosti poskytli krátky rozhovor.

■ Ako ste doteraz vnímali Bulletin „zvonku“?

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.:

Bulletin pre mňa predstavoval a predstavuje pravidelný prísun informácií o problémoch, ktoré aktuálne rieši právna prax. V súvislosti s mojou prácou totiž považujem za nevyhnutné mať prehľad o tom, čo sa momentálne deje v právnej teórii a praxi; tento prehľad si udržiavam okrem iného aj pravidelným

sledovaním Právneho obzoru, Justičnej revue, a práve Bulletinu slovenskej advokácie. Okrem odborných článkov si veľmi rada prečítam príspevky venujúce sa histórii advokácie a mapujúce životné príbehy významných predstaviteľov tejto právnickej profesie. To, že spomínané príspevky tvoria už takmer pravidelnú súčasť každého čísla časopisu, považujem za dobrý počin.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.:

Bulletin som už od štúdia na právnickej fakulte vnímala ako odborného sprievodcu nielen pre advokátov, ale aj pre ostatných čitateľov aj vzhľadom na to, že je dostupný na webovom sídle Slovenskej advokátskej komory. Za viac ako 10 rokov, odkedy časopis pravidelne sledujem a čítam, som v ňom často

našla zaujímavé odborné články zaoberajúce sa novou právnou úpravou, aktuálnou judikatúrou, ale aj inšpirujúcimi témami, ktoré som použila pri písaní odborných prác, ako aj pri riešení problémov v praxi.

■ Čo Vás viedlo k tomu, aby ste sa osobne angažovali v oblasti tvorby stavovského časopisu komory?

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.:

S ponukou na spoluprácu som bola oslovená už v minulom roku. Išlo o zabezpečenie pravidelnej rubriky venujúcej sa aktuálnej judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, pričom kritériom výberu konkrétneho rozhodnutia je okrem aktuálnosti aj možnosť jeho využitia z pohľadu slovenského advokáta. Musím sebakriticky priznať, že záväzok pravidelne prispievať má na mňa pozitívny vplyv, pretože mi pomáha preklenúť môj prirodzený sklon k odsúvaniu vecí až do štádia, keď sa už jednoducho musia urobiť. Čo sa týka môjho členstva v redakčnej rade Bulletinu, autorom tejto myšlienky je dlhoročný člen redakčnej rady profesor Mazák. Jeho ponuku som rada akceptovala.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.:

Priznám sa, že nad možnosťou angažovať sa v oblasti tvorby stavovského odborného časopisu som v minulosti vôbec neuvažovala. V čase, keď som začala zvažovať aktívnu účasť na tvorbe Bulletinu, som najprv rozmýšľala, že som na takú zodpovednú úlohu príliš mladá. Na druhej strane, práve možnosť vyjadriť názor mladej generácie právnikov na obsah časopisu bol dôvodom, pre ktorý som sa rozhodla osobne participovať na jeho tvorbe.

■ Aký význam má pre Vás členstvo v redakčnej rade Bulletinu a aké ambície sa Vám s členstvom spájajú?

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.:

S prácou v redakčnej rade som už mala skúsenosť vzhľadom na to, že som pôsobila ako členka redakčnej rady časopisu Výber z rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, a to počas celej jeho deväťročnej histórie. Na rozdiel od Bulletinu však šlo o časopis pomerne úzko špecializovaný, v dôsledku prehľbujúceho sa povedomia o Európskej únii, a hlavne o pôsobení európskeho práva zanikla potreba jeho existencie.

V prípade Bulletinu by som v prvom rade chcela vyzdvihnúť možnosť pracovať v tíme, ktorý svoju kvalitu jednoznačne

ne preukázal doterajšou činnosťou. Vítam príležitosť spoznať nových ľudí a konfrontovať sa s novými názormi. Vychádzajúc z doterajších skúseností môžem konštatovať, že Bulletin má skutočne profesionálne zázemie. Mojou ambíciou je prispieť k tomu, aby bol naďalej kvalitným časopisom. Ako? Predovšetkým zodpovedným prístupom k článkom, prácou s autormi, medzi ktorými je viacero sľubných prispievateľov a náročným posudzovaním toho, či sa konkrétny príspevok uverejní, alebo sa autorovi odporučí dopracovať ho, prípadne sa vôbec nedostane na stránky časopisu.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.:

Členmi redakčnej rady Bulletinu sú významné osobnosti právnej vedy, ako aj skúsení, odborne vysoko kvalifikovaní advokáti a sudcovia. Považujem za veľmi zaujímavé a odborne podnetné počuť ich právne názory na články, ktoré sa uchádzajú o publikovanie v Bulletine. Mojou ambíciou je priblížiť obsah časopisu mladšej generácii právnikov a advokátov, ktorá sa viac zameriava na získavanie informácií z elektronických médií, využíva sociálne siete a zaoberá sa riešením právnych tém súvisiacich s aktuálnym vývojom spoločnosti a s rozvojom informačných technológií.

■ V čom vidíte priestor na zlepšenie pravidelného obsahu časopisu?

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.:

K aktuálnemu spôsobu zostavovania obsahovej stránky časopisu nemám v zásade žiadne výhrady. Domnievam sa, že v súčasnosti predstavuje zdravý kompromis medzi teóriou a praxou. Ako som už uviedla, oceňujem zaradenie príspevkov, ktoré sa venujú histórii advokácie na Slovensku. Osobne by som na stránkach stavovského časopisu čakala väčšiu diskusiu zo strany advokátok a advokátov k prezentovaným témam. Ale to už, samozrejme, nie je záležitosť redakčnej rady, ale aktivity jednotlivých advokátov.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.:

Dôležitou požiadavkou na výkon povolania advokáta je potreba orientovať sa v aktuálnych zmenách právnych predpisov a v aktuálnej judikatúre. Aj keď v ére internetu dokážeme tieto informácie získať rýchlo, ľahko, dokonca nám automaticky prichádzajú do e-mailovej schránky, môže sa stať, že zmenu prehliadneme. Z tohto dôvodu priestor na zlepšenie obsahu vidím v možnosti rozšíriť stálu rubriku Aktuality o novinky z legislatívy a pripravovať pre advokátov pravidelne stručné a podstatné informácie o dôležitých aktuálnych zmenách v právnych predpisoch tak, ako je to v prípade rubriky o nových procesných kódexoch.

■ Ako by ste v stručnosti charakterizovali prínos Bulletinu pre advokátsky stav a pre jednotlivých advokátov?

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.:

Okrem toho, že Bulletin predstavuje prirodzený vnútorný informačný kanál stavovskej organizácie, plní podľa môjho názoru nezastupiteľnú úlohu aj v súvislosti so zvyšovaním

kvality ponúkaných advokátskych služieb. Nielen preto, že je zdrojom informácií, ale aj preto, že dáva priestor na publikovanie samotným advokátom, vďaka čomu si môžu zlepšovať zručnosti v argumentácii a v písomnom prejave. Táto funkcia časopisu sa prejavuje najmä vo vzťahu k mladšej generácii advokátov a koncipientov a s prihliadnutím na skúsenosti v pedagogickom procese, vďaka ktorým mám určitý časový predstih pred advokátskou komorou v kontexte kontaktov s nastupujúcou generáciou právnikov, sa domnievam, že jej význam v budúcnosti ešte vzrastie. Akosi sa totiž zabúda, že medzi základné nástroje právnika patrí aj slovo a jazyk.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.:

Prínos Bulletinu pre advokátov vnímam v tom, že vďaka nemu má každý advokát zabezpečený pravidelný prísun odborných informácií použiteľných pri výkone povolania. Prostredníctvom Bulletinu sa advokáti môžu oboznámiť s aktuálnymi témami a odbornými článkami so širokým zameraním a budovať si vlastnú odbornú knižnicu. To však neznamená, že časopis je vhodný len na to, aby sme si ho čerstvo rozbalení a nedotknutí založili do poličky. Napriek tomu, že niektorí advokáti považujú stavovskú organizáciu za príťaž a Bulletin za spam, podľa môjho názoru je práve stavovský časopis vhodným prostriedkom na to, aby komora zabezpečovala pre svojich členov odborné informácie, informovala ich o aktuálnom dianí v komore a pozývala ich na organizované podujatia.

■ Čomu sa venujete v rámci svojej právnickej praxe?

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.:

Moja profesijná kariéra je od roku 2002 spojená s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach s päťročnou prestávkou, počas ktorej som pôsobila ako právna poradkyňa na Súdnom dvore Európskej únie v kabinete generálneho advokáta profesora Jána Mazáka. V pedagogickej a vedeckej práci sa zameriavam na problematiku práva Európskej únie, momentálne sa boríme s otázkami výkladu a aplikácie Charty základných práv EÚ pred súdmi našej krajiny. Bola som pri zakladaní predmetu európske právo na našej fakulte a videla som jeho prerod od „všezahrňajúceho“ predmetu vypomáhajúceho tradičným právnickým disciplínam k predmetu, ktorý poskytuje ústavné základy európskeho práva, ktoré študenti následne využívajú v rámci europeizovaných predmetov týkajúcich sa slovenského práva.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.:

V právnickej praxi som doposiaľ pôsobila výlučne v advokácii, v ktorej sa zameriavam na oblasť súkromného práva. Riešim široký okruh problémov – najčastejšie (a najradšej) sa zaoberám obchodným právom a právom nehnuteľností. Okrem uvedených oblastí sa stretávam aj s problémami z ďalších oblastí súkromného práva – občianskeho práva, práva cenných papierov, ale aj rodinného, pracovného či autorského práva. V právnej praxi sa venujem nesporovej aj sporovej agende.

K NOVÝM KÓDEXOM

Civilný sporový poriadok vs. Občiansky súdny poriadok: Dovolanie

Vzhľadom na nadchádzajúcu účinnosť nového Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku, ktorá pripadá na 1. 7. 2016, budú v rámci tejto rubriky dočasne uverejňované krátke príspevky, týkajúce sa niektorých zásadných zmien v procesných predpisoch, spolu so stručnou komparáciou súčasnej a budúcej právnej úpravy. Príspevky budú osobitne zamerané na otázky súvisiace s výkonom advokátskej praxe.

V rámci rekodifikácie civilného procesného práva došlo, resp. od 1. júla 2016 dôjde, k markantným zásahom do právnej úpravy dovolania a samotného dovolacieho konania. Z určitých hľadísk možno hovoriť aj o celkových koncepčných zmenách tohto inštitútu. Dovolanie ostáva naďalej mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon výslovne pripúšťa. Jeho zmyslom je preskúmanie odvolacieho konania a rozhodnutia s kasačnými a revíznymi kompetenciami odvolacieho súdu. Možnosť súčasného zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie ostáva za určitých podmienok zachovaná (§ 449 ods. 2 CSP).

Nová právna úprava predlžuje lehotu na podanie dovolania na dva mesiace; avšak začiatok jej plynutia viaže v zmysle § 427 CSP na doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj súčasný § 240 ods. 1 OSP). S tým súvisí aj zmena základného všeobecného ustanovenia, ktoré už nevykazuje dovolanie ako opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam odvolacích súdov (§ 419 CSP a § 236 ods. 1 OSP).

Z hľadiska legislatívnej techniky je aj v rámci Civilného sporového poriadku primárne formulovaná prípustnosť dovolania z dôvodu tzv. zmätočnosti (§ 420 CSP). Toto ustanovenie vychádza z pôvodného znenia § 237 ods. 1 OSP a vykazuje niekoľko obsahových zmien. Predovšetkým je priamo v § 420 CSP vymedzené, že dovolanie z dôvodu zmätočnosti podľa písm. a) až f) je prípustné síce proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, avšak **iba ak ide o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí**. Samotné dôvody prípustnosti ostávajú čo do podstaty bežne totožné, pri vypustení pôvodného § 237 ods. 1 písm. e) OSP, ktorý by bol nadbytočným, vzhľadom na skutočnosť, že sporové konanie možno začať iba na návrh (§ 156 CSP).

Interpretačne pomerne rozporuplný § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ktorému bol aj v rámci tejto rubriky opakovane venovaný priestor (BSA č. 6/2014 a 7 – 8/2014), bol nahradený novým znením § 420 písm. f) CSP „*súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces*“, ktoré aj v súvislosti s aktuálnym stanoviskom občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR

R 2/2015 do značnej miery obmedzuje pôvodne pomerne široký priestor pre jeho (nezriedka účelové) uplatnenie.

Pokiaľ nejde o dovolanie prípustné z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 CSP, **stráca vo všeobecnosti význam skutočnosť, či ide o potvrdzujúce alebo zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu**. V tom sa nová koncepcia prípustnosti dovolania výrazne líši od súčasného znenia § 238 a 239 OSP. V súlade s § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti zmeňujúcemu aj potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak toto rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Na tieto podmienky nadväzuje znenie § 432 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého **možno dovolanie prípustné podľa § 421 CSP odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci**. Dovolací súd bude teda v danej súvislosti výlučne súdom „právnym“, a nie „skutkovým“.

Z uvedeného je zrejme, že Civilný sporový poriadok priznáva značný význam relevantnej súdnej judikatúre, a to predovšetkým v súvislosti s ústavným princípom právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, o čom svedčia aj formulácie v rámci základných princípov CSP (čl. 2 ods. 2 a 3 CSP), zákonných náležitostí odôvodnenia prvoinštančného a odvolacieho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 a 3 a § 393 ods. 2 a 3 CSP) a postavenia a činnosti tzv. veľkého senátu podľa § 48 CSP. Načrtnuté zmeny budú nepochybne klásť zvýšené nároky nielen na sudcov všeobecných súdov a na analytické oddelenie NS SR, ale v neposlednom rade aj na advokátov, v súvislosti s náležitou argumentáciou pri skúmaní a presadzovaní prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Pre úplnosť treba dodať, že uznesenia ako také nie sú *a priori* z dovolacieho prieskumu vylúčené. V súlade s § 421 ods. 2 CSP je však dovolanie proti uzneseniu, s výnimkou dôvodov zmätočnosti (§ 420 CSP), prípustné iba proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní podľa § 357 písm. o) CSP, teda o odvolaní vo veci návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia alebo výkonu cudzieho rozhodnutia.

Bagateľný cenzus je v § 422 ods. 1 CSP vymedzený tak, že napriek splneniu zákonných podmienok podľa § 421 ods. 1 CSP **nie je dovolanie prípustné vo veciach peňažného plnenia neprevyšujúceho desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. dvojnásobok minimálnej mzdy v sporoch s ochranou slabšej strany.**

Obsahové náležitosti dovolania v zmysle § 428 CSP vychádzajú z osvedčenej pôvodnej úpravy v § 241 ods. 1 OSP. Naďalej platí, že **dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom**, s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP. Na protistranu dovolateľa sa povinné zastúpenie nevzťahuje. **Zavádza sa však osobitné pravidlo, podľa ktorého musia byť dovolanie a iné podania dovolateľa v konaní aj spísané advokátom.**

Ako už bolo naznačené, zákon predpokladá len dve kategórie dovolacích dôvodov. V prípade dovolania prípustného z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 CSP ho možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k namietanej vade; okolnosti zakladajúce prípustnosť sú teda súčasne aj odvolacím dôvodom. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť len tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Meniť alebo dopĺňať možno dovolacie dôvody iba do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi bezpodmienečne viazaný.

V dovolacom konaní sa uplatňujú osobitné pravidlá procesnej koncentrácie, v rámci ktorých súd prvej inštancie doručí dovolanie protistrane a vyzve ju na vyjadrenie v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní. **Na neskôr podané vyjadrenie k dovolaniu sa neprihliada.** Ak sa protistrana vyjadrí včas, jej vyjadrenie doručí súd prvej inštancie dovolateľovi. O dovolaní rozhodne následne Najvyšší súd SR (§ 35 CSP) spravidla bez pojednávania. Pojednávanie môže nariadiť, ak to považuje za potrebné.

Dovolací súd má naďalej možnosť rozhodnúť o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, avšak iba na návrh a z dôvodov hodných osobitného zreteľa (porovnaj § 243 OSP a § 444 ods. 1 CSP). Na základe rovnakých kritérií **môže najvyšší súd odložiť aj právoplatnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia**, ktorým nebola uložená povinnosť na plnenie.

Spôsob a forma rozhodovania dovolacieho súdu ostávajú prevažne zachované podľa pôvodných procesných pravidiel. K zmene napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je najvyšší súd oprávnený pristúpiť vtedy, ak je dovolanie dôvodné a má za to, že sám môže rozhodnúť vo veci (§ 449 ods. 3 CSP). Inak pôjde v prípade dôvodne podaného dovolania vždy o výkon kasačnej kompetencie najvyššieho súdu. Ak dovolanie nie je dôvodné, súd ho zamietne. **Do značnej miery sprísnený je postup dovolacieho súdu pri odmietnutí dovolania.** Vady dovolania, ktoré nemá náležitosti podľa § 428 CSP alebo nie je odôvodnené v súlade s § 431 až 435 CSP, súd prvej inštancie neodstraňuje. Po predložení veci dovolaciemu súdu vydá dovolací súd uznesenie, ktorým takéto dovolanie bez ďalšieho odmietne v zmysle § 447 písm. d) alebo f) CSP. Zákon vychádza z predpokladu, že povinné

zastúpenie advokátom je dostatočnou garanciou ochrany práv dovolateľa, v zmysle spísania a podania dovolania, ktoré nevykazuje obsahové nedostatky, resp. vady. Opak eventualityne zakladá zodpovednosť príslušného advokáta za škodu spôsobenú pri výkone advokácie. Dovolateľ navyše musí byť poučený o náležitostiach dovolania už v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 393 ods. 1 CSP.

Výnimka z uvedeného pravidla sa uplatní iba za predpokladu, že dovolateľ, na ktorého sa vzťahuje povinné zastúpenie advokátom, nie je v konaní riadne zastúpený, pričom nebol o tejto povinnosti poučený odvolacím súdom (porovnaj obligatórne náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 393 ods. 1 CSP). Za daných okolností vyzve súd prvej inštancie dovolateľa na odstránenie nedostatku procesnej podmienky povinného zastúpenia a poučí ho o hroziacich následkoch. V prípade neodstránenia väd najvyšší súd dovolanie uznesením odmietne. Súdny poplatok za dovolanie však súd prvej inštancie v tomto prípade vyrubí iba ak dôjde k riadnemu odstráneniu väd.

Ustanovenie § 452 ods. 1 CSP ponecháva v dovolacej praxi zjednodušenú formu rozhodnutia súdu v prípade „opakujúcich sa“ (päťkrát) dovolaní totožného dovolateľa v obdobných veciach, ktorá bola s účinnosťou od 1. 1. 2015 pôvodne zavedená v rámci § 243b ods. 7 OSP. Zachovaná ostáva aj tzv. pokuta za súdivosť (§ 452 ods. 2 a § 243b ods. 7 i. f. OSP); k tomu pozri aktuálne príspevky v aprílovom čísle Bulletinu slovenskej advokácie – MAZÁK, J.: Pokuta za dovolanie: Chybne pochopené tradície? BSA č. 4/2016, s. 15 a nasl. a ŠTEVČEK, M.: *Mala herba cito crescit* alebo keď dvaja robia to isté... BSA 4/2016, s. 21 a nasl.

Pokiaľ ide o poplatkové povinnosti, spojené s dovolacím konaním, naďalej ostáva zachované pravidlo, že **za dovolanie sa platí súdny poplatok v dvojnásobnej výške** (§ 6 ods. 2 ZoSP). Ak nie je za dovolanie zákonom ustanovená osobitná sadzba, je súdny poplatok na úrovni 10 eur (§ 6 ods. 1 ZoSP). Spoplatnené je teda každé dovolanie bez výnimky, ak nejde o konania alebo osoby od poplatkovej povinnosti výslovne oslobodené. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že v súlade s § 11 ods. 3 ZoSP sa **súdny poplatok nevracia, ak bolo dovolanie odmietnuté z dôvodu neprípustnosti** (štatisticky najčastejšie).

V nadväznosti na § 2 ods. 1 CMP sa ustanovenia o dovolaní použijú aj na mimosporové konanie. Odklon od sporového konania je vyjadrený v § 76 a 77 CMP, v zmysle ktorých nie je dovolanie prípustné proti rozsudku, ktorým sa vysloviť, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. Súčasne pre mimosporové konanie platí, že dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

V správnom súdnictve sa dovolanie neuplatňuje. Jeho funkcie v rámci systému opravných prostriedkov nahrádza kasačná sťažnosť podľa § 438 až 471 CSP.

Utečenci vo svetle vývoja azylového práva na Slovensku a judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

JUDr. Elena Berthotyová, PhD.

Autorka článku sa v tematických blokoch zoradených podľa najčastejších námietok žiadateľov o azyl venuje zásadným rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veciach azylu s cieľom poukázať na niektoré výkladové trendy, ktorými najvyšší súd zákon o azyle a niektoré medzinárodné dohovory vykladá.

Pred rokom 1989 otázka poskytovania azylu v Československu prakticky neexistovala. Vtedajšie zriadenie riešilo celkom iné problémy a snažilo sa predovšetkým zabrániť zvyšujúcemu sa odlivu svojich vlastných občanov do demokratických krajín. Neexistujú žiadne oficiálne štatistiky o počte osôb, ktoré z bývalého Československa či už legálne alebo nelegálne odišli a požiadali o štatút utečenca a už vôbec neexistujú štatistiky o tom, koľko z nich štatút utečenca v zahraničí získalo.

JUDr. Elena Berthotyová, PhD.

sudkyňa Najvyššieho súdu SR – Správneho kolégia od roku 2005, špecialista na problematiku rozhodovania vo veciach azylu

a cudzineckých vecí.

V justícii pôsobí od roku 1991 ako justičná čačka-
telka Mestského súdu
v Bratislave, ako sudkyňa
Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu

Bratislava. Od roku 2009 je členkou medzinárodnej asociácie azylových sudcov (IARLJ)

Jedna skutočnosť je však známa, a to, že ani jeden občan Československa nebol vrátený naspäť do krajiny, s tým, že mu tu nehrozí nebezpečenstvo prenasledovania.

Po páde železnej opony v roku 1989 postupne získavala na význame potreba upraviť celú oblasť azylového práva. Súviselo to jednak s etablovaním demokratických inštitúcií a právneho štátu vôbec, jednak s rastom životnej úrovne v SR. Stali sme sa tak súčasťou nielen slobodnej, ale aj ekonomicky prosperujúcej časti sveta, čo so sebou prináša narastajúci počet žiadateľov o azyl.

Po prvom pokuse o úpravu tejto oblasti, predstavovanú zákonom č. 498/1990 Zb. o utečencoch, v roku 2002 bol prijatý zákon

č. 480/2002 Z. z. o azyle a zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť od 1. 1. 2003. Snažil sa reagovať na moderné medzinárodné inštrumenty v tejto oblasti, rovnako ako aj na právo Európskej únie.

Zákonom o azyle s účinnosťou od 1. 1. 2003 boli napokon naplnené hlavné požiadavky Európskej únie na realizáciu úloh v oblasti azylu a prebraté základné ustanovenia smerníc a rezolúcií Európskej únie (najmä Rezolúcia Rady z 20. 6. 1995 o minimálnych zárukách pri azylovom konaní, Rezolúcia o zjavne neopodstatnených žiadostiach o azyl, Rezolúcia o harmonizovanom prístupe k otázkam týkajúcich sa hostiteľských tretích krajín, Rezolúcia o neploletých osobách bez sprievodu, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín).

Napriek tomu, že Slovenská republika dosiahla zosúladienie azylového práva s právom EÚ a s dohovormi Rady Európy v oblasti azylu, v počte udelených azylů za obdobie od roku 1993 (z 58 160 žiadostí bol udelený azyl 633, doplnková ochrana bola poskytnutá 672 žiadateľom, poskytuje sa od roku 2007) hlboko zaostávame za ostatnými krajinami, čo nasvedčuje tomu, že v účasti na solidarite s tými, ktorí azyl poskytujú a tými, ktorí túto formu medzinárodnej ochrany vyhľadávajú máme stále rezervy.

Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov prekonal po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie celý rad významných zmien, ktoré vyplývajú z „komunitarizácie“ (presun z III. piliera do I. piliera práva EÚ) a stal sa predmetom judikačnej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá sa neustále vyvíja, o čom svedčí nasledujúci prehľad rozhodnutí najvyššieho súdu, zoradený do tematických blokov v nadväznosti na najčastejšie otázky a námietky účastníkov, ktorými sa najvyšší súd zaoberá.

V nasledujúcich rozhodnutiach dal najvyšší súd odpoveď na najčastejšie otázky a námietky žiadateľov o azyl, ale súčasne poslal správneho orgánu návod, ako postupovať v konaniach o azyl, aby bola naplnená požiadavka právnej istoty, že správny orgán bude pri individuálnom posúdení každého prípadu dodržiavať spravodlivosť vo formálnom zmysle a právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v jeho rozhodnutiach premietne do svojej rozhodovacej činnosti.

Ambíciou tohto príspevku je poukázať na niektoré výkladové trendy, ktorými najvyšší zákon o azyle a niektoré medzinárodné dohovory vykladá.

Zisťovanie skutkového stavu

Častou námietkou žiadateľa o azyl v odvolacom konaní je tvrdenie, že malo dôjsť k dôkladnejšiemu zisťovaniu skutkového stavu alebo správny orgán, resp. krajský súd nevenoval tvrdeniam žiadateľa dostatočnú alebo žiadnu pozornosť.

K prvej námietke sa najvyšší súd vyjadril v rozsudku **sp. zn. 1 Sžo KS 154/05 zo dňa 27. 2. 2007**, v ktorom uviedol, že *povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (správny poriadok) má žalovaný len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by žalovanému vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.*

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 4/2012 zo dňa 28. 2. 2015** najvyšší súd uviedol, že *posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná.*

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 10/2013 zo dňa 9. 4. 2013** najvyšší súd uviedol, že *nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou.*

Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú.

Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl teda po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať.

Z dôvodov rozsudku najvyššieho súdu **sp. zn. 8 Sža 41/2009 zo dňa 4. 8. 2009** vyplýva, že *dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle*

je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Rozsudok najvyššieho súdu **zo dňa 13. 1. 2015, sp. zn. 1 Sža 48/2014** sa zaoberá špecifikami konania o udelenie azylu:

Zásada tzv. *materiálnej pravdy* má v konaní o udelenie azylu svoje špecifiká spočívajúce v pravidelnej nedostatočnosti dôkazov preukazujúcich dôveryhodnosť žiadateľových tvrdení. Špecifikám konania o medzinárodnej ochrane zodpovedá aj štandard a rozloženie dôkazného bremena, ktoré sú vychýlené v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno tvrdenia v konaní vo veci medzinárodnej ochrany, to zaťažuje žiadateľa o medzinárodnú ochranu. Pokiaľ ide o bremeno dôkazné, to je už výraznejšie rozložené medzi žiadateľom o medzinárodnú ochranu a správny orgán. Preukazovať jednotlivé fakty je povinný primárne žiadateľ, avšak správny orgán je povinný zabezpečiť k danej žiadosti o medzinárodnú ochranu maximálne možné množstvo dôkazov a informácií, a to ako tých, ktoré vyvracajú tvrdenie žiadateľa, ako aj tých, ktoré ich podporujú.

Rozsudok najvyššieho súdu **sp. zn. 10 Sža 6/2015 z 25. 3. 2015** je významný z hľadiska analýzy azylu ako právneho inštitútu.

Azyl ako právny inštitút nie je a nikdy nebol univerzálnym nástrojom pre poskytnutie ochrany pred bezprávnym postihujúcim jednotlivca alebo celé skupiny obyvateľov. Dôvody poskytnutia azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušenia ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom stanovených dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené.

Rozsudok najvyššieho súdu **sp. zn. 10 Sža10/2015 z 25. 3. 2015** sa zaoberá zodpovednosťou správneho orgánu za náležité zistenie reálií o krajine pôvodu.

Správny orgán vo veciach medzinárodnej ochrany nesie zodpovednosť za náležité zistenie reálií o krajine pôvodu. Špecifikom konanie vo veci medzinárodnej ochrany je rovnako zásada, že pri splnení daných podmienok sa uplatňuje pravidlo "v prípade pochybností v prospech žiadateľa o medzinárodnú ochranu". Ak sú dané skutočnosti, na základe ktorých možno predpokladať, že k porušeniu základných ľudských práv a slobôd žiadateľov o azyl došlo, alebo mohlo by vzhľadom na postavenie žiadateľa v spoločnosti, s prihliadnutím na jeho presvedčenie, názorom, správanie atď., dôjsť, a správny orgán nemá dostatok dôkazov o tom, že to tak nebolo, alebo nemohlo by v budúcnosti byť, potom tieto skutočnosti musí správny orgán v situácii dôkaznej núdze zohľadniť, a to v prospech žiadateľa o azyl.

Rozsudok najvyššieho súdu **sp. zn. 1 Sža 53/2014 z 10. 2. 2015** je významný z hľadiska určenia spôsobu, akým má správny orgán zisťovať skutkový stav.

Ak uvedie žiadateľ o udelenie azylu v priebehu správneho konania skutočnosti, ktoré by mohli nasvedčovať záveru, že opustil krajinu pôvodu pre niektorý z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, je povinnosťou správneho orgánu viesť zisťovanie skutkového stavu takým spôsobom, aby boli odstránené nejasnosti o žiadateľových skutočných dôvodoch odchodu z krajiny pôvodu.

Prenasledovanie

Pojem prenasledovanie je kľúčovým pojmom samotného udeľovania azylu. Ženevská konvencia o utečencoch (z roku 1951) z tohto pojmu stanovila kľúčový termín pre definíciu utečenca, na jeho presnejšie vymedzenie však rezignovala.

Bolo by chybou pokúšať sa o definíciu prenasledovania, ktorá by mohla akokoľvek obmedziť schopnosť reagovať na meniace sa podmienky, v ktorých musí Ženevská konvencia fungovať.

Hoci tvorcovia Ženevskej konvencie (1951) vychádzali z tých foriem prenasledovania, ktorému utečenci čelili v dobe druhej svetovej vojny a tesne po nej, teda prenasledovania typického

pre nacistický a komunistický režim, vymedzenie termínu prenasledovanie zostalo natoľko široké, aby nechalo rozhodujúcim vnútroštátnym orgánom v budúcnosti dostatočný priestor rozhodnutie, do akej miery majú byť za utečencov uznávaní i tí, ktorí svoju krajinu opustili z dôvodov prírodných katastrof, ale aj hospodárskych a sociálnych dôvodov. Určenie hranice medzi utečencami a ekonomickými migrantmi je úlohou nielen správnych orgánov, ktoré o žiadostiach rozhodujú, ale aj súdov, ktorým zákonodarca zveril preskúmvaciu právomoc.

Najvyšší súd dosiaľ nezaujal stanovisko k otázke všeobecnej definície prenasledovania, ktorý by svojou prepracovanosťou šiel výrazne nad rámec zákonnej definície tohto pojmu vymedzeného v § 2 písm. d) zákona o azyle a vzhľadom na prijatú zákonnú úpravu (účinnú od 1. 1. 2007) sa takéto stanovisko zrejme už ani nedá očakávať. Vyjadril sa zato nielen k dôvodom poskytnutia azylu taxatívne vymedzeným v zákone o azyle, ale aj k niekoľkým otázkam týkajúcim sa odôvodneného strachu z prenasledovania a reagoval tak na celý rad náhodne vymedzených problémov, teda situácií považovaných subjektívne za prenasledovanie žiadateľa o azyl, nie však najvyšším súdom.

Jednou z najčastejšie riešených otázok, ktorými sa najvyšší súd stretáva je posúdenie, ktoré situácie sú prenasledovaním žiadateľa o azyl v jeho krajine pôvodu v zmysle § 8 zákona o azyle a či zakladajú dôvodnú obavu z nej.

Dôvody prenasledovania

Aby bolo prenasledovanie „azylovo relevantným“, musí nastať z jedného taxatívne ustanovených dôvodov **uvedených** v § 8 zákona o azyle, podľa ktorého ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Politické dôvody

Z § 8 zákona o azyle vyplýva, že azyl je možné udeliť jednak za prenasledovanie za politické názory (písm. a) a jednak za uplatňovanie politických práv a slobôd (písm. b).

Pri vymedzení politických práv a slobôd je potrebné vychádzať z vnútornej systematiky Listiny základných práv a slobôd, zatiaľ čo pri spojení „zastávanie politických názorov“ treba vychádzať zo samotného pojmu „politických názorov“, ktorý zahŕňa predovšetkým zastávanie názorov, myšlienok alebo presvedčenia ohľadne potenciálnych pôvodcov prenasledovania.

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 3/2010 zo dňa 2. 10. 2010** zaujal najvyšší súd stanovisko, podľa ktorého „*Samotná existencia navrhovateľových politických názorov, odlišných od vládnych, nie je sama o sebe dostatočným dôvodom na udelenie azylu, pretože navrhovateľ nepreukázal, že má dôvod sa obávať prenasledovania za svoje politické názory. Tieto v konaní pred odporcom rovnako ani v konaní pred súdom totiž nešpecifikoval. Keďže nebola splnená podmienka poznania jeho politických názorov zo strany štátnych orgánov v krajine jeho pôvodu, pretože v prípade navrhovateľa tieto neboli verejne proklamované, nebolo možné za daných okolností sa domnievať, že došlo k prenasledovaniu navrhovateľa za politické názory zo strany štátnych orgánov.*

V rozhodnutí **sp. zn. 1 Sža 38/2011 zo dňa 13. 9. 2011** najvyšší súd uviedol, že *podmienkou prenasledovania z politických dôvodov nie je iba členstvo v politickej strane. Nevylúčil, že za prenasledovanie v zmysle zákona o azyle je možné považovať aj aktivity spočívajúce v sympatizovaní s politickou stranou, ktorej členovia sú v krajine pôvodu prenasledovaní, a to formou propagácie politickej strany (vylepovaním plagátov, diskusiami).*

Politické presvedčenie (imputované)

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 52/2014 zo dňa 10. 2. 2015** najvyšší súd považoval za dôvodnú námietku navrhovateľky, že sa správny orgán nedostatočne zaoberal otázkou posúdenia tzv. prisudzovaného politického presvedčenia navrhovateľky, ktorá pracovala v Afganistane ako tlmočnica armády a to aj v kontexte odporúčania príručky UNHCR k žiadateľom o azyl z Afganistanu. Vnímanie takýchto osôb ako politických oponentov je potrebné aj zo záverov vyplývajúcich z vyššie uvedenej príručky. UNHCR sa venuje tlmočníkom a spolupracovníkom ozbrojených síl v osobitnej kapitole so záverom, že v závislosti od individuálnych okolností prípadu, osoby, ktoré sú podporujúce, alebo vnímané ako podporujúce vládu alebo medzinárodné spoločenstvo, vrátane IMF, môže byť v stave potreby medzinárodnej ochrany utečencov z dôvodu ich (im prisudzovaného) politického názoru. Práve tu videl najvyšší súd pochybenie tak odporcu, ako aj krajského súdu, ktorý popierajú skutočnosť prepojenia práce navrhovateľky a jej politického presvedčenia (ktorý je jej prisudzovaný zo strany nešťátnych subjektov).

V citovanej príručke sa konštatuje, že UNHCR považuje takéto osoby (t. j. spolupracovníkov armády, či medzinárodných síl; výslovne hovorí aj o tlmočníkoch) za spôsobilé na medzinárodnú ochranu vo forme azylu z dôvodu ich politického (imputovaného) presvedčenia.

K zohľadneniu týchto správ správny orgán preto zaväzuje priamo kvalifikačná smernica. Pokiaľ odporca nezohľadňoval závery uvedené v uvedenej príručke, nemohol dôsledne zistiť skutkový stav veci, čo následne viedlo k nesprávnym skutkovým i právnym záverom.

Dôvod rasy

Tvrdené prenasledovanie z dôvodu rasy sa v argumentácii žiadateľov o azyl, ktorí sa procesne dostali až pred najvyšší súd prakticky neobjavuje. Pri rozbere tohto pojmu z judikatúry zahraničných súdov, resp. z Kritérií a postupov pri udeľovaní statusu utečenca (ďalej len Príručky UNHCR), k tomuto dôvodu sa uvádza, že v týchto súvislostiach rasa musí byť chápaná vo svojom najširšom zmysle slova, aby zahrňovala najrôznejšie etnické skupiny označované, ktoré sú v bežnej reči kvalifikované ako rasy.

Rasová diskriminácia preto predstavuje významný aspekt pri rozhodovaní o tom, či dochádza k prenasledovaniu. Púhy fakt príslušnosti k určitej rasovej skupine nebude za obvyklých okolností postačujúci k opodstatnenému nároku na postavenie utečenca.

Náboženské dôvody

Tradičným dôvodom udeľovania azylu je prenasledovanie z dôvodu náboženstva. Príručka UNHCR konkretizuje v nadväznosti na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd, že ide o právo slobody myslenia, svedomia a náboženstva, ktoré zahrňuje i slobodu človeka zmeniť svoje náboženstvo ako i jeho slobodu náboženského prejavu, či už verejne alebo súkromne, formou výuky, náboženskej praxe, bohoslužieb a plnenia náboženských povinností. Perzekúcia z náboženských dôvodov môže mať rôzne formy, ako napr. zákaz príslušnosti k náboženskej komunite zákaz vykonávať náboženské obrady v súkromí alebo na verejnosti, zákaz poskytovať alebo prijímať náboženskú výchovu alebo tiež zavedenie závažných diskriminačných opatrení voči osobám iba preto, že praktizujú svoje náboženstvo alebo že prináležia ku konkrétnemu náboženskému spoločenstvu.

Najvyšší súd sa k prenasledovaniu z dôvodu náboženstva vyjadril v rozsudku **sp. zn. 1 Sža 13/2009 zo dňa 26. 5. 2009**, keď uviedol, že tvrdenia navrhovateľa o prenasledovaní z náboženských dôvodov (krajina pôvodu Vietnam) bolo potrebné považovať za nepreukázané, nielen pre nedostatok tvrdení (keď sám uvádzal že osobne nebol nikdy zaistený pre usporadúvanie náboženských akcií), ale aj pre rozpornosť jeho tvrdení s poukazom na informácie o krajine pôvodu, ktoré potvrdzujú slobodu vierovyznania, pričom práve budhistické vierovyznanie, ktorého

vyznávačom je navrhovateľ je oficiálne uznané v krajine pôvodu. Budhizmus vyznáva približne polovica vietnamskej populácie, pričom informácie o krajine pôvodu, ktoré odporca použil v napadnutom rozhodnutí potvrdzujú všeobecný rešpekt k náboženskej slobode, ktorý sa v priebehu roku 2007 zvýšil.

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 9/2011 zo dňa 8. 3. 2011** najvyšší súd odmietol označiť za prenasledovanie z dôvodu náboženstva dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal udeliť azyl, nakoľko samotnou výpoveďou bolo preukázané, že žiadateľ o azyl v Iraku žiadnym konkrétnym problémom kvôli jezidskému vierovyznaniu nečelil. V prípade navrhovateľa, problémy, ktorým čelil, nedosahujú intenzitu prenasledovania, tak ako je definované v § 2 písm. d) zákona o azyle. Ten definuje prenasledovanie ako závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktoré postihuje jednotlivca podobným spôsobom. Z podstaty azylového práva plynie, že azyl je špecifický právny inštitút, na základe ktorého sa poskytne adekvátne ochrana len tej fyzickej osobe, ktorá spĺňa zákonom vymedzené podmienky. Musí byť preukázané, že pôvod obáv je reálne prebiehajúcou perzekúciou osôb, ktoré majú určité presvedčenie, a to zo strany štátu a jeho orgánov, prípadne, že štátne orgány nedokážu takejto perzekúcii zabrániť. V prípade menovaného neboli preukázané opodstatnené obavy z takejto prenasledovania.

V rozsudku **sp. zn. 10 Sža 32/2015 z 26. 8. 2015** k otázke prenasledovania z náboženských dôvodov najvyšší súd uviedol: „Keďže príslušnosť k náboženstvu je otázkou vnútorného presvedčenia, môže byť určená len na základe výpovede žiadateľa a ďalej hodnotením vonkajších prejavov jeho konanie, ktoré môžu byť vodítkom k odhaleniu tohto vnútorného presvedčenia. V súlade s článkom 10 ods. 1 písm. b) kvalifikačnej smernice tak nemožno urobiť závery ohľadom konvertovania na kresťanstvo iba na základe znalostných testov, ktoré overujú encyklopedické vedomosti, ktoré je ale možné ľahko nadobudnúť aj bez náboženského vyznania. Predmetom hodnotenia konvertovania na kresťanstvo musí byť totiž úplnosť vnútorného presvedčenia k vyznávaniu určitého náboženstva a s ním spojené identity a spôsob života (porovnaj napríklad Summary Conclusions on Religion – Based Refugee Claims (online). Baltimore Expert Roundtable. Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, 2003 (cit. 2015-06-17). Dostupné na: <http://www.unhcr.org/3e5f2de44.html>)“.

Dôvody národnosti

Obsah pojmu národnosť nie je tak jednoznačný, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Už jeho použitie v Ženevskej konvencii (1951) vyvoláva neistotu, či ide o národnosť v zmysle štátnej príslušnosti, ako je tradičným zvykom vo Veľkej Británii či vo Francúzsku, alebo v zmysle etnicity, ako sa tradične vníma v strednej Európe. Príručka UNHCR sa prikláňa k druhej z týchto dvoch variant, keď uvádza, že termín národnosť nie je v tomto kontexte myslená iba ako „štátna občianstvo“, vzťahuje sa na príslušníkov etnickej alebo jazykovej skupiny a môže sa niekedy prekrývať s termínom rasa. Prenasledovanie z dôvodu národnosti môže spočívať v nepriateľských postojoch a opatreniach zameraných proti národnosti (etickej, jazykovej) menšiny a za určitých okolností i fakt príslušnosti k takejto menšine môže byť sám o sebe základom pre opodstatnené obavy z prenasledovania.“

Nedôveryhodnosť tvrdení navrhovateľa bola dôvodom, pre ktorý odporca neudelil navrhovateľovi azyl a neposkytol mu doplnkovú ochranu, pričom najvyšší súd sa s vyhodnotením osoby navrhovateľa ako nedôveryhodnej stotožnil a rozsudkom **sp. zn. 8 Sža 12/2009 zo dňa 28. 5. 2009** potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave. Najvyšší súd v uvedenom rozsudku uvádza, že z obsahu napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odporca venoval náležitú pozornosť rozporom vo výpovediach navrhovateľa a tieto v rozhodnutí popísal. Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľa, pre ktoré žiadal udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a navrhovateľovi azyl neudelil, nepochybil, a krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné. Nepreukázanie opodstatnenosti strachu z prenasledovania z dôvodu národnosti, bolo dôvodom, pre ktorý dôvodne nebol žiadateľovi o azyl (Arménsko) udelený azyl ani doplnková ochrana.

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 83/2010 zo dňa 12. októbra 2010** najvyšší súd uviedol: „...Navrhovateľ ako dôvody svojej žiadosti uviedol problémy s kriminálnymi živlami v krajine pôvodu a možné problémy s políciou z dôvodu, že stiahol svoju svedeckú výpoveď o vražde. Skutočnosť, že je navrhovateľ príslušníkom kurdskej menšiny a vierovyznania jezida, v žiadnom prípade nebola dôvodom ním tvrdených problémov v krajine pôvodu. Ak by aj skutočnosti a udalosti, ktoré v správnom konaní popísal, boli pravdivé, nemožno konštatovať, že k problémom s kriminálnikmi, či s políciou, došlo preto, že by bol Kurdom alebo pre jeho vierovyznanie. Navrhovateľ svoje problémy neriešil v krajine pôvodu, neobrátil sa na štátne orgány so žiadosťou o ochranu a pomoc pred vydieraním, či možným násilím a navyše to, že mu podpálili dom, sám nedával vyslovene do súvisu s jeho svedeckou výpoveďou a ani nevie, či tento skutok bol vyšetrovaný“.

Dôvod príslušnosti k určitej sociálnej skupine

Pojem *určitá sociálna skupina*, ktorý je zahrnutý ako jedna z právne relevantných príčin odôvodneného strachu z prenasledovania v § 8 zákona o azyle spôsobuje pri jeho aplikácii najviac problémov. Je nepochybné, že zmysel ostatných z týchto dôvodov (rasa, náboženstvo, národnosť a zastávanie určitých politických názorov) je pomerne ľahko rozpoznateľný a identifikovateľný. Pojem *určitá sociálna skupina* spôsoboval problémy najmä do prijatia novely zákona o azyle účinnej od 1. 1. 2007, ktorá dodatočne takýto pojem zaviedla, na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, ktorá takýto pojem nedefinovala, najmä tým, že vzbudzoval dojem, že môže ísť o akúkoľvek skupinu osôb.

Pred prijatím novely zákona o azyle, ktorý pojem *určitá sociálna skupina* zaviedol v § 19a ods. 4 písm. e) (*skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodené charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná; v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy považované za trestné podľa osobitného predpisu*), sa najvyšší súd pokúsil o definíciu sociálnej skupiny v rozsudku sp. zn. 4 Sžok KS 60/2006 keď judikoval, že *sociálna skupina v zmysle § 8 zákona o azyle je skupinou osôb podobného spoločenského pôvodu alebo postavenia, spoločenských zvyklostí a obyčajov, poprípade zhodnej sexuálnej orientácie, ktorá je pre inakosť v menšine*.

Najvyšší súd zaujal stanovisko k negatívnemu vymedzeniu tohto pojmu v rozhodnutí **sp. zn. 1 Sža 20/2008 zo dňa 21. 10. 2008**, z ktorého vyplýva, že najvyšší súd odmietol označiť za určitú sociálnu skupinu ženy prenasledované zo strany manželov, či partnerov nie len pre preukázanú nedôveryhodnosť tvrdení navrhovateľky.

O *určitú sociálnu skupinu* v zmysle zákona o azyl podľa rozsudku najvyššieho súdu **sp. zn. 1 Sža 3/2009 zo dňa 24. 3. 2009** nejde ani v prípade žiadateľa o azyl z Pakistanu, ktorý tvrdil, že sociálnu skupinu tvoria ľudia žijúci v Pakistane, ktorí majú problémy súvisiace s vlastníctvom pozemkov.

Podľa rozsudku najvyššieho súdu **sp. zn. 1 Sža 38/2009 zo dňa 3. 11. 2009** o príslušnosť k určitej sociálnej skupine nešlo ani v prípade navrhovateľa žiadateľa o azyl, ktorý tvrdil, že patrí k sociálnej skupine obyvateľov, ktorí vykonávajú podnikateľskú činnosť v súlade s právnym poriadkom svojho štátu a vydiera ich mafia, resp. polícia a musia jej platiť za ochranu.

Ekonomické dôvody

Základným východiskom pri určovaní, čo nie je prenasledovaním je téza, že to nie je chudoba, či inak označované ekonomické problémy v krajine. Tento jednoznačný postoj zastávajú oba krajské sudy rozhodujúce o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu MV SR – Migračného úradu a k takémuto negatívnemu vymedzeniu pojmu prenasledovanie nemá žiadne výhrady

ani najvyšší súd. Je pritom dôležité zdôrazniť, že nie je rozhodujúce, pod akým označením sú ekonomické dôvody uvádzané. Právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v jednom z prvých rozhodnutí, ktoré sa uvedenou problematikou zaoberal v rozsudku **č. k. 1 Sžo KS 154/2005 zo dňa 27. 2. 2007**, sa rovnakej resp. doplňujúcej podobe objavil aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 8 Sža 44/2008 zo dňa 15. 1. 2009, sp. zn. 1Sža 7/2011 zo dňa 8. 3. 2011, takže dá sa povedať, že rozhodovacia činnosť NS SR je v tejto oblasti konštantná.

Hrozba trestu za spáchaný skutok, ktorý má povahu trestného činu alebo priestupku

Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu treba rozlišovať medzi prenasledovaním a potrestaním z trestného činu, podľa platného práva. Osoby, ktoré utekajú pred trestným stíhaním či potrestaním za takýto trestný čin nie sú za bežných okolností utečencami, pretože utečenec je obeťou alebo potenciálnou obeťou bezprávia a nie osobou utekajúcou pred zákonom. Tento rozdiel však môže byť niekedy zahmlený. V prvom rade môže byť osoba vinná zo spáchania trestného činu vystavená neprimeranému trestu, čo môže znamenať prenasledovanie v zmysle definície utečenca, navyše, trestné stíhanie samo o sebe môže predstavovať prenasledovanie.

Po druhé, môžu byť i prípady, v ktorých určitá osoba okrem toho, že sa obáva trestného stíhania či potrestania za zločin, môže mať i opodstatnené obavy z prenasledovania. Potrebné je však posúdiť, či trestný čin nie je tak závažného charakteru, že by žiadateľa zahrňoval pod pôsobnosť jednej z vylučovacích klauzúl.

Často uvádzaným dôvodom žiadateľa o udelenie azylu na území SR je hrozba trestu, strata slobody a prenasledovanie zo strany polície za skutok, ktorý má povahu trestného činu, ktorého sa žiadateľ dopustil v krajine pôvodu. Sám o sebe takýto dôvod nie je relevantný pre udelenie azylu, ako to napokon uviedol najvyšší súd vo svojom rozsudku **č. k. 1 Sžo KS 154/2005 zo dňa 27. 2. 2007**.

Vec sa však právne komplikuje, pokiaľ žiadateľ o azyl namieta ako dôvod svojej žiadosti o azyl resp. doplnkovú ochranu prenasledovanie zo strany polície, ale aj neľudské a ponižujúce zaobchádzanie zo strany polície pri výsluchu, zadržaní, poprípade výkone trestu odňatia slobody, pretože práve postoj verejnej moci, podmienky zadržania a podmienky výkonu trestu odňatia slobody sú pre posúdenie dôvodov žiadosti o udelenie azylu, resp. pri posudzovaní dôvodov pre poskytnutie doplnkovej ochrany rozhodujúce.

Odmietnutie nástupu na základnú vojenskú službu

Bezpochyby významným rozhodnutím, ktorým sa k problematike odmietnutia nástupu na vojenskú službu najvyšší súd zaoberal, bolo rozhodnutie **sp. zn. 8 Sža 18/2008 zo dňa 14. 8. 2008**, v ktorom konštatoval, že *povolávanie vlastných občanov k výkonu vojenskej služby hoci aj spôsobmi, ktoré občanovi neumožnia možnosť výberu náhradnej služby, poprípade i vnútorné zákonodarstvo štátu porušujúcimi, samo o sebe bez prístúpenia ďalších skutočností, nie je ešte prenasledovaním z dôvodu rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine, alebo pre politické presvedčenie. Odmietnutie nástupu k výkonu základnej vojenskej služby, ktorá je v krajine pôvodu povinná, nie je možné bez ďalšieho považovať za dôvod pre udelenie azylu, zvlášť, keď takéto odmietnutie nie je spojené s reálne prejavým politickým presvedčením alebo náboženstvom.*

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 48/2014 zo dňa 13. 1. 2015** najvyšší súd uviedol, že *odporca musí dať odpoveď na legitímnu otázku, či vyhýbanie sa vojenskej služby v krajine pôvodu navrhovateľa môže byť vnímané ako politická opozícia voči vláde, a či v krajine pôvodu hrozí, že takéto osoby sú bezpečnostnými silami mučené a väznené bez riadneho obvinenia, či súdu ako tvrdí navrhovateľ. Navrhovateľ totiž tvrdí, že mu hrozí trest a trestné stíhanie za to, že sa vyhýba nástupu na vojenskú službu, pričom poukazuje na dostupné správy o krajine pôvodu, ktoré preukazujú, že takéto osoby čelia väzneniu v zlých podmienkach, sú mučení a často krát zmiznú.*

Legalizácia pobytu

Často tvrdným, ale pre udelenie azylu celkom nedostatočným dôvodom je snaha o legalizáciu pobytu na území SR, teda snaha použiť konanie o udelenie azylu ako náhradu za iné konania umožňujúce cudzincovi pobyt na území SR, teda za konanie podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov. Túto skutočnosť opakovane uvádzajú krajské sudy ako aj najvyšší súd. Vo viacerých rozhodnutiach (napr. **sp. zn. 1 Sža 84/2010 zo dňa 26. 10. 2010, sp. zn. 1 Sža 30/2010 zo dňa 13. 4. 2010**) najvyšší súd zaujal právny názor, z ktorého vyplýva, že *pokiaľ o udelenie azylu požiada žiadateľ, ktorý zakladá svoju žiadosť na iných dôvodoch ako v § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle, najmä na dôvodoch, ako je snaha o legalizáciu pobytu cudzinca na území SR, odporca žiadosť o udelenie azylu dôvodne zamietol ako zjavne neopodstatnenú.*

Ďalšie nedostačujúce dôvody

Z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu možno napokon za nedostačujúce dôvody, pre ktoré žiadateľ žiada o udelenie azylu na území SR považovať tie dôvody, ktorých pôvod pramení v skutočnostiach, ktoré síce neprotirečia všeobecne známym faktom o krajine pôvodu, pokiaľ však žiadateľ nepreukáže svoju osobnú zaangažovanosť na takýchto udalostiach, a teda nepreukáže odôvodnenú obavu z prenasledovania z dôvodov, ktoré sú všeobecne známe o krajine pôvodu, napr. násilne potlačená demonštrácia opozičnej strany proti vládnucej strane, resp. násilné zvrhnutie hlavy štátu, a pod., takéto dôvody nemožno považovať za relevantné na udelenie azylu. Takýto názor zaujal najvyšší súd vo svojom rozsudku **sp. zn. 1 Sžo KS 50/2006 zo dňa 27. 2. 2007**.

Doterajšia rozhodovacia činnosť súdov vedie k záveru, že **prenasledovanie nie je možné konštatovať, pokiaľ sa žiadateľ o azyl vôbec neobrátil na štátne orgány vo svojej krajine pôvodu, táto zásada je však prelomená rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžo KS 35/2006 zo dňa 30. 1. 2007**. V rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného (MV SR – Migračného úradu o neudelení azylu a rozhodnutí o tom, že sa na žalobcu nevzťahuje zákaz vyhostenia alebo vrátenia do krajiny pôvodu – Iraku), zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom v dôvodoch rozsudku uviedol, že *žalovaný v ďalšom konaní musí osobitnú pozornosť venovať posúdeniu, či ohrozenie života žalobcu zo strany znepríateľného kmeňa možno považovať za perzekúciu (vymedzenú v § 2 písm. o) zákona o azyle účinného do 31. 12. 2006), realizovanú skupinou obyvateľstva so zameraním na vyhodnotenie postavenia štátnych orgánov v krajine v tom zmysle, či tieto sú mu schopné zaistiť potrebnú ochranu a či bolo dôvodné od navrhovateľa žiadať, aby sa takejto ochrany pred tým, ako opustil krajinu domáhal.*

Súkromné dôvody

Slabinou tvrdného prenasledovania zo strany súkromných pôvodcov prenasledovania vo svetle judikatúry najvyššieho súdu obvykle je, že takéto prenasledovanie nie je možné štátu pričítať za situácie, keď právny poriadok konkrétnej krajiny poskytuje prostriedky ochrany, avšak žiadateľ o azyl ich nevyužil, hoci táto rezignácia mohla vyplývať z jeho vedomosti o neúčinnosti takýchto nástrojov ochrany.

Ilustratívny súhrn takejto argumentácie nájdeme napríklad v rozsudkoch najvyššieho súdu **sp. zn. 8 Sža 57/2009 zo dňa 24. 9. 2009, sp. zn. 8 Sža 47/2009 zo dňa 6. 9. 2009 a 1 Sža 48/2009 zo dňa 8. 12. 2009**, v ktorých uviedol, že *za prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle je nutné považovať len také ohrozenie života či slobody, ktoré je trpené, podporované či prevádzané štátnou mocou, pričom problémy so súkromnými osobami pre ktoré žiadateľ žiada o udelenie azylu, nemôžu byť dôvodom pre udelenie azylu. Pokiaľ sa navrhovateľ cítil byť ohrozený zo strany súkromnej osoby, mal svoj problém riešiť prostredníctvom štátnych orgánov krajiny jeho pôvodu. Pokiaľ tak neučinil, jeho obava z prenasledovania zo strany súkromných osôb,*

nemohla byť vyhodnotená za odôvodnenú obavu z prenasledovania z dôvodov relevantných pre udelenie azylu. Skutočnosť, že politický systém v krajine pôvodu dáva občanom možnosť domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušnými štátnymi orgánmi, nebola v konaní o udelenie azylu vyvrátená, preto i za predpokladu, že tvrdenia žiadateľa o hrozbe násillia alebo potrestania zo strany súkromnej osoby by boli pravdivé, neboli odvolacie námietky navrhovateľa dôvodné, pretože žiadateľ nepreukázal, že verejná moc v krajine pôvodu ako celok mu odoprela poskytnúť ochranu pred prípadnými útokmi takejto osoby, resp. v prípade potreby by mu ju neposkytla.

V rozsudku **sp. zn. 1 Sža 45/2011 zo dňa 13. 9. 2011** najvyšší súd uvádza, že za prenasledovanie alebo odôvodnený strach z neho, ako dôvod pre poskytnutie medzinárodnej ochrany je možné považovať len takú situáciu, keby zo strany štátnych orgánov štátnej moci dochádzalo k systematickému odmietaniu poskytnutia ochrany jednotlivcom pred vyhrážkami či činmi súkromných osôb. Prenasledovanie v zmysle § 8 zákona o azyle by v takomto prípade bol iba stav, kedy by ohrozovanie života či slobody bolo pričítateľné štátnej moci, ktorá bola jeho pôvodcom či jej podporovateľom, resp. by takýto stav tolerovala, prípadne by nebola schopná proti nemu zakročiť.

Azyl z humanitných dôvodov

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8. Z dikcie zákona (vzhľadom na správne uváženie) vyplýva, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a súdy, ktoré preskúmajajú rozhodnutia MV SR- migračného úradu, ani nemajú ambíciu určovať ministerstvu, ktoré dôvody má považovať za dostatočné pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a teda ani zrušovať jeho rozhodnutia preto, že nepovažovalo za dostatočný dôvod niektorý, ktorý by z pohľadu súdu takýmto mal byť. Súdny prieskum je obmedzený len na kontrolu toho, či je rozhodovanie ministerstva v danej veci logické a nediskriminačné, teda či nie je v rozpore so zákazom ľubovôle, vyplývajúceho pre orgány verejnej moci z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu. Najvyšší súd vo svojom rozsudku **č. k. 1 Sžo KS 124/05 zo dňa 23. 1. 2007** dospel k takémuto záveru, keď vyložil, akým spôsobom nenárokovateľnosť azylu z humanitných dôvodov a širokého správneho uváženia obmedzuje prípadný súdny prieskum.

Nové dôvody na udelenie azylu uplatnené v konaní pred súdom

Najvyšší súd reagoval aj na skutočnosť, že počas súdneho konania sa často množstvo dôvodov, ktorými žiadateľ podkladá svoju žiadosť postupne rozširuje o dôvody nové, v predchádzajúcej fáze (správneho konania) vôbec neuvádzané. Na tvrdenie nových dôvodov prenasledovania pred súdom, ktoré v správnom konaní žiadateľ o azyl vôbec neuvádzal, zareagoval najvyšší súd vo svojom rozsudku **sp. zn. 1 Sžo KS 154/05 zo dňa 27. 2. 2007**, v ktorom uviedol, že z § 250i ods. 1 OSP vyplýva, že pri preskúvaní rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase napadnutého rozhodnutia.

Vec sa však právne komplikuje, pokiaľ žiadateľ o azyl z logicky odôvodnených pohnútok skutočný dôvod, pre ktorý žiada udeliť azyl predostrie až v súdnom – preskúmacom konaní, pričom z doterajšieho priebehu konania vyplynulo, že takýto dôvod zapadá do všeobecného rámca jeho tvrdení, a nie je dôvodom celkom odlišným od pôvodného, je len doplnením pôvodného tvrdenia o strachu resp. obáv z prenasledovania, pričom odôvodnenie takéhoto správania žiadateľa má svoje opodstatnenie, resp. vnútornú logiku.

Na takúto situáciu reagoval najvyšší súd v rozsudku **sp. zn. 1 Sža 21/2007 zo dňa 20. 11. 2007**, keď uviedol, že zásada explicitne vyjadrená v § 250i OSP platí, je však potrebné každý takýto prípad posudzovať osobitne s prihliadnutím na určité špecifiká administratívneho konania o azyle a doplnkovej ochrane, na špecifické postavenie v ktorom sa žiadateľ o azyl nachádza a v kontexte tohto je potom potrebné prihliadnúť aj na dôvody žiadateľa, pre ktoré nemohol

alebo z pochopiteľných dôvodov nechcel o traumatizujúcom zážitku hovoriť už v štádiu konania pred odporcom.

Za zmienku stojí, že zákonodarca transponoval prepracovanú procedurálnu a prijímaciu smernicu tak, že novelizoval OSP v §250q nasledovne:

(1) Ak nedôjde k vybaveniu opravného prostriedku spôsobom uvedeným v § 250f, 250o alebo 250p, nariadi súd pojednávanie. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

(2) Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia vo veci azylu a doplnkovej ochrany je pre súd rozhodujúci skutkový stav v čase vyhlásenia rozhodnutia alebo vydania rozhodnutia.

(3) O opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie. **Vo veci azylu a doplnkovej ochrany zruší súd rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec na ďalšie konanie aj vtedy, ak po preskúmaní rozhodnutia dospel k záveru, že od vydania rozhodnutia správnym orgánom sa podstatne zmenili okolnosti veci.** Ustanovenie § 250j ods. 5 platí obdobne.

Uvedená zmena je platná od 20. 7. 2015.

Žiadateľ *sur place*

Podmienka, podľa ktorej sa osoba musí nachádzať mimo územia svojej krajiny na to, aby sa mohla stať utečencom ešte neznamená, že musí nutne opustiť svoju krajinu ilegálne ani dokonca to, že ju musela opustiť kvôli opodstatneným obavám z prenasledovania. Osoba, ktorá neopúšťa svoju krajinu ako utečenec, ktorá sa utečencom vzápätí stala, je označovaná utečencom na mieste.

Osoba sa stáva utečencom na mieste následkom udalostí, ku ktorým došlo v rodnej krajine počas jej neprítomnosti. Týka sa to najmä diplomatov, úradníkov pôsobiacich v zahraničí a študentov.

Najvyšší súd v rozsudku **sp. zn. 1 Sža 5/2007 zo dňa 30. 11. 2007** uviedol, že o žiadateľa *sur place* ide vtedy, keď osoba, ktorá v okamihu odchodu z krajiny pôvodu nebola utečencom, ale stala sa ním neskôr v dôsledku okolností, ktoré nastali v dobe jej neprítomnosti.

Takto je teda možné zhrnúť doterajšie zásadné rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach azylu, vo svetle jeho výkladu zákona o azyle. Príspevok však nemá ambíciu poskytnúť vyčerpávajúci výpočet judikatúry najvyššieho súdu, ale približuje pohľad autorky na problematiku utečencov vo svetle vývoja azylového práva na Slovensku a vývoja judikačnej činnosti najvyššieho súdu. Autorka približuje najvýznamnejšie rozhodnutia NS SR, ktoré majú schopnosť vplývať na zabezpečenia jednoty a zákonnosti rozhodovania vo veciach azylu. ■

RESUMÉ

Utečenci vo svetle vývoja azylového práva na Slovensku a judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Autorka sa pokúsila zhrnúť doterajšie zásadné rozhodnutia najvyššieho súdu vo veciach azylu vo svetle jeho výkladu zákona o azyle. Príspevok však nemá ambíciu poskytnúť vyčerpávajúci výpočet judikatúry najvyššieho súdu, ale približuje pohľad autorky na problematiku utečencov vo svetle vývoja azylového práva na Slovensku a vývoja judikačnej činnosti najvyššieho súdu. Autorka približuje najvýznamnejšie rozhodnutia NS SR, ktoré majú schopnosť vplývať na zabezpečenia jednoty a zákonnosti rozhodovania vo veciach azylu.

SUMMARY

Refugees in the Light of Development of the Asylum Law in Slovakia and of the Case Law of the Slovak Supreme Court

The author tried to summarize principal decisions made by the Supreme Court so far in the asylum matters in the light of how the Supreme Court interprets the Asylum Act. However, the article is not intended to be an exhaustive account of the Supreme Court case law; it rather aims to present the author's view on refugee issues in the light of the asylum law development in Slovakia as well as in the light of development of the Supreme Court case law. The author also analyses the most significant decisions made by the Slovak Supreme Court which may facilitate consistency and legality of the decision-making practice regarding asylum matters.

ZUSAMMENFASSUNG

Flüchtlinge im Licht der Entwicklung des Asylrechtes in der Slowakei und der Judikatur des Obersten Gerichtes der Slowakischen Republik

Die Autorin hat versucht, die bisherigen grundsätzlichen Entscheidungen des Obersten Gerichtes in Sachen des Asylrechtes im Licht dessen Asylgesetzesauslegung, zusammenzufassen. Der Beitrag beabsichtigt allerdings nicht, eine ausführliche Aufzählung der Judikatur des Obersten Gerichtes zu bieten, es wird viel mehr die Anschauung der Autorin auf die Flüchtlingsproblematik im Licht der Entwicklung des Asylrechtes in der Slowakei und der Entwicklung der Judikationstätigkeit des Obersten Gerichtes, dargelegt. Die Autorin legt die bedeutendsten Entscheidungen des Obersten Gerichtes der SR, die auf die Sicherstellung der Einheit und der Gesetzmäßigkeit bei der Entscheidungsfindung in den Asylangelegenheiten auswirken können, dar.

Nenávistné prejavy na Facebooku

Mgr. Ivan Smieško

Obsahom článku je analýza nenávistných prejavov na Facebooku. Ich výskyt je tak starý ako používanie samotného internetu. Facebook je najrozšírenejšou sociálnou sieťou, ktorú v súčasnosti využíva viac ako jedna miliarda ľudí. Ide o obrovský priestor, v ktorom vysoký počet užívateľov predstavuje významný zdroj potenciálnych sympatizantov a členov extrémistických skupín. Nenávistné prejavy predstavujú prvý krok k tomu, aby sa virtuálna nenávisť preniesla aj do reálneho života a prax ukazuje, že sa to deje. Zvlášť v rámci súčasnej utečeneckej krízy sú takéto prejavy na vzostupe, a preto považujem za dôležité venovať sa tejto problematike aj z trestnoprávneho hľadiska.

1. Vymedzenie pojmov

Internet je globálna počítačová sieť, ktorá má cez dve miliardy účastníkov a ktorá poskytuje rôzne služby, konkrétne prístup k hypertextovým dokumentom, elektronická pošta, audiovizuálny prenos, prenos dátových súborov, programov atď. Internet je voľne organizovaná medzinárodná

Mgr. Ivan Smieško
je absolventom Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, kde v súčasnosti pôsobí ako interný doktorand na Katedre trestného práva a kriminológie. Zaoberá sa problematikou extrémizmu na internete.

spolupráca prepojených autonómnych sietí, ktorá umožňuje komunikáciu pripojených počítačov vďaka dobrovoľnému prijatiu a dodržiavaniu štandardných protokolov a procedúr. Internet nikto nevlastní, ani neriadi.¹ Najznámejšou sociálnou sieťou je Facebook. Ústavný súd ČR definoval **Facebook** ako rozsiahlu multifunkčnú internetovú sociálnu sieť slúžiacu primárne na nadväzovanie a udržiavanie vzťahov on-line a k šíreniu informácií. Facebook umožňuje predovšetkým vytvárať siete sociálnych kontaktov, komunikáciu medzi užívateľmi, vzájomné vymieňanie najrôznejších multimediálnych obsahov, organizáciu udalostí a prezentáciu užívateľov. Má však aj mnoho ďalších funkcií. Povaha sociálnej siete Facebook nie je jednoznačne súkromná či verejná. Vždy záleží na konkrétnom užívateľovi, akým spôsobom si nastaví vo svojom profile alebo v jednotlivých príspevkoch mieru súkromia. Teoreticky môže užívateľ prostredníctvom tejto siete komunikovať výlučne s jediným ďalším užívateľom bez toho, aby o tom ostatní užívatelia vedeli. Takáto komunikácia je považovaná za čisto súkromnú. Užívateľ Facebooku však môže mať možnosť urobiť svoj profil taktiež celkom verejný a teda prístupný všetkým užívateľom Facebooku, prípadne všetkým užívateľom internetu.²

Nenávistný prejav (hate speech/hate crime) je taký prejav, ktorý v sebe obsahuje prvky nenávisť voči skupine, ku ktorej patrí objekt prejavu alebo z tejto nenávisť vychádza. Nenávistné prvky takéhoto prejavu sú založené na negatívnych predsudkoch hovorca voči určitým skupinám spoločnosti, ktoré vo svojich vyjadreniach uráža, napáda, ponízuje, vyzýva k obmedzeniu ich práv alebo k násilným činom voči nim či inak pošľapava ich ľudskú dôstojnosť. Vyslovené

spolupráca prepojených autonómnych sietí, ktorá umožňuje komunikáciu pripojených počítačov vďaka dobrovoľnému prijatiu a dodržiavaniu štandardných protokolov a procedúr. Internet nikto nevlastní, ani neriadi.¹

Najznámejšou sociálnou sieťou je Facebook. Ústavný súd ČR definoval **Facebook** ako rozsiahlu multifunkčnú internetovú sociálnu sieť slúžiacu primárne na nadväzovanie a udržiavanie vzťahov on-line a k šíreniu informácií. Facebook umožňuje predovšetkým vytvárať siete sociálnych kontaktov, komuni-

1 NONDEK, L., ŘENČOVÁ, L.: Internet a jeho komerční využití. Praha : Grada Publishing, 2000, s. 10.

2 Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 30. 10. 2014, sp. zn. III. ÚS 3844/13.

3 VÝBORNÝ, Š.: Nenávistní internet versus právo. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 22.

4 BURDA, E., ČENTĚŠ, J., KOLESÁR, J., ZÁHORA, J., a kol.: Trestný zákon. Osobitná časť. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2011. (online) (prístupné 2. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.epi.sk/beck-komentar/komentar-300-2005-p-338-schvalovanie-trestneho-cinu.htm>>.

5 V zmysle § 122 ods. 2 Trestného zákona je trestný čin spáchaný verejne, ak je spáchaný obsahom tlačoviny alebo rozširovaním spisu, filmom, rozhlasom, televíziou, použitím počítačovej siete alebo iným obdobne účinným spôsobom, alebo pred viac ako dvoma súčasne prítomnými osobami.

6 KYŠKA, R.: Všetci sme nahí na Facebooku. Český Těšín: Těšínske papírny, s. r. o., 2010, s. 114.

slová nedopadajú iba na konkrétneho adresáta, ale zasahujú celú skupinu, ku ktorej sa obeť identifikuje (alebo bola aj chybné identifikovaná).³

2. Trestnoprávne aspekty nenávistných prejavov

Z hľadiska zákona č. 300/2005 Z. z., Trestný zákon, v znení neskorších predpisov (ďalej „Trestný zákon“) je možnosť sankcionovania nenávistných prejavov upravená v dvanástej hlave osobitnej časti Trestného zákona. Ide najmä o trestný čin podpory a propagácie hnutí smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd v zmysle § 421 a § 422, trestný čin rozširovania extrémistických materiálov v zmysle § 422b, trestný čin popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov v zmysle § 422d, trestný čin hanobenia národa, rasy a presvedčenia v zmysle § 423, trestný čin podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti v zmysle § 424.

Všetky tieto trestné činy majú totožné subjektívne znaky skutkovej podstaty, nakoľko sa vyžaduje úmyselné zavinenie a všeobecný subjekt. Objektom týchto trestných činov je ochrana základných práv a slobôd, rovnoprávnosť ľudí bez ohľadu na ich národnú, rasovú, etnickú, náboženskú alebo inú príslušnosť a ochrana pred extrémistickými prejavmi. Odlíšu sa v jednotlivých objektívnych stránkach.

Do úvahy taktiež prichádza aj schvaľovanie trestného činu v zmysle § 338 Trestného zákona. Páchatelom môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná osoba a vyžaduje sa úmyselné zavinenie.

Schvaľovanie možno chápať ako vyjadrenie sympatie k trestnému činu, alebo verejnom vychvaľovaní páchatela pre akýkoľvek trestný čin. K schvaľovaniu môže dôjsť pred, ako aj po spáchaní trestného činu. Na trestnosť páchatela podľa tohto ustanovenia nemá vplyv ani to, či bol páchatel schvaľovaného trestného činu stíhaný alebo odsúdený. Na forme prejavu nezáleží, môže to byť ústne, písomne alebo iným relevantným spôsobom. Podmienkou však je, že schvaľovanie musí byť verejné.⁴

Trestné činy spáchané na alebo prostredníctvom Facebooku z hľadiska spôsobu konania musia napĺňať znak „verejne“. ⁵ Z hľadiska bipartície trestných činov možno rozdeliť spomínané trestné činy podľa závažnosti, teda či spáchanie trestného činu na alebo prostredníctvom Facebooku je prečin alebo zločin. Takéto rozdelenie má veľký význam z hľadiska hmotnoprávných dôsledkov (napr. materiálneho korektívu v prípade prečinu v zmysle § 10 ods. 2, recidívy, ukladania trestov) a procesnoprávných dôsledkov (napr. rozlíšenie foriem trestného konania či možnosti využitia odklonov v trestnom konaní).

1) Prečinní sú nasledujúce trestné činy: schvaľovanie trestného činu v zmysle § 338, trestný čin podpory a propagácie hnutí smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd v zmysle § 422, trestný čin popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov v zmysle § 422d, trestný čin hanobenia národa, rasy a presvedčenia v zmysle § 423 Trestného zákona.

2) Zločinní sú nasledujúce trestné činy: trestný čin podpory a propagácie hnutí smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd v zmysle § 421 ods. 2, trestný čin rozširovania extrémistických materiálov v zmysle § 422b ods. 2, trestný čin podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti v zmysle § 424 ods. 3 Trestného zákona.

3. Možnosti šírenia nenávistných prejavov na Facebooku

Facebook má množstvo funkcií, pomocou ktorých možno šíriť nenávistné prejavy. Medzi najčastejšie prostriedky možno zaradiť status, správu, komentár, príspevok na stránke, v skupine alebo v udalosti, uploadovanie obrázkov, videí a súborov, a zdieľanie statusov, príspevkov, obrázkov, videí či súborov. **Status** slúži na oznámenie svojim priateľom, v akom ste rozpoložení, čo práve robíte alebo čokoľvek, čo im chcete povedať.⁶ Z hľadiska „virtuálnych miest“, na ktorých sa vyskytujú nenávistné prejavy ide najmä o:

1) Profil – Nenávistné prejavy sa môžu nachádzať na nástenke, v sekcii „Fotky“ alebo aj v sekcii „Informácie“, kde ako príklad možno uviesť podsekciiu „Informácie o vás“. Nástenka je

miesto, kde sa zobrazujú statusy užívateľa, odporúčané články, videá či odkazy na web stránky, ale aj informácie o aktivite užívateľa a pridaných priateľov. Maximálny počet priateľov je 5000.

2) Skupina – Umožňuje ľahké spojenie s určitými skupinami ľudí so spoločným záujmom alebo členov rovnakej komunity. Skupiny sú vymedzený priestor, kde môžete zdieľať aktualizácie, fotky, dokumenty a tiež posilať správy ostatným členom skupiny. Pre každú vytvorenú skupinu možno nastaviť tri možnosti nastavenia súkromia a to verejnú, uzavretú a tajnú. Počet užívateľov v skupine nie je obmedzený, ale obmedzený je počet skupín, zhruba 300 na užívateľa.

3) Stránka – Poskytuje skutočným organizáciám, firmám, celebritám a značkám široké možnosti komunikácie s ľuďmi, ktorým sa páčia. Stránky na Facebooku majú niekoľko odlišností od profilov a skupín. Z hľadiska súkromia, ktoré si môžete v profile aj v skupine nastaviť, informácie a príspevky stránky sú verejné a dostupné pre kohokoľvek. To isté platí aj pre cieľovú skupinu, kým stránku môže ktokoľvek označiť, že sa mu páči, tak súkromie skupiny si môžete tak, aby členov museli schvaľovať alebo pridávať správcovia. Z hľadiska počtu fanúšikov (resp. priateľov), na rozdiel od profilov, počet nie je limitovaný. Z hľadiska komunikácie osoby, ktoré spravujú stránku môžu zdieľať príspevky na stránke, ktoré sa môžu objaviť vo vybraných príspevkoch užívateľov, ktorým sa páčia. V skupine zasa členovia dostávajú upozornenia (v základnom nastavení) pokiaľ niektorý člen skupiny publikuje v skupine príspevok. Členovia skupiny sa taktiež môžu zúčastniť na chatoch, nahrávať fotky do zdieľaných albumov, spolupracovať na dokumentoch skupiny alebo pozývať priateľov na udalosti skupiny.

4) Udalosť – Ide v podstate o spojenie virtuálneho a reálneho sveta. Tí, ktorí sa poznajú iba cez sieť alebo komunikujú len vo virtuálnej realite, majú možnosť stretnúť sa a porozprávať aj z očí do očí.⁷ Z hľadiska súkromia môže byť udalosť verejná (viditeľná pre všetkých na Facebooku aj mimo neho, ktokoľvek môže vidieť popis udalosti, fotky, videá a príspevky) alebo súkromná (viditeľná iba pre pozvaných, môže povoliť hosťom, aby pozvali priateľov, nepozvaní ľudia nemôžu vidieť popis udalosti, fotky, videá a príspevky).

7 Tamtiež. s. 127.

4. Vybrané problémy nenávistných prejavov na Facebooku

4.1

Trestnoprávne aspekty nenávistných prejavov z časového hľadiska

Z časového hľadiska poznáme okrem dokonaných trestných činov aj pokračovacie, hromadné a trvajúce trestné činy. Za trvajúci trestný čin v zmysle § 122 ods. 12 Trestného zákona považuje vyvolanie a udržiavanie alebo len udržiavanie protiprávneho stavu. Týmto sa tento trestný čin odlišuje od poruchového deliktu, ktorým sa tiež spôsobuje protiprávny stav, ktorý môže trvať dlhšiu dobu, ale nepostihuje sa jeho udržiavanie. Takéto trestné činy sa dokonávajú spôsobením protiprávneho stavu a ďalej netrvajú. Vyvolanie protiprávneho stavu sa môže stať konaním i opomenutím, ktoré spočíva v tom, že páchatel' taký stav neodstráni.⁸ Z časového hľadiska majú nenávistné prejavy na Facebooku zvláštny charakter. Ako príklad uvediem status: „Holokaust je výmysel západnej propagandy, nič také sa nestalo.“ Ide o vyvolanie protiprávneho stavu tým, že status je voľne dostupný verejnosti (v závislosti od nastavenia súkromia) a môže si ho v podstate ktokoľvek a kedykoľvek prečítať. Nato, aby išlo o trvajúci trestný čin je však kľúčové udržiavanie protiprávneho stavu. Keďže protiprávny stav je možné udržiavať aj opomenutím konania a teda mohlo by sa zdať, že páchatel' udržiava protiprávny stav tým, že daný status nezmaže, tým by nenávistné prejavy mohli mať charakter trvajúceho trestného činu. Opomenutie konania v zmysle trestného práva sa však možno dopustiť len, ak vyplýva zo zákona, z predpisu nižšej právnej sily, z úradného výroku, zo zmluvy alebo z iných okolností.⁹ Na daný prípad sa však takáto povinnosť nevzťahuje, a preto formou opomenutia konania nemožno udržiavať protiprávny stav. Na druhej strane Facebook prišiel nedávno s možnosťou sponzorovania príspevkov. Systém spočíva v tom, že umožňuje si za peniaze kúpiť kredity, ktoré je možné minúť na propagáciu nejakého príspevku. Následne sa pod takýmto príspevkom (status, fotka, atď.) zjaví nenápadný nápis „Sponzorované“. Daný príspevok sa vtedy zobrazuje vyššie, aby si ho ľudia ľahšie všimli.¹⁰

8 NR RČ 8 Tdo 1161/2006.

9 MAŠĽANYOVÁ, D. a kol.:
Trestné právo hmotné.
Plzeň : Aleš Čenek, 2011,
s. 72.

10 BEDNÁŘ, V.: Vyzkoušeli jsme propagaci soukromého příspěvku. Nic moc. (online) (prístupné 2. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.tyinternet.cz/socialni-site/vyzkoušeli-jsme-propagaci-soukromeho-prispevku-nic-moc/>>.

11 CHMELÍK, J a kol.: Extremismus. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012, s. 195 – 196.

12 MAŠLANYOVÁ, D. a kol.: Trestné právo hmotné. Plzeň : Aleš Čenek, 2011, s. 60.

V prípade spomenutého statusu by takto páchatel' aktívne udržiaval protiprávny stav tým, že by jeho status zobrazoval iným užívateľom s úmyslom páchatela, aby príspevok videlo čo najviac ľudí, a preto by mohlo ísť o trváci trestný čin. V zmysle § 122 ods. 12 Trestného zákona sa za hromadný trestný čin považuje jeho spáchanie viacerými činmi, ktoré samostatne ešte nie sú trestným činom. Trestnosť takýchto činov sa posudzuje spoločne. Ako príklad možno uviesť extrémistickú symboliku.

Z hľadiska nebezpečnosti možno symboliku podľa Chmelíka rozdeliť do 3 charakteristických skupín. Po prvé ide o symboliku so zjavným rasovým motívom, do ktorej patria takmer všetky originálne a zástupné symboly fašizmu. Do druhej skupiny patria symboly so skrytým rasovým motívom, ktoré je nutné počas trestného konania dokázať, najmä v kontexte s ďalšími kriminálnymi prejavmi extrémistického hnutia. Tretia skupina obsahuje symboly bez rasového motívu, ktoré sú hodnotené ako spoločensky zavrhnutiahodné, ale ich používanie nie je trestné, pokiaľ sa nejde o také symboly, ktoré sú hrubo zavrhnutiahodné a vzbudzujú verejné pohoršenie, a ich nosenie je chápané ako výtržnosť alebo hrubá neslušnosť páchaná na verejnosti alebo na mieste verejnosti prístupnom.¹¹ Malo by ísť najmä o druhú a prípadne tretiu skupinu symbolov, ktoré treba dokazovať, nakoľko samy osebe nemusia predstavovať porušenie Trestného zákona, avšak v prípade väčšieho počtu takýchto symbolov v rôznych kombináciách už môže byť naplnená skutková podstata trestného činu. Typickým príkladom môže byť uverejňovanie rôznych symbolov v profilových fotoalbumoch.

V zmysle § 122 ods. 10 Trestného zákona sa za pokračovací trestný čin považuje, ak páchatel' pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatela spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatela spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky. Je možné, aby nenávistné prejavy na Facebooku mali charakter pokračovacieho trestného činu? Z hľadiska subjektívnej súvislosti problém určite nie je, keďže jednotiaci zámer je v tomto prípade úmysel prejaviť svoju nenávisť voči jednotlivcovi alebo skupine pre ich príslušnosť k niektorej rase, etniku, náboženstvu, atď. Otázka však vystáva v objektívnej súvislosti, konkrétne v čase a spôsobe. Časovú súvislosť nemožno ohraničiť určitou lehotou.¹² Na Facebookovom profile možno pomocou funkcie „Zobraziť záznam o činnosti“ zistiť kedy a ako boli nenávistné prejavy spáchané. Keďže teda časovú súvislosť nemožno ohraničiť žiadnou lehotou, tak môže ísť o všetky nenávistné prejavy spáchané až do času, kedy je v zmysle Trestného zákona trestný čin premlčaný. Problém pri premlčateľnosti je však pri zločine rozširovania extrémistických materiálov v zmysle § 422b ods. 2 a prečine popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov v zmysle § 422d, ktoré sú nepremlčateľné a teda môže ísť o prejavy spáchané hoci aj pred ôsmimi rokmi, kedy bol páchatel' z psychologického hľadiska v úplne inom štádiu, mal iný pohľad na svet a iné názory, ktoré by v čase potenciálneho trestného stíhania sám pokladal za hlúpe a nebezpečné, a preto považujem toto za závažnú chybu v Trestnom zákone, ktorá by mala byť čo najskôr odstránená. Z hľadiska spôsobu konania možno rozlíšiť páchanie v širšom a užšom zmysle slova. V užšom zmysle slova by išlo o spáchanie výlučne napríklad prostredníctvom statusov, komentárov, umiestňovania fotografií atď. V širšom zmysle slova by išlo o páchanie prostredníctvom akýchkoľvek nástrojov a funkcií, ktorými Facebook disponuje. Osobne považujem za vhodnejšie aplikáciu definície v širšom zmysle slova po prvé preto, že nástroje a funkcie na Facebooku sú celkom rozmanité a potenciálny páchatel' sa málokedy obmedzuje iba na používanie jednej z funkcií alebo nástrojov a po druhé, samotná konštrukcia časti znaku „verejne“, konkrétne „použitím počítačovej siete“ nijako neobmedzuje možnosti a spôsoby páchania trestnej činnosti na internete a teda aj na Facebooku.

4.2

Úvaha k znaku „verejne“ v prípade tajných a uzavretých skupín

Najvyšší súd ČR riešil okolnosť spáchania prípadu a to konkrétne znak „verejne“, ktorý tak v českej ako v slovenskej právnej úprave upravuje možnosť spáchania trestného činu prostredníctvom internetu. Išlo o prípad hajlovania na „maškarnom plese“ neonacistickej organizácie Národný odpor. Súdny v odôvodnení svojich oslobodzujúcich rozsudkov uviedli, že obvinený

nenaplnil znak „verejne“ preto, že išlo o neverejnú akciu určenú iba pre pozvaných účastníkov, teda členov Národného odporu a nie pre širšiu verejnosť, voči ktorej by bolo nacistické hnutie propagované i keď obvinený konal pred viac ako dvoma súčasne prítomnými osobami, išlo o osoby spoločne volajúce druhú časť prejavu „Sieg Heil“ a teda nie o ďalšie osoby, ktoré by nesympatizovali s nacistickým hnutím a mohlo by byť takýmto prejavom pohoršené. Najvyšší súd ČR tieto argumenty uznal a dovolanie Najvyššieho štátneho zástupcu zamietol.¹³ Daný prípad možno analogicky použiť aj na Facebook, keďže pôjde jednak o analógiu v prospech páchatela, ďalej znak „verejne“ obsahuje „spáchanie pred viac ako dvoma súčasne prítomnými osobami“ aj „spáchanie použitím počítačovej siete“, čo z hľadiska systematiky a účelnosti predpokladá istú podobnosť. Z už spomenutej definície Ústavného súdu ČR vyplýva, že povaha Facebooku nie je výlučne verejná. Podobnosť v spomenutom prípade na Facebooku spočíva najmä v tzv. tajnej skupine. Táto skupina je typická tým, že síce členom sa môže stať ktokoľvek, ale musí byť pridaný alebo pozvaný už aktuálnym členom. Teda kým sa niekto stane členom tajnej skupiny, musí prejsť určitou prijímacou procedúrou (v tomto prípade to bude zväčša rozhovor, resp. chat). Obdobne aj extrémistické hnutia nenaberajú do svojich radov hneď hocikoho bez toho aby si ho najprv nepreverili. Popis, názov, tagy, skupiny, možnosť nájsť skupinu vo vyhľadávaní môžu vidieť aktuálni a bývalí členovia. Tak aj v reálnom živote názvy a popisy akcií a udalostí málokedy napovedia, že tam budú nejaké extrémistické prejavy. Dôležité je ale to, že **možnosť vidieť užívateľa v skupine, možnosť vidieť, čo zverejňujú užívatelia v skupine majú iba aktuálni členovia**. Je to v podstate totožné ako so spomenutým maškarným bálom nakoľko aj tu sa môže objaviť napríklad príspevok v skupine „Sieg...“ a komentár pod príspevkom „Heil!“. Nemusí však ísť nevyhnutne len o heslá trestné v zmysle § 422 Trestného zákona, ale aj o rôzne hanobiace a podnecujúce heslá, ktoré majú členovia skupiny dohodnuté, napríklad „Židáci a cigáni.“ „do plynu!“, prípadne heslá popierajúce holokaust. Uzavretá skupina sa od tajnej líši tým, že ktokoľvek môže požiadať o pridanie alebo byť pridaný či pozvaný členom (stále sa však nemôže ním stať výlučne z vlastnej vôle) a popis, názov, tagy, skupiny, možnosť nájsť skupinu vo vyhľadávaní môže vidieť ktokoľvek. Tieto odlišnosti sú však v praxi v podstate irelevantné (keďže v rámci tajnej skupiny majú tieto možnosti bývalí členovia, kvázi odpadlíci), nakoľko s tajnou skupinou má spoločné to, že možnosť vidieť užívateľa v skupine, možnosť vidieť, čo zverejňujú užívatelia v skupine majú iba aktuálni členovia. **Dôsledok spočíva v trestnosti konania, keďže v prípade prečinov nebude naplnený obligatórny znak „verejne“, teda nebude ani naplnená skutková podstata trestného činu. V prípade zločinov už nepôjde o zločiny, ale o prečiny, keďže nebude naplnený kvalifikačný znak.**

13 NR Rč 7 Tdo 634/2011.

4.3

Úvaha o materiálnej stránke nenávisťných prejavov

Materiálna stránka prečinu v zmysle § 10 ods. 2 obsahuje kritéria, ktorými sú najmä spôsob, následky, okolnosti, miera zavinenia a pohnútky. Tieto kritéria možno rozdeliť na subjektívne a objektívne. Medzi subjektívne kritéria možno zaradiť mieru zavinenia a pohnútku, kým spôsob, následky a okolnosti možno zaradiť k objektívnym kritériám. Treba mať však na pamäti, že pri posudzovaní materiálnej stránky prečinu treba zohľadňovať všetky kritéria a toto zohľadňovanie musí byť zachytené aj v odôvodnení konkrétneho rozhodnutia. Vzhľadom na to, že subjektívne kritéria sú do veľkej miery individuálne, vyžadovalo by to oveľa väčší priestor na ich analýzu. Preto v tejto časti sa budem venovať objektívnym kritériám. Cieľom je poskytnúť určité zmapovanie, prípadne nejaké vodidlo pre prax pri posudzovaní nenávisťných prejavov, keďže posudzovanie materiálnej stránky nemá len význam pri určení závažnosti, ale aj pri celkovej trestnosti činu.

Znak „verejne“ je konštruovaný tak a aj dôvod prečo je všeobecne prirážajúcou okolnosťou, dokonca kvalifikačným znakom, je ten, že napríklad nenávisťný prejav si môže prečítať v podstate ktokoľvek a kedykoľvek po celom svete, čo je síce pravda, treba mať však na pamäti reálnu možnosť, alebo aspoň realistický odhad, koľko ľudí si takýto prejav môže prečítať. Preto za jedno z kritérií materiálneho znaku nenávisťného prejavu považujem **reálny potenciál vnímania nenávisťného prejavu**, ktorý možno subsumovať pod okolnosť v zmysle § 10 ods. 2. Virtuálne miesta sú z hľadiska stupňa závažnosti vo všeobecnosti v takomto poradí:

Stránka > Skupina > Profil

Profil má najnižší stupeň závažnosti z toho dôvodu, že má jednak limitovaný počet priateľov a možnosť nastavenia súkromia je najvyššia, keďže je možné si súkromie nastaviť tak, aby príspevky, statusy atď. nikto nevidel, tak, ako to uvádza aj rozhodnutie Ústavného súdu ČR. Skupina už nemá limitovaný počet členov, ale stále je tam možnosť nastavenia súkromia. Stránka má najvyšší stupeň závažnosti jednak z toho dôvodu, že nie je možnosť nastavenia súkromia, ale svoje stránky majú aj známe osobnosti a nenávisťné prejavy, ktoré by umiestnili na svojich stránkach považujem za závažnejšie, nakoľko známe osobnosti bývajú určitým vzorom pre ľudí a majú tak väčšiu možnosť ovplyvňovania verejnej mienky. Nemusí sa to však týkať iba známych osobností. Aj iné stránky, ktoré majú vysoký počet fanúšikov môžu mať mienkotvornú silu, ktorá je vyššia ako v prípade skupín a profilov. Samozrejme existuje možnosť, že napríklad skupina by mala viac členov ako stránka fanúšikov. Skutočný počet priaznivcov či už skupín alebo stránok by som však zohľadňoval až v druhom rade, nakoľko mnoho stránok zvykne mať internacionálny charakter, neobmedzujúci sa len na Českú a Slovenskú republiku. Osobitným prípadom je udalosť, ktorá je podľa môjho názoru najrizikovejšia, z už spomenutého dôvodu, že ide o prienik virtuálneho a reálneho sveta, ktorý môže mať dôsledky na živote, zdraví, či majetku. Udalosť je v podstate vyvrcholením nenávisťných prejavov na Facebooku a ich snahu preniesť a aplikovať ich v reálnom živote. Pochod proti islamizácii, konaný v júni roku 2015 je toho ukázkovým príkladom.

Reálny potenciál vnímania nenávisťných prejavov možno tiež považovať za kritérium stupňa závažnosti prostriedkov Facebooku. V tomto prípade je dôležité, že kde sa daný nenávisťný prejav nachádza. Najvyšší potenciál vnímania budú mať prejavy, ktoré sú umiestnené na tzv. nástenke (akási pomyselná hlavná cesta), teda statusy (užívateľov aj stránok) a príspevky v skupine. O niečo nižší potenciál budú mať komentáre pod statusmi a príspevkami v skupine najmä z toho dôvodu, že pri vysokom počte komentárov sa nenávisťný prejav môže „stratiť“ resp. ostať nepovšimnutý. Ešte nižší potenciál budú mať príspevky na stránkach, keďže takéto príspevky sa nachádzajú vľavo na stránke, teda nie priamo na nástenke a teda užívateľ musí vyvinúť určité (i keď minimálne) úsilie na to, aby prejavy v príspevkoch mohol vnímať. Plus treba dodať, že príspevky na stránke nemusia byť povolené. Komentáre pod príspevkami budú mať najnižší potenciál, z dôvodov uvedených vyššie týkajúcich sa komentára a príspevku. Stručne to možno zhrnúť takto:

Status/Príspevok v skupine > Komentáre pod statusmi/príspevkami v skupine > Príspevky na stránkach > Komentáre pod príspevkami na stránkach

Z hľadiska spôsobu konania považujem za dôležité, ako je nenávisťný prejav napísaný. Inak totiž pôsobí výraz: „Holokaust je nezmysel, nič také sa nikdy nestalo.“ a inak: „Holokaust je vymyslená p*****, iba úplný k**** by tomu veril.“ Možno teda tvrdiť, že jedným z ukazovateľov je **prítomnosť vulgarizmov**, ktorá zvyšuje závažnosť, nakoľko vulgarizmy sú v takomto kontexte prejavy hnevu a nenávisti. Za ďalší ukazovateľ možno považovať **formu písomného prejavu**. Nižšiu závažnosť bude mať prejav napísaný tradične a vyššiu bude mať prejav napísaný so zapnutým CapsLockom, čo znamená, že ide o agresívny prejav, v hovorovej reči totožný s kričaním.¹⁴ Obdobne tiež bude menej závažný prejav zakončený bodkou, jedným, maximálne dvoma výkričníkmi, ako prejav zakončený viac ako dvomi výkričníkmi, nakoľko nadmerné množstvo výkričníkov je tiež považované za prejav hnevu a agresie. Podobne môže byť ukazovateľom aj **používanie emotikon**, ktoré môžu vyjadrovať smiech, ale aj hnev, čím viac emotikon vyjadrujúcich hnev, tým bude prejav závažnejší, v prípade hanobiacich prejavov to bude to isté s emotikonmi vyjadrujúcimi smiech, ale ani iné emotikony nie sú úplne vylúčené. Pre zaujímavosť možno tiež spomenúť, že v nenávisťných prejavoch možno pozorovať niekedy až **závažné gramatické chyby**, ktoré sú pravdepodobne dôsledkom páchatelovho hnevu a agresivity hraničiacej až s afektom.

4.4

Úvaha o trestnosti lajkovania

Predovšetkým je treba položiť otázku, či vôbec je možné a vhodné otvárať diskusiu na takúto tému? Prvým argumentom je, že od nenávisťných prejavov na Facebooku po realizáciu v reálnom svete je určitá postupnosť. Začína to lajkovaním statusov, komentárov alebo príspevkov na stránkach s nenávisťným obsahom. Druhý krok je lajknutie takýchto stránok. Nasledujú

14 MCKILLOP, R.: How to be polite when you're online. (online) (prístupné 7. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.simple-help.net/2006/08/14/how-to-be-polite-while-youre-online-practicing-good-netiquette/>>.

súhlasné, podporujúce komentáre a plne vedomé zdieľanie príspevkov alebo statusov stránok. Posledným krokom je zúčastnenie sa na udalosti zorganizovanej prostredníctvom Facebooku.

Lajkovanie je akýmsi prvým štádiom v procese od nenávisťných prejavov na Facebooku až po skutky v reálnom svete, pričom tento proces môže trvať z časového hľadiska rôzne. Druhým argumentom je, že samotný „Like“ je funkcia, ktorá umožňuje užívateľom vyjadriť ich podporu pre konkrétne statusy, obrázky, atď., resp. umožňuje užívateľom vyjadriť svoju vďačnosť za obsah bez toho, aby museli urobiť písomné vyjadrenie. Teda môže naplňovať viaceré skutkové podstaty, konkrétne zločin podpory a propagácie v zmysle § 421 ods. 2, zločin rozširovania extrémistických materiálov v zmysle § 422b ods. 2 a prečinu schvaľovania trestného činu v zmysle § 338 Trestného zákona. Na začiatok treba uviesť, že odborná literatúra za podporu, propagáciu a schvaľovanie považuje **akúkoľvek formu konania**. Z uvedeného vyplýva, že diskusia na túto tému je možná. Nie až tak starou novinkou je, že lajknutím nejakého príspevku sa užívateľovým priateľom zobrazilo na ich nástenkách, že sa vám daný príspevok páči a samotný príspevok sa im zobrazí tiež. V podstate tak „Like“ sa stal do veľkej miery totožný s funkciou „Zdieľať“ aj preto, že keď niečo lajknete, objaví sa možnosť napísať k tomu komentár a vtedy bude príspevok viac viditeľný a v takom prípade ide o plne vedomé zdieľanie. Taktiež, v pravom hornom rohu Facebooku je sekcia, kde sú zobrazené všetky aktivity vašich priateľov, a teda ktokoľvek z priateľov si môže pozrieť, čo lajkujete. Vedomosť o tom, že „Like“ = „Zdieľať“ má v súčasnosti už asi každý užívateľ, takže prichádza do úvahy aj nepriamy úmysel. V prípade lajkovania napr. fotiek extrémistických symbolov by išlo o naplnenie skutkovej podstaty v zmysle § 422b ods. 2. Trestného zákona. Kľúčovou otázkou je, kedy môže byť „Like“ podporou alebo propagáciou? Určite pôjde o „Like“ s komentárom, teda ako keby „Zdieľanie“, článkov alebo názorov propagujúcich extrémistické hnutia, v takomto prípade pôjde jednoznačne o priamy úmysel. Ak by však komentár absentoval, išlo by o nepriamy úmysel z už spomenutého dôvodu, že vedomosť o tejto možnosti existuje, ale páchatelovi to je jedno, nakoľko lajkovanie je väčšinou záležitosť maximálne sekúnd, navyše, páchatel by tiež vedel, že jeho aktivity si môže každý pozrieť v pravom hornom rohu. Treba zdôrazniť, že v takomto prípade lajkovaním sa dopúšťame zločinov. Som toho názoru, že ide o ďalšiu disproporciu, ktorá je však dôsledkom podstatne komplikovanejších príčin. Súdy podľa Štatistických ročeniek Generálnej prokuratúry SR za obdobie od roku 2007 po rok 2014 za trestné činy extrémizmu v dvanástej hlave vo všeobecnosti udelili nepodmienečný trest odňatia slobody len v necelých 12 % prípadov, zatiaľ čo alternatívne tresty v širšom zmysle slova (zahrňujúc aj podmienečné odklady, ktoré tvorili drvivú časť) tvorili skoro dve tretiny všetkých prípadov.¹⁵ Pri lajkovaní, ktoré by naplňovalo znaky schvaľovania trestného činu by sa však už zohľadňovala materiálna stránka prečinu. Základným kritériom by mala byť závažnosť nenávisťného prejavu. Nenávisťný prejav v štýle: „Kto by chcel postrieľať tie moslimské imigrantské svine LIKE!“, alebo akýkoľvek nenávisťný prejav požadujúci lajkovanie by mal už vyššiu závažnosť, pretože autor explicitne vyzýva na schvaľovanie takéhoto konania. Jednorazový lajk podľa môjho názoru z hľadiska materiálnej stránky prečinu málokedy naplní závažnosť vyššiu ako nepatrnú, avšak ak páchatel sústavne, teda po určitý čas lajkoval nenávisťné prejavy naplňujúce znaky skutkovej podstaty jedného trestného činu. Išlo by teda o hromadný trestný čin, pri ktorom, ako uvádza aj odborná literatúra, by museli byť preukázané subjektívne a objektívne súvislosti.¹⁶ V tomto prípade objektívna súvislosť by bolo lajkovanie a subjektívna jednotiaci zámer prejavu svoju nenávisť voči jednotlivcovi alebo skupine pre ich príslušnosť k niektorej rase, etniku, náboženstvu, atď. Treba však spomenúť, že ESLP vo svojich rozhodnutiach prezentuje **nulovú ochranu voči nenávisťným prejavom, ktoré v sebe priamo obsahujú nenávisťné argumenty a nijako neprispievajú do občianskej či politickej diskusie**.¹⁷ Použitím argumentum a contrario možno povedať, že ESLP samotné lajkovanie neriešil a teda možno namietat (podľa môjho názoru odôvodnene a oprávnene), že by išlo o porušenie práva na slobodu prejavu, nakoľko lajkovanie priamo neobsahuje nenávisťné argumenty. ■

Literatúra

- CHMELÍK, J. a kol.: Extremismus. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 425 s. ISBN 978-80-7380-376-6.
KYŠKA, R.: Všetci sme nahí na Facebooku. Český Těšín: Těšínske papírny, s. r. o. 2010. 148 s. ISBN 978-80-8935-924-0.

15 SMIEŠKO, I.: Aplikácia alternatívnych trestov v prípadoch vybraných trestných činov extrémizmu. s. 360. In: STRÉMY, T.(ed.): Restoratívna justícia a alternatívne tresty v aplikačnej praxi. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Trnava: Leges, 2015, 376 s.

16 BURDA, E., ČENTĚŠ, J., KOLESÁR, J., ZÁHORA, J., a kol.: Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011. (online) (prístupné 7. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.epi.sk/beck-komentar/komentar-300-2005-p-122-trestny-cin-a-sposoby-jeho-spachania.htm>>.

17 VÝBORNÝ, Š.: Nenávisťní internet versus právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, s. 58 – 59.

MAŠLANYOVÁ, D. a kol.: Trestné právo hmotné. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 496 s. ISBN 978-80-7380-338-4.

NONDEK, L., ŘENČOVÁ, L.: Internet a jeho komerční využití. Praha: Grada Publishing, 2000. 120 s. ISBN 80-7169-933-0.

SMIEŠKO, I.: Aplikácia alternatívnych trestov v prípadoch vybraných trestných činov extrémizmu. s. 349 – 366. In: STRÉMY, T. (ed.): Restoratívna justícia a alternatívne tresty v aplikačnej praxi. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Trnava: Leges, 2015, 376 s. ISBN 978-80-7502-104-5.

VÝBORNÝ, Š.: Nenávistní internet versus právo. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2013. 164 s. ISBN 978-80-7357-766-7.

Judikatura

Nález Ústavného súdu Českej republiky z dňa 30. 10. 2014. sp. zn. III. ÚS 3844/13.

NR Rč 7 Tdo 634/2011.

NR Rč 8 Tdo 1161/2006.

Elektronické dokumenty

BEDNÁŘ, V.: Vyzkoušeli sme propagaci soukromého příspěvku. Nic moc. (online) (pristúpené 2. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.tyinternet.cz/socialni-site/vyzkoušeli-jsme-propagaci-soukromeho-prispevku-nic-moc/>>.

BURDA, E., ČENTÉŠ, J., KOLESÁR, J., ZÁHORA, J., a kol.: Trestný zákon. Osobitná časť. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011. (online) (pristúpené 2. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.epi.sk/beck-komentar/komentar-300-2005-p-338-schvalovanie-trestneho-cinu.htm>>.

BURDA, E., ČENTÉŠ, J., KOLESÁR, J., ZÁHORA, J., a kol.: Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011. (online) (pristúpené 7. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.epi.sk/beck-komentar/komentar-300-2005-p-122-trestny-cin-a-sposoby-jeho-spachania.htm>>.

MCKILLOP, R.: How to be polite when you're online. (online) (pristúpené 7. 11. 2015) dostupné na world wide web: <<http://www.simplehelp.net/2006/08/14/how-to-be-polite-while-youre-online-practicing-good-netiquette/>>.

RESUMÉ

Nenávistné prejavy na Facebooku

Autor v článku analyzuje tému nenávistných prejavov na Facebooku, ktorá je v súčasnosti aktuálna. Facebook má množstvo funkcií a miest, na ktorých a s ktorými možno zverejňovať nenávistné prejavy. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu ČR však možno dôjsť k záveru, že na Facebooku sú miesta, ktoré nenapĺňajú znak „verejne“ a teda niektoré činy nie sú trestnými. Jednou z najpoužívanejších funkcií je „Like“. Samotná povaha lajkov je vskutku rozmanitá, od lajkovania obyčajných príspevkov, až po lajky, ktorými príspevky možno zdieľať. Téma trestnosti lajkovania je dosť citlivá. Na jednej strane je boj voči všetkým formám rasizmu, xenofóbie a intolerancii, na druhej strane je sloboda prejavu, ktorá by takto bola niekedy až neprimerane obmedzená. Diskutovať na túto tému by sa však malo, najmä preto, aby sa prípadne dokázali vymedziť včas hranice trestnosti lajkovania a aby sa z toho nestal hon na čarodejnice.

SUMMARY

Hate Speech on Facebook

The author analyses hate speech on Facebook which is a very topical issue at present. Facebook has a number of functions and places where and through which hate speech may be displayed. However, a conclusion may be drawn on the basis of the decision made by the Czech Supreme

Court and by the Czech Constitutional Court that there are some places on Facebook which do not fall within the definition of “public(ly)”, and therefore some acts cannot be classified as criminal acts. One of the most frequent functions is “Like”. The nature of likes itself is rather varied – from likes for simple posts to likes through which individual posts may be shared. The topic of criminal nature of liking is very sensitive. On one hand, there is a fight against all forms of racism, xenophobia and intolerances; on the other hand, there is a freedom of speech which could be sometimes unduly limited and restricted. This topic should be beyond any doubt discussed mainly with a view to setting limits of criminal nature of liking in time to avoid witch hunts at a later stage.

ZUSAMMENFASSUNG

Feindseligkeiten auf Facebook

Der Autor des Artikels analysiert das Thema der feindseligen Äußerungen auf Facebook, das gegenwärtig aktuell ist. Facebook hat eine Menge von Funktionen und Inhalte, auf denen feindselige Äußerungen veröffentlicht werden können. Im Sinne der Entscheidung des Obersten Gerichtes der Tschechischen Republik und des Verfassungsgerichtes der Tschechischen Republik kann man zur Schlussfolgerung kommen, dass bei Facebook Schaltstellen zu finden sind, die das Merkmal „öffentlich“ nicht erfüllen und somit einige Taten nicht straffällig sind. Eine von den am meisten benutzten Funktionen ist das „Like“. Die Beschaffenheit von Likes selbst ist in Wirklichkeit sehr vielfältig, von dem Liken von gewöhnlichen Beiträgen bis zu den Leiks, durch die die Beiträge geteilt werden können. Das Thema der Strafbarkeit des Likens ist ziemlich empfindlich. Auf einer Seite steht der Kampf gegen alle Formen von Rassismus, Xenophobie und Toleranzlosigkeit, auf der anderen Seite ist es die Redefreiheit, die demnach manchmal sogar unangemessen eingeschränkt werden könnte. Dieses Thema sollte allerdings insbesondere deswegen diskutiert werden, damit eventuell rechtzeitig die Grenzen der Strafbarkeit des Likens gezogen werden können und daraus keine Hexenjagd eingeleitet wird.

Elektronická úschova dát o advokátskej činnosti – ochrana a jej narušenie

JUDr. Mgr. Katarína Kesselová

Jednou z podmienok pre zápis do zoznamu advokátov je zloženie sľubu,¹ v ktorom sa osobitne zdôrazňuje povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť. V príspevku sa bližšie venujeme viacerým aspektom tejto povinnosti v kontexte elektronickej úschovy listín, obsahujúcich informácie o klientoch, a situáciám, keď dôvernosť ich obsahu môže byť narušená.

1 § 3 ods. 6 zákona

č. 586/2003 Z. z. Zákon o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

2 Zákon č. 297/2008 Z. z. ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Výnimky v ustanovení § 22 ods. 1 uprednostňujú zásadu mlčanlivosti advokáta pred jeho povinnosťou oznámiť finančnej spravodajskej jednotke neobvyklú obchodnú operáciu alebo pokus o jej vykonanie.

3 § 23 ods. 1 Zákona o advokácii

4 Nález Ústavného soudu České republiky II. ÚS 2894/08 zo dňa 28. 8. 2009

5 Zachová, M.: Povinnosť mlčanlivosti (nejen) advokáta. In: Bulletin advokacie. Praha: Česká advokátní komora, 2001, č. 4.

Mlčanlivosť advokáta

Advokát je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis² na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak.³ K významu tejto povinnosti sa vyjadril Ústavný súd Českej republiky, keď uviedol, že „povinnosť mlčanlivosti je základným predpokladom pre poskytovanie právnej pomoci, a tým i nevyhnutnou podmienkou fungovania demokratickej spoločnosti“. Súd zároveň dodáva, že „výkon profesie advokáta vychádza z dôverného vzťahu medzi advokátom a klientom a z dôvery klienta v mlčanlivosť advokáta.“⁴

Predmetom mlčanlivosti advokáta sú všetky údaje o klientovi a jeho veci, vrátane údajov o tom, že určitá osoba je klientom advokáta, a informácie, v akej veci poskytuje advokát klientovi právne služby. Na druhej strane sa však povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na skutočnosti, o ktorých sa advokát dozvie inak, než v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, i pokiaľ sa týkajú klienta.⁵

Zmyslom zásady mlčanlivosti je podpora otvorenej a úprimnej komunikácie medzi klientmi a advokátmi za účelom poskytovania optimálneho právneho zastupovania. Advokát, ktorý má iba čiastočné vedomosti o klientovom prípade, je ako „bojovník idúci do boja s dierou v brnení.“⁶ Absencia povinnosti mlčanlivosti by odradila klientov od vyjadrenia určitých skutočností, pričom však voľba najlepšieho postupu advokáta v záujme svojho klienta v každom prípade závisí od informácií, ktoré od svojho klienta dostane. Mnohokrát klienti ako laici vo veciach práva ani netušia, že nejaká informácia, ktorú považujú za im prirážajúcu, je naopak v ich prospech a naopak.⁷

Ústavný súd ČR v citovanom náleze ďalej konštatoval, že „v žiadnom prípade nejde o akúsi výsadu advokáta, ktorá by mala založiť vyňatie z všeobecne platného a záväzného právneho poriadku, ale že ide o povinnosť uloženú advokátovi v záujme jeho klientov a pre ich ochranu.“⁸

JUDr. Mgr. Katarína Kesselová

je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, kde vykonala aj rigoróznú skúšku. Zároveň vyštudovala odbor

psychológia na Prešovskej univerzite v Prešove.

Počas štúdií pracovala ako právny poradca v neziskovej organizácii.

Absolvovala stáž na IT & telecoms oddelení medzinárodnej advokátskej kancelárie v Hamburgu. V súčasnosti pôsobí ako advokátska koncipientka v Košiciach.

Rada advokátskych komôr Európy⁹ (ďalej len „CCBE“) ako medzinárodná organizácia, ktorá háji záujmy advokátov predovšetkým pred európskymi orgánmi, vo vlastnom etickom kódexe k povinnosti mlčanlivosti uvádza: „Pre prácu advokáta/advokátky je nevyhnutné, aby mu/jej klient zveril aj to, čo by nepovedal inej osobe. Advokát/advokátka by mal(a) byť príjemcom informácií na základe dôvery. Klient nemôže advokátovi/advokátke dôverovať bez pocitu istoty, že advokát/advokátka zachová mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedel(a). Povinnosť mlčanlivosti je preto primárnym a základným právom a zároveň primárnou a základnou povinnosťou advokáta/advokátky.“¹⁰

Dodajme, že mlčanlivosť advokáta expressis verbis neupravuje primárne alebo sekundárne právo Európskej únie, ale je akceptovaná ako všeobecná právna zásada. Generálna advokátka v návrhu vo veci **Akzo Nobel Chemicals Ltd a Akros Chemicals Ltd proti Európskej komisii** uvádza: „Dôvernosc komunikácie medzi advokátmi a klientmi je v súčasnosti uznaná vo všetkých [v čase zverejnenia návrhu] 27 členských štátoch Európskej únie, hoci jej ochrana v niektorých prípadoch vyplýva výlučne z judikatúry, najčastejšie je zakotvená na zákonnej či dokonca ústavnej úrovni.“¹¹

Súdny dvor Európskej Únie však v rozsudku **AM & S Europe/Komisii**¹² týkajúcom sa vykonávania pravidiel hospodárskej súťaže jasne vyhradil zásadu ochrany dôvernosti takej komunikácie, ktorá sa uskutočňuje medzi klientom a externým právnym poradcom zapísaným v advokátskej komore. V roku 2010 v prípade **Akzo Nobel Chemicals Ltd a i. proti Európskej komisii**¹³ opätovne veľká komora Súdneho dvora EÚ v kontexte hospodárskej súťaže potvrdila predchádzajúci právny názor a uviedla, že podmienkou toho, aby sa na komunikáciu vzťahovala ochrana dôvernosti, je na jednej strane skutočnosť, že komunikácia s advokátom je spojená s výkonom „práva na obhajobu klienta“ a na druhej strane musí ísť o komunikáciu pochádzajúcu od „nezávislých advokátov“, teda „advokátov nespojených s klientom pracovnoprávnym vzťahom“. Interný podnikový právnik (v pracovnoprávnom vzťahu s klientom) nespĺňa kritérium nezávislosti, hoci je zapísaný ako advokát v advokátskej komore.¹⁴ Na komunikáciu medzi ním a zamestnávateľom sa nevzťahuje ochrana dôvernosti komunikácie medzi advokátmi a klientmi.¹⁵

Listiny, ktorých obsah sa týka okolností, o ktorých platí zákaz výsluchu

Zachovanie povinnosti mlčanlivosti má svoj osobitný význam v trestnom konaní vzhľadom na intenzitu možného zásahu do základných práv a slobôd. Trestný poriadok upravujúci povinnosť na vydanie veci dôležitej pre trestné konanie uvádza všeobecnú povinnosť predložiť na vyzvanie policajtovi, prokurátorovi alebo súdu takúto vec. Pokiaľ je potrebné vec na účely trestného konania zaistiť, ukladá sa povinnosť vec na vyzvanie týmto orgánom vydať. Listinám, ktoré obsahujú skutočnosti, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, poskytujú zákon ochranu, keď konštatuje, že povinnosť vydať vec sa „nevzťahuje na listinu alebo inú vec, ktorej obsah sa týka okolností, o ktorej platí zákaz výsluchu, okrem prípadu, keď došlo k oslobodeniu od povinnosti zachovať vec v tajnosti alebo k oslobodeniu od povinnosti mlčanlivosti.“¹⁶ Advokát, ktorý nebol zbavený povinnosti mlčanlivosti, nemôže na výzvu vyšetrovateľa listinu, ktorej obsah súvisí so zákazom výsluchu, dobrovoľne vydať.

Prehliadky podľa Trestného poriadku a povinnosti advokáta

Ústavný súd ČR v už spomínanom náleze uviedol, že „profesionálne tajomstvo a jeho dodržovanie advokátom požíva príslušnú ochranu, a to predovšetkým v situáciách, keď táto povinnosť advokáta môže byť ohrozená, napr. v prípadoch, ako je domová prehliadka u advokáta alebo v jeho kancelárii.“¹⁷ Počas nariadenej prehliadky (domy alebo priestoru) by orgán, ktorý prehliadku vykonáva, nemal požadovať a odnímať listiny, na ktoré sa povinnosť mlčanlivosti a zákazu

- 6 Thanki, B., – Carpenter, C.: The Law of Privilege. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 12.
- 7 Dostál, A: Povinnosť mlčanlivosti advokáta s náznamem mezinárodního srovnání. In: Bulletin advokacie. Praha: česká advokátní komora, 2004, č. 6.
- 8 Nález Ústavního soudu České republiky II. ÚS 2894/08 zo dňa 28. 8. 2009
- 9 Council of Bars and Law Societies of Europe
- 10 Etický kódex CCBE v preklade Slovenskej advokátskej komory. Dostupné na: www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/zahranicne/organizacia_zdruzenia/ccbe
- 11 Návrh generálnej advokátky z 29. apríla 2010 vo veci Akzo Nobel Chemicals Ltd a Akros Chemicals Ltd proti Európskej komisii C – 550/07
- 12 AM & S Europe/Komisii (155/79, Zb. s. 1575)
- 13 Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-550/07 Akzo Nobel Chemicals Ltd v Commission zo 14. septembra 2010 (ECLI:EU:C:2010:512)
- 14 Vo veci C-550/07 šlo o advokáta zamestnaného v rámci právneho oddelenia Akzo (spoločnosti založenej podľa britského práva), ktorý bol zároveň zapísaný v advokátskej komore v Holandsku.
- 15 legal professional privilege
- 16 § 89 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok
- 17 Nález Ústavního soudu České republiky II. ÚS 2894/08 zo dňa 28. 8. 2009

18 Kresák, P.: Ústavná ochrana práva na súkromie a jej význam pre zachovanie povinnosti mlčanlivosti v právnických profesiách II. In ARS NOTARIA, 2008, č. 2.

19 §9 ods. 5 Advokátsky poriadok Slovenskej advokátskej komory

20 § 85b zák. č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)

21 Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 306/2014 z 25. 6. 2015

výsluchu vzťahuje. Uvedené by rovnako malo platiť pri listinách v elektronickej podobe, či už sú uchovávané v pamäti počítača alebo v rámci siete.¹⁸

V slovenskom právnom poriadku nenachádzame špeciálnu zákonnú úpravu pre domové prehliadky a prehliadky iných priestorov a pozemkov, ak majú byť vykonané u advokátov. Uvedené v určitej miere supluje Advokátsky poriadok Slovenskej advokátskej komory, ktorý uvádza: „*Pokiaľ je prehliadka alebo kontrola vykonávaná v priestoroch, v ktorých advokát vykonáva advokáciu, alebo v priestoroch, v ktorých sa môžu nachádzať listiny alebo iné nosiče informácií, ktoré obsahujú skutočnosti, na ktoré sa podľa zákona vzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, je advokát povinný upozorniť orgán vykonávajúci prehliadku alebo kontrolu na svoju zákonnú povinnosť mlčanlivosti, s tým spojenú obmedzenú edičnú povinnosť, ako aj na právne predpisy na ochranu osobných údajov.*“ Zároveň poriadok ukladá advokátovi pri vykonávaní domovej prehliadky alebo inej prehliadky podľa Trestného poriadku povinnosť „*žiadať, aby orgán činný v trestnom konaní pribral k tomuto úkonu ako nezúčastnenú osobu zástupcu komory alebo iného advokáta. Advokát sa pri postupe podľa tohto ustanovenia riadi predpisom predsedníctva komory, ktorý na účely svojho postupu predloží orgánu činnému v trestnom konaní.*“¹⁹

„Prohlídka jiných prostor, v nichž advokát vykonává advokacii“

Naopak, český Trestní řád²⁰ obsahuje samostatnú úpravu výkonu domovej prehliadky alebo prehliadky iných priestorov, v ktorých advokát vykonáva advokáciu, pokiaľ sa na týchto miestach môžu nachádzať listiny, ktoré obsahujú skutočnosti, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti. Orgán vykonávajúci tieto úkony je povinný vyžiadať si súčinnosť Českej advokátskej komory a je oprávnený oboznámiť sa s obsahom uvedených listín iba za prítomnosti a so súhlasom zástupcu komory.

V roku 2015 prispelo k zjednoteniu výkladu slovného spojenia „jiné prostory, v nichž advokát vykonává advokacii“ trestné kolégium Nejvyššího soudu ČR,²¹ ktoré sa venuje aj listinám v elektronickej forme. V stanovisku uvádza, že účelom ustanovenia (o osobitostiach prehliadky u advokátov) je ochrana listín, na ktoré sa viaže povinnosť mlčanlivosti advokáta a ochrana práv tretích osôb, pre ktoré advokát vykonáva svoju profesijnú činnosť. Za týmto účelom trestné kolégium dané slovné spojenie nevykladá v zúženom význame, ktorý zahŕňa iba sídlo advokáta ohlásené komore, ale ako „*akýkoľvek priestor, ktorý súvisí s výkonom advokácie a v ktorom sa preto vyskytujú informácie o klientoch, či už v písomnej, elektronickej, prípadne inej podobe.*“ Pod pojem radí taktiež pobočku advokátskej kancelárie, kanceláriu advokáta v sídle obchodnej spoločnosti, ktorej poskytuje právne služby, vozidlo advokáta alebo miesta určené na archiváciu a ukladanie advokátskych spisov.

Trestné kolégium dospelo k záveru, že pojem „iné priestory, v ktorých advokát vykonáva advokáciu“ možno vzťahovať aj na „*ostatné miesta prichádzajúce do úvahy pri výkone advokácie, v ktorých možno ukladať, spracovávať a využívať informácie o klientoch, ktorých sa týka povinnosť mlčanlivosti advokáta.*“ Pojem preto môže zahŕňať rôzne elektronické úložiská dát, či už ide o webové stránky advokáta, vlastné dátové úložiská advokáta, ktoré sa nenachádzajú na mieste bežného výkonu advokátskej praxe alebo dátové úložiská prevádzkované osobou odlišnou od advokáta, ktoré umožňujú diaľkový prístup pomocou internetovej siete (napr. rôzne typy hostingov, cloudových serverov).

Ak v rámci procesu upravenom v českom zákone zástupca advokátskej komory odmietne udeliť súhlas na oboznámenie sa s obsahom listín, nesúhlas možno nahradiť iba súdnym rozhodnutím. Sudca návrhu na nahradenie súhlasu zástupcu komory na oboznámenie sa obsahom listín vyhovie, ak listina neobsahuje skutočnosti, o ktorých je dotýčny advokát povinný zachovávať mlčanlivosť, v opačnom prípade návrh zamietne. Uvedený postup zabezpečuje rozlíšenie dokumentov (vrátane elektronických), na ktoré sa povinnosť mlčanlivosti advokáta viaže a na ktoré nie. Preto namiesto vydania dokumentov en bloc, trestné kolégium Nejvyššího soudu ČR smeruje k tomu, že súd musí skúmať pri každej listine samostatne, či vzhľadom na jej obsah má advokát povinnosť zachovávať mlčanlivosť.

V bulletine vydávanom českou advokátskou komorou bol publikovaný názor, že v príkazoch na vykonanie domových prehliadok advokátov sa objavujú stále častejšie nejasné dôvody ich nariadenia ako „nájsť listiny, ktoré súvisia s trestnou činnosťou klienta.“²² To vedie k obave, že si policajné orgány môžu vybrať osobu alebo skupinu osôb, ktoré chcú trestne stíhať (bez toho, aby vedeli prečo) a až následne hľadať v dôvernej komunikácii medzi týmito osobami a ich advokátmi niečo, čo by stíhanie odôvodnilo. Cieľom prehliadok advokátov môže byť tiež snaha policajných orgánov o zastrašovanie obhajoby alebo iba sťaženie výkonu advokácie zabránením prístupu k počítačom. Variant vyhotovenia kópií pevných diskov môže byť zase zneužitý na široké skúmanie vzťahu advokáta k všetkým jeho klientom.²³

Mlčanlivosť a elektronické dokumenty

Na rozdiel od počítačovej techniky a serverov umiestnených v kancelárii advokáta alebo pod jeho úplnou kontrolou, cloudové technológie využívajú služby vzdialeného poskytovateľa (napr. poskytovateľa služby úložného priestoru dát). Ak advokát používa pri svojej činnosti Gmail, Google Docs, Office 365 či Dropbox, využíva aplikácie založené na cloudovej technológii.

Pri používaní elektronických komunikačných prostriedkov a mobilných telefónov v kontexte súčasného technologického a informačného rozvoja vyvstávajú určité otázky ohľadom povinnosti mlčanlivosti.²⁴

Podľa Únie obhajcov ČR sú listinami, o ktorých je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť, „všetky listiny, ktoré prevzal alebo vytvoril v súvislosti s poskytovaním právnej služby, vrátane tých, ktoré sú v elektronickej podobe.“²⁵ Rovnako CCBE vo svojej správe týkajúcej sa dát uložených v cloude²⁶ stavia obe formy na roveň a považuje za základný princíp svojho stanoviska postulát „ochrana, ktorá sa poskytuje v papierovom svete, by mala byť poskytnutá aj vo svete elektronickej.“ Po právnej stránke by sa s ohľadom na príslušné ustanovenia trestného zákona a zákona o elektronických komunikáciách na ochrane elektronických dokumentov nemalo meniť nič; faktická ochrana informácií v tejto forme je ale problematickejšia.²⁷

CCBE identifikovala nasledujúce výhody²⁸ používania cloudových služieb advokátmi: zníženie nákladov na nákup a správu serverov, neobmedzený prístup z akéhokoľvek miesta a zariadenia pripojeného na internet, uľahčenie kolaborácie viacerých pobočiek kancelárie bez nákladov na cestovanie, komfortnosť spustenia cloudových aplikácií aj v začínajúcich kanceláriách, ktoré nemajú vybudovanú IT infraštruktúru.

Aké má na druhej strane ukladanie dát do cloudu riziká? Poskytovateľ cloudových služieb buď vlastní, alebo má sám v nájme hardvérové vybavenie, napr. vzájomne spojené dátové centrá. Tieto centrá dát môžu byť umiestnené v rôznych častiach sveta, a to aj v krajinách, ktorých právne poriadky nemajú pravidlá ochrany osobných údajov na takej úrovni ako Európska únia. V prípade siete dátových centier rozmiestnených po celom svete môže byť problematické určiť, kde sa v reálnom čase dáta pochádzajúce od konkrétneho advokáta nachádzajú, pretože dáta môžu byť v sieti neustále v pohybe. Tieto okolnosti a možnosť straty, krádeže či prezradenia uložených informácií, vzbudzujú isté obavy vo vzťahu k advokátskej praxi, dodržiavaniu zákona o ochrane osobných údajov²⁹ a povinnosti „chrániť skutočnosti, ktoré sa advokát dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie“.

Akú due diligence by mal advokát zachovávať vo vzťahu k elektronickým dokumentom, pri ktorých je povinný zachovávať mlčanlivosť a ktoré uchováva na cloudovom úložisku? Advokátska komora štátu New York v stanovisku k využívaniu externých poskytovateľov úložného priestoru na uchovávanie klientských dát uviedla, že advokát môže využívať cloudové služby na uchovávanie zložiek o klientoch, pokiaľ vynaloží primeranú starostlivosť. Primeranej starostlivosti je dané zadosť, ak advokát „drží krok s technologickým vývojom“ a dohliada na to, že úložisko klientských údajov je dostatočne chránené.³⁰ Podľa stanoviska sa pod primeranou starostlivosťou rozumie, že si advokát zvolí takého externého poskytovateľa úložného priestoru dát, ktorý prevzal záväzok (1) udržiavať dôvernosť a bezpečnosť dát, (2) notifikovať advokáta v prípade, ak sa od poskytovateľa cloudovej služby vyžaduje sprístupnenie dát tretej strane, (3) využívať technológiu na ochranu pred predvídateľnými útokmi na dáta.

22 Je potrebné doplniť, že nález Ústavného súdu ČR súčasne pripúšťa určitú mieru neurčitosti zadania dôvodov prehliadky. Tolerancia všeobecného popisu (ako napr. účtovné dokumenty spoločnosti XY) resp. uvedenie určitých kategórií vecí vyplýva z rozhodnutia zo dňa 13. 12. 2007, sp. zn. ÚS III. ÚS 1033/07 a zo dňa 28. 2. 2008, sp. zn. III. ÚS 1578/07.

23 Žižlavský, M.: Domovní prohlídky advokátů. In: Bulletin advokacie. Praha: česká advokátní komora, 2014, č. 4.

24 <http://www.maurlegal.cz/rady-zkusenosti/309-mlcenlivost-advokata>

25 Sokol, T.: Stanovisko Unie Obhájců ČR č. 7/2015 k stanovisku NS ČR ze dne 25. 6. 2015 sp. zn. tpjn 306/2014. Dostupné na: <http://www.uocr.cz/stanovisko-unie-obhajcu-cr-c-72015-k-stanovisku-ns-cr-ze-dne-25-6-2015-sp-zn-tpjn-3062014/>

26 CCBE: Comparative Study on Governmental Surveillance of Lawyers' Data in the Cloud, 2014, s. 30.

27 <http://www.maurlegal.cz/rady-zkusenosti/309-mlcenlivost-advokata>

28 CCBE: Guidelines on the use of cloud computing services by lawyers, 2012, s. 3.

29 Zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

30 Nelson, S. – Ries, D. – Simek, J.: Locked Down: Information Security for Lawyers. ABA Book Publishing, 2012, s. 175.

- 31 Pennsylvania Bar Association Committee on Legal Ethics and Professional Responsibility: Ethical Obligations for Attorneys Using Cloud Computing / Software as a Service while Fulfilling the Duties of Confidentiality and Preservation of Client Property. Formal Opinion 2011 – 200.
- 32 Pozri Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-362/14 *Maximilian Schrems/ Data Protection Commissioner*, ktorým súd vyhlásil rozhodnutie Komisie, ktoré konštatuje, že Spojené štáty americké zaistujú preneseným osobným údajom primeranú úroveň ochrany, za neplatné.
- 33 Overly, M., Karlyn, M.: A Guide to IT Contracting. Boca Raton: CRC Press. Taylor & Francis Group., 2013, s. 277.
- 34 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 3. septembra 1953. Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí 209/1992 Zb.
- 35 § 29 Rozsudok *Niemietz proti Nemecku* Európskeho súdu pre ľudské práva za dňa 16. 12 1992
- 36 Rozsudok Súdneho dvora z 22. októbra 2002 vo veci *Roquette Freres SA proti Directeur général de la concurrence, de la consommation a de la répression des fraude* C 94/00 (ECLI:EU:C:2002:603)
- 37 Rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 1989 v spojených veciach *Hoechst AG proti Komisii Európskych spoločstiev* 46/87 and 227/88 (ECLI:EU:C:1989:337)
- 38 Rozsudok *André and Other v. France* (no. 18603/03) zo dňa 24. 7. 2008

Komisia pensylvánskej advokátskej komory pre etiku a profesijnú zodpovednosť³¹ za primeranú starostlivosť vo vzťahu k digitálnym dátam advokáta príkladom považuje aj (4) zálohovanie dát, (5) inštalovanie firewallu, (6) šifrovanie citlivých údajov, (7) dojednanie záväzku „vrátiť“ dáta advokátovi, ak sa ten rozhodne ukončiť zmluvný vzťah s daným poskytovateľom cloudovej služby alebo poskytovateľ ukončí svoje podnikanie, (8) dojednanie záväzku, že poskytovateľ cloudovej služby bude údaje uchovávať iba v dátových centrách krajín, ktoré poskytujú dostatočnú ochranu osobných údajov.³² Predpoklady primeranej starostlivosti vo vzťahu k elektronickým dokumentom je možné menovať aj ďalej, avšak skutočnosť je taká, že zmluvné podmienky poskytovateľov cloudových služieb sú prevažne štandardizované a neumožňujú osobitné dojednania. Dokonca nie je neobvyklé, že v zmluve poskytovateľ v čo najväčšej miere obmedzuje svoju zodpovednosť za stratu dát (prípadne iné vady služby), úplne vylučuje zodpovednosť za ušlý zisk alebo inú následnú škodu (náhrada škody v dôsledku zásahu do dobrej povesti alebo mena objednávateľa) a obmedzuje skutočnú škodu určitou sumou, napr. súčtom poplatkov, ktoré za služby zaplatili objednávateľ.³³

Prehliadky kancelárie advokátov v rozhodnutiach Európskeho súdu pre ľudské práva

Rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúca sa domových prehliadok advokátov má iný právny základ, pretože Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) ³⁴ neupravuje problematiku práv a povinností advokátov ani povinnosť mlčanlivosti. Európsky súd pre ľudské práva vychádza z čl. 8 Dohovoru („Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.“), ktorého aplikáciu v judikatúre rozvíja. Medzi rozhodnutia, ktoré významovo posunuli výklad práva na súkromie patrí **Niemietz proti Nemecku** zo dňa 16. decembra 1992. Súd tu čl. 8 s označením „Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života“ aplikoval na ochranu súkromia profesnej činnosti a obchodných aktivít. Súd nepovažoval za nutné pokúšať sa o vyčerpávajúci výklad pojmu súkromný život, avšak považoval za príliš restriktívne obmedzovať ho na „vnútorný kruh,“ v rámci ktorého môže jednotlivec žiť svoj osobný život podľa svojej vôle. Rešpektovanie súkromného života musí podľa ESLP do istej miery zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Ďalej podľa odôvodnenia súdu „neexistuje dôvod na to, aby tento spôsob chápania pojmu súkromný život vylučoval aktivitu profesnej alebo obchodnej povahy, pretože práve počas pracovnej činnosti má väčšina ľudí značnú, ak nie najväčšiu príležitosť rozvíjať vzťahy s vonkajším svetom.“³⁵ Obzvlášť pri slobodných povolaniach nie je možné jasne rozlíšiť, ktorá činnosť jednotlivca tvorí časť profesijného života a ktorá už nie. Rozhodnutím *Niemietz proti Nemecku* dospel ESLP k záveru, že policajná prehliadka kancelárie advokáta sa dotýka jeho profesijného tajomstva a je zásahom do práva na rešpektovanie súkromia.

Uvedený právny názor prevzal do svojho argumentária aj Súdny dvor EÚ, keď v rozsudku **Roquette Frères SA**³⁶ prehodnotil svoje pôvodné stanovisko z rozsudku **Hoechst AG proti Komisii**,³⁷ v ktorom uviedol, že domicil obchodnej spoločnosti nespadá pod ochranu súkromia čl. 8 Dohovoru. V **Roquette Frères** sa už luxemburský súd priklonil k interpretácii ESLP z **Niemietz proti Nemecku** („právo na ochranu obydlia sa vzťahuje na kanceláriu advokáta.“).

Rozsudkom **André a ďalší proti Francúzsku**³⁸ bolo konštatované porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru (Právo na spravodlivé súdne konanie).³⁹ V tomto prípade bola vykonaná prehliadka advokátskej kancelárie orgánmi finančného úradu s cieľom získať dokumenty vzťahujúce sa na obchodnú spoločnosť podozrivú z daňových únikov, ktorá bola klientom advokátskej kancelárie. Na prehliadke sa zúčastnil advokát ako jeden zo sťažovateľov, zástupca marseillskej advokátskej komory a policajný dôstojník. Zabavených bolo 66 dokumentov, vrátane advokátom písaných poznámok a komentárov, ktoré zástupca advokátskej komory označil ako listiny s osobitným charakterom, ktoré nemôžu byť zabavené. Sťažovatelia namietali pred vnútroštátnym súdom, že postup výkonu prehliadky a odobratie dokumentov z kancelárie nebol zákonný, ale kasačný súd ich odvolanie zamietol. ESLP dospel k záveru, že k porušeniu čl. 6 došlo a k sťažnosti k čl. 8

uviedol, že výkon prehliadok v advokátskych kanceláriách si vyžaduje osobitné záruky ochrany dôverného vzťahu medzi advokátom a klientom. Ani prítomnosť zástupcu advokátskej komory a námietky, ktoré vzniesol, nezabránili orgánom prečítať si všetky dokumenty a zabaviť ich.⁴⁰

Zásah do práv a povinností advokáta pri vydaní počítačových údajov advokátom

Krátky exkurz k potrebe ochrany digitálne uchovávaných dát vytvorených pri poskytovaní advokátskych služieb ukončíme nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky,⁴¹ ktorý konštatoval porušenie základných práv pri výkone prehliadky iných priestorov a pozemkov v sídle advokátskej kancelárie na základe príkazu špeciálnej prokuratúry. Príkaz bol vydaný v zmysle ustanovení o uchovaní a vydaní počítačových údajov trestného poriadku⁴² a nariaďoval umožniť vyhotovenie a ponechanie si kópie počítačových údajov, vrátane prevádzkových údajov, vydanie týchto údajov na účely trestného konania. Z advokátskej kancelárie bolo ďalej odňaté počítačové vybavenie obsahujúce údaje o jej klientoch, ako aj o ďalších advokátoch sídliačich na uvedenej adrese, ktoré s právnou vecou, na ktorú bol vydaný príkaz, nijako vecne ani personálne nesúviseli, hoci sťažovatelia upozornili príslušníkov úradu boja proti korupcii na zákonom ustanovenú povinnosť mlčanlivosti a s tým spojenú obmedzenú povinnosť vydať vec. Napriek tomu, že obsahom príkazu nebolo odňatie veci samotnej, úrad boja proti korupcii odňatie odôvodnil nemožnosťou zabezpečenia prítomnosti kvalifikovaného pracovníka na „stiahnutie“ potrebných údajov. Podľa dotknutej advokátskej kancelárie došlo konaním OČTK k neoprávnenému zásahu do zákonom uložených povinností advokáta zachovávať mlčanlivosť.

Ústavný súd v tomto náleze prevzal diskutovanú argumentáciu ESLP z rozsudku **Niemietz proti Nemecko**, ktorý policajnú prehliadku kancelárie advokáta považuje za zásah do práva na rešpektovanie súkromia, keď konštatuje, že „realizáciu inštitútu uchovania a vydania počítačových údajov podľa ustanovení § 90 Trestného poriadku v okolnostiach prípadu sťažovateľov (pamäťové médium obsahovalo údaje týkajúce sa profesnej činnosti sťažovateľa ako advokáta a sťažovateľky ako spoločnosti poskytujúcej právne služby) treba považovať za zásah do ich práva na súkromie.“

Inštitút uchovania a vydania počítačových údajov obsiahnutý v § 90 Trestného poriadku právnu úpravu týkajúcu sa prípadov súvisiacich s povinnosťou mlčanlivosti neobsahuje. Vyžaduje však, aby bol príkaz odôvodnený aj skutkovými okolnosťami. „Preskúmateľnosť dôvodnosti vydania príkazu si vyžaduje relevantnú a dostatočne špecifickú argumentáciu, ktorá poskytuje vysvetlenie, akými skutočnosťami boli naplnené zákonom ustanovené podmienky na tento zásah do súkromia. Bez náležitého odôvodnenia opierajúceho sa o konkrétne skutočnosti je dané rozhodnutie nepreskúmateľné, a tým aj svojvoľné. Pritom je postačujúce, ak odôvodnenie dá odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a dostatočne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých detailov veci,“ uvádza nález Ústavného súdu SR.⁴³ Odôvodnenie príkazu v tomto prípade ústavný súd považoval za nedostatočné a formálne, pretože sťažovateľom vôbec neobjasnil súvislosti opodstatňujúce realizáciu zásahu do práva na súkromie, resp. korešpondencie. V odôvodnení príkazu totiž absentovala „akákoľvek špecifikácia spojenia sťažovateľov so spoločnosťou, ktorej sa mala týkať trestná činnosť, ktorá bola predmetom vyšetrovania.“

Ústavný súd dospel k záveru, že „vyhotovením kópie počítačových údajov uložených na pamäťovom médiu sťažovateľov pri realizácii znaleckého skúmania, a to v intenciách príkazu prokurátora (ktorý sa neobmedzoval na selekciu údajov súvisiacich s trestným konaním), nepochybne došlo aj k zachyteniu údajov s vyšetrovanou vecou nijako nesúvisiacich, ktoré sa takto stali súčasťou spisového materiálu trestného konania a budú uchovávané pravdepodobne po dobu predpísanú pre archiváciu materiálov trestného konania.“

Nález poukázal aj na zásadu zdržanlivosti a primeranosti. Záujem štátu na ochrane pred zločinnosťou zakladajúci legitímnosť zásahov do práva na súkromie pri realizácii niektorých inštitútov podľa 4. hlavy 1. časti Trestného poriadku („Zaistenie osôb a vecí“) musí byť uvedený do rovnováhy so závažnosťou zásahu do tohto práva. Znamená to zvoliť pri realizácii zásahu čo najmiernejší prostriedok, ktorý je súčasne spôsobilý zabezpečiť dosiahnutie sledovaného cieľa.

39 Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

40 Pejchalová Grünwaldová, V. – Hájíčková K.: Problematika domovních prohlídek advokátních kanceláří ve světle evropské judikatury, In: Bulletin advokacie. Praha: česká advokátní komora, 2014, č. 4.

41 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 96/2010-53 z 3. februára 2011

42 § 90 ods. 1 písm. b) a e) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok

43 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 241/07 z 18. septembra 2008

Pritom úkon uchovania a vydania počítačových údajov zakotvený v § 90 Trestného poriadku je nepochybne prostriedkom, ktorého realizácia predstavuje zásah menšej intenzity v porovnaní so situáciou, keby sa na dosiahnutie cieľa zvolil inštitút vydania, resp. odňatia veci. V tomto prípade „zaistenie počítačového vybavenia, bez známok akéhokoľvek adekvátneho úsilia o selektovanie medzi údajmi a informáciami potrebnými pre účely trestného konania a na strane druhej údajmi a informáciami, ktoré s predmetnou právnou vecou nielen materiálne, ale ani personálne nesúvisia, evidentne a bez akýchkoľvek pochybností rozhodne prekročilo prípustné medze dané ex lege.“

Činnosť OČTK je možné hodnotiť aj z hľadiska práva na podnikanie v zmysle čl. 26 Listiny základných práv a slobôd („Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a vykonávať inú hospodársku činnosť.“), nakoľko odňatím celého počítačového vybavenia môže dôjsť k zásahu do tohto práva. Citovaný nález Ústavného súdu SR síce uviedol, že nelegálnym zaistením počítačového média sťažovateľov obsahujúcej informácie a údaje slúžiace im na výkon ich podnikateľskej činnosti podľa všetkého došlo k sťaženiu výkonu ich profesnej činnosti, nešlo však o obmedzenie takej intenzity, aby bolo možné uvažovať o zásahu do podstaty základného práva podnikáť. (Sťažovatelia v rámci svojho dôkazného bremena dôkaznú situáciu v tomto smere však ani bližšie nešpecifikovali.)

Avšak za iných skutkových okolností Ústavný súd ČR v náleze sp. zn. II.ÚS 2894/08⁴⁴ uviedol toto: „Prelomenie nezávislosti advokáta bez zákonných dôvodov znamená zásah ako do práv klientov, tak do synalagmaticky daných povinností a práv advokátových súvisiacich s výkonom jeho povolania. Zadržovaním výpočtovej techniky a zároveň informácií a dokumentov v nich uložených, ktoré je advokát zo zákona povinný v rámci poskytovania právnych služieb primerane evidovať (§ 25 odst. 1 zákona o advokácii), a ktoré k riadnemu výkonu advokácie potrebuje, v rozpore s procesným stavom veci, je potom dotknuté advokátovo ústavou zaručené právo vlastniť majetok podľa čl. 11 odst. 1 Listiny základných práv a slobôd, a v konečnom dôsledku predstavuje i zásah do práva podnikáť a vykonávať inú hospodársku činnosť podľa čl. 26 Listiny základných práv a slobôd. Toto právo totiž zahŕňa i povinnosť orgánov činných v trestnom konaní rešpektovať advokátovu povinnosť mlčanlivosti slúžiacu ako ochrana klientov advokáta, a teda advokátovu mlčanlivosť ako podmienku pre výkon advokácie, ktorý je advokátovou podnikateľskou činnosťou.“

Záverom

Výkon slobodného povolania, s ktorým zákon spája povinnosť mlčanlivosti, vyžaduje vzhľadom na špecifický vzťah ku klientovi a jeho ochrane isté zákonné záruky, ktoré je povinný rešpektovať každý štátny orgán v rozsahu, v akom je povinnosť mlčanlivosti upravená.⁴⁵

Nedodržovanie povinnosti mlčanlivosti samotným advokátom sankcionujú jednotlivé advokátske komory a združenia v rámci disciplinárnych konaní. V čase písania príspevku autorke nie je známe udelenie disciplinárneho opatrenia za porušenie mlčanlivosti nedostatočnou „starostlivosťou advokáta o elektronické dokumenty.“ Odporúčania zahraničných advokátskych komôr upozorňujú na možné úskalia „virtuálneho poskytovania služieb,“ napr. zverejnenie neželaných informácií protistrane pri zasielaní elektronického dokumentu, z ktorého neboli odstránené metadáta.⁴⁶ Komunikácia advokáta s klientom pomocou nešifrovaného e-mailu nie je považovaná za porušenie povinnosti mlčanlivosti, avšak v určitých prípadoch odporúčania advokátskych združení⁴⁷ nabádajú k zhodnoteniu všetkých rizík. Môže ísť o prípad zastupovania zamestnanca v pracovnoprávnom spore, pričom advokát vie (alebo by mal), že klient používa zamestnávateľov počítač alebo e-mailové konto a zamestnávateľ má možnosť prístupu k zamestnancovým e-mailom.⁴⁸

Povinnosť mlčanlivosti má zabezpečovať, že advokát nezverí tretej osobe skutočnosti, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, neposkytuje však istotu, že sa tretia osoba nedozvie dané skutočnosti inak. Ak komunikuje advokát s klientom telefonicky, nie je povinnosť mlčanlivosti zárukou, že hovor nie je odpočúvaný – či už zákonne alebo nie.⁴⁹ Zákaz použitia záznamu z odpočúvania telekomunikačnej prevádzky, pri ktorom sa zistí, že obvinený komunikuje so svojím obhajcom upravuje trestný poriadok.⁵⁰ Takto získané informácie nemožno použiť na účely trestného konania a musia sa predpísaným spôsobom bez meškania zničiť, avšak

44 Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II.ÚS 2894/08, zo dňa 28. 8. 2009

45 Kresák, P.: Ústavná ochrana práva na súkromie a jej význam pre zachovanie povinnosti mlčanlivosti v právnických profesiách II. In ARS NOTARIA, 2008, č. 2.

46 Oregon State Bar: Formal Opinion 2011 – 187 Competency: Disclosure of Metadata

47 American Bar Association: Formal Opinion 11 – 459 Duty to Protect the Confidentiality of E-mail Communications with One's Client

48 Pozri viac Rozsudok *Barbulescu proti Rumunsku* Európskeho súdu pre ľudské práva za dňa 12. 1. 2016

49 Ježek, J.: K odposlechu advokáta. In: Bulletin advokácie. Praha: česká advokátní komora, 2008, č. 9.

50 § 115 zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok

uvedené sa vzťahuje iba na informácie o prípade, v ktorom advokát zastupuje obvineného ako obhajca.⁵¹

Listiny, ktoré boli kedysi pod skutočným zámkom v kancelárii advokáta, putujú teraz medzi advokátmi a ich klientmi skrz elektronické prostriedky a internetové služby typu cloud. Na obmedzenej edičnej povinnosti advokáta vo vzťahu k „digitálnym listinám“ by sa nič meniť nemalo, avšak poskytovateľovi cloudových služieb môže byť súdom alebo prokurátorom uložená povinnosť vydať dáta pod jeho kontrolou, pričom ten si zrejme nebude ani vedomý osobitnej povahy dokumentov, ktoré vzišli z komunikácie advokáta a klienta.⁵² Dáta súvisiace s výkonom advokácie môžu byť v cloude – ale ako vidno zo skôr fragmentárnej pozornosti venovanej tejto téme – skutočný osud týchto údajov je vo hviezdach. ■

RESUMÉ

Elektronická úschova dát o advokátskej činnosti – ochrana a jej narušenie

Autorka sa v príspevku venuje listinám vyhotoveným advokátom pri poskytovaní právnych služieb v elektronickej forme, a to z hľadiska všeobecnej povinnosti mlčanlivosti a advokátovej obmedzenej edičnej povinnosti. Porovnáva procesný postup pri prehliadkach advokátskych kancelárií podľa českého trestného práva. Zároveň poukazuje na stanovisko trestného kolégia Nejvyššího soudu ČR, podľa ktorého sa osobitný režim prehliadky vzťahuje aj na miesta elektronickej úschovy klientskych informácií. Autorka uvádza, aké faktory by mal advokát zvážiť pri využívaní cloudových úložísk. Záverom poukazuje na princípy pri vydávaní počítačových údajov a technického vybavenia advokátom v trestnom konaní.

SUMMARY

Electronic Storage of Data on Lawyers' Services – Protection and Infringements

The author deals with instruments and documents prepared by lawyers in the course of providing legal services in the electronic form, so being in the light of a general duty of confidentiality and limited disclosure obligations imposed on lawyers. She compares procedures followed during searches of law firm premises under legal rules applicable in the Czech Republic. She also deals with the position taken by the Criminal Division of the Czech Supreme Court which ruled that a special regime of a search shall also apply to the places where client information is stored electronically. The author analyses what factors lawyers should consider when using cloud data repositories. She also outlines principles applicable to the disclosure of computer data and surrender of technical equipment by lawyers in the course of criminal proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Elektronische Verwahrung von Daten von der Rechtsanwaltschaft – der Schutz und seine Beeinträchtigung

Die Autorin widmet sich im Beitrag den Urkunden, erstellt vom Rechtsanwalt bei der Erbringung von Anwaltsdienstleistungen in elektronischer Form, und zwar vom Sichtpunkt der allgemeinen Schweigepflicht und der eingeschränkten Editionsspflicht des Rechtsanwaltes. Sie vergleicht den Vorgang bei der Kontrolle von Rechtsanwaltskanzleien nach dem tschechischen Strafrecht. Es wird zugleich auf die Stellungnahme des Strafkollegs des Obersten Gerichtes der Tschechischen Republik hingewiesen, gemäß dem sich das Sonderregime der Kontrolle auch auf die Plätze der elektronischen Verwahrung von Kundeninformationen bezieht. Die Autorin führt an, welche Faktoren der Rechtsanwalt bei der Nutzung der Cloud-Verwahrungsstelle in Betracht ziehen sollte. Abschließend verweist sie auf die Grundsätze der Herausgabe von Computerangaben und der technischen Ausstattung durch den Rechtsanwalt im Strafverfahren.

51 Pozri viac Kyjac, Z.: Použitie informačno-technických prostriedkov v trestnom konaní. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, s. 134.

52 Pozri viac CCBE: Comparative Study on Governmental Surveillance of Lawyers' Data in the Cloud, 2014, s. 54.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Európsky zatykač a Charta základných práv Európskej únie

Článok 1 ods. 3, články 3, 5 a 6 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi musia byť vykladané tak, že ak existujú objektívne, spoľahlivé, presné a náležité aktualizované dôvody domnievať sa, že vo vydávajúcom členskom štáte dochádza k zlyhávaniu v súvislosti s podmienkami zadržiavania osôb, pričom ide o zlyhávanie systematické alebo všeobecné, alebo týkajúce sa určitých skupín osôb alebo určitých zariadení určených na výkon väzby, zatknutia alebo zadržania, vykonávajúci súdny orgán musí konkrétne a presne overiť, či existujú vážne a preukázané dôvody umožňujúce domnievať sa, že osobe, na ktorú je vydaný európsky zatykač na účely vedenia trestného stíhania alebo výkonu trestu odňatia slobody, hrozí v prípade odovzdania do vydávajúceho členského štátu vzhľadom na podmienky, za ktorých v tomto štáte dochádza k obmedzeniu osobnej slobody, reálne riziko neľudského a ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie. Za týmto účelom musí vykonávajúci súdny orgán žiadať od súdneho orgánu vydávajúceho členského štátu poskytnutie dodatočných informácií, pričom tento ich musí poskytnúť v lehote stanovenej v žiadosti. Vykonávajúci súdny orgán musí počkať s vydaním rozhodnutia o odovzdaní dotknutej osoby do momentu, kým nezíska dodatočné informácie umožňujúce vylúčiť uvedené riziko. Ak existenciu uvedeného rizika nie je možné vylúčiť v rozumnej dobe, musí vykonávajúci súdny orgán rozhodnúť, či nie je potrebné ukončiť konanie o odovzdaní dotknutej osoby.^{1, 2}

Rozsudok Súdneho dvora z 5. apríla 2016 v spojených veciach C-404/15, Aranyosi a C-659/15, Căldăraru – ECLI:EU:C:2016:198

1 Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

2 Súdny dvor zatiaľ nezverejnil oficiálnu slovenskú verziu rozsudku. Autorka vychádza z vlastného prekladu rozsudku.

3 ECLI:EU:C:2011:865

4 Autorka používa pojem „európsky zatykač“ zodpovedajúci terminológii použitej v slovenskej verzii rámcového rozhodnutia, aj keď si je vedomá, že zákon č. 154/2010 Z. z. používa pojem „európsky zatykáci rozkaz“. Slovenská verzia rámcového rozhodnutia vykazuje viacero nedostatkov v súvislosti s pojmami používanými v slovenskom trestnom práve.

Súdny dvor sa v tomto rozsudku musel vysporiadať a obdobným problémom ako bol ten, ktorý riešil v spojených veciach C-411/10 a C-493/10³ týkajúcich sa nariadenia Rady č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (ďalej len „nariadenie o spoločnom európskom azylovom systéme“). Tak v prípade nariadenia o spoločnom európskom azylovom systéme ako aj v prípade rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (ďalej len „rámcové rozhodnutie o európskom zatykači“)⁴ dochádza k odovzdávaniu osôb medzi štátmi, pričom oba systémy vychádzajú zo zásady vzájomnej dô-

very. Predpokladá sa teda, že všetky štáty, ktoré sa zúčastňujú na systémoch vytvorených týmito právnymi aktmi, rešpektujú základné práva.

V súvislosti s nariadením o spoločnom európskom azylovom systéme však bol tento predpoklad narušený rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorom sa konštatovalo, že v niektorých členských štátoch dochádza k systémovému zlyhaniu azylového systému, v dôsledku čoho sa štát, ktorý v zmysle nariadenia o spoločnom európskom azylovom systéme odovzdá osobu do takéhoto „zlyhávajúceho štátu“, dopustí porušenia článku 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (zákaz podrobenia neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu – ďalej len „Dohovor“).

Nemecký súd, ktorý položil prejudiciálne otázky v tejto veci, poukázal na sériu obdobných rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva z rokov 2014 a 2015, v ktorých bolo konštatované, že Maďarsko a Rumunsko porušilo zákaz neľudského a ponižujúceho zaobchádzania stanoveného v článku 3 Dohovoru v dôsledku umiestňovania žiadateľov do preplnených ciel malých rozmerov.⁵

Nemecký súd, ktorý na základe európskeho zatykača rozhoduje o odovzdaní maďarského občana na trestné stíhanie do Maďarska a o odovzdaní rumunského občana na výkon trestu odňatia slobody do Rumunska, tak má pochybnosti, či článok 1 ods. 3 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači, v zmysle ktorého rámcového rozhodnutie nemá vplyv na povinnosť členského štátu dodržiavať základné práva a slobody, treba vykladať tak, že za situácie, že existujú indicie o tom, že vo vydávajúcom členskom štáte⁶ dochádza k obmedzovaniu osobnej slobody za podmienok porušujúcich základné práva dotknutej osoby, má súdny orgán vykonávajúceho štátu⁷ odmietnuť vykonanie európskeho zatykača, alebo či musí pred svojím rozhodnutím o európskom zatykači vyžiadať od vydávajúceho štátu záruky v súvislosti s podmienkami obmedzenia osobnej slobody dotknutej osoby.

Súdny dvor v svojej odpovedi na úvod pripomenul, že európsky zatykač predstavuje zjednodušený a účinný systém odovzdávania osôb odsúdených alebo podozrivých z porušenia trestného práva medzi členskými štátmi, ktorý je založený na vzájomnej dôvere, pokiaľ ide o skutočnosť, že ich vnútroštátne právne poriadky sú spôsobilé poskytnúť rovnocennú a účinnú ochranu základných práv uznaných na úrovni Únie, osobitne v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Ďalej pripomenul, že členské štáty sú v zásade povinné vykonať európsky zatykač, pričom rámcové rozhodnutie obsahuje taxatívny výpočet dôvodov na odmietnutie výkonu európskeho zatykača. Súdny dvor však súčasne poukázal na to, že v svojej skoršej judikatúre už pripustil, že princíp vzájomnej dôvery môže byť za výnimočných okolností limitovaný.⁸

Keďže v prípade európskeho zatykača ide jednoznačne zo strany členských štátov o výkon práva Únie v zmysle čl. 51 ods. 1 Charty, členské štáty musia pri rozhodovaní o európskom zatykači rešpektovať aj článok 4 Charty zakazujúci neľudské a ponižujúce tresty a zaobchádzanie. Odvolávajú sa aj na výklad Európskeho súdu pre ľudské práva Súdny dvor zdôraznil, že článok 4 Charty, ktorý obsahovo zodpovedá článku 3 Dohovoru, má absolútny charakter a uplatňuje sa za každých okolností a to aj v prípade boja proti terorizmu a organizovanému zločinu.

Z uvedeného Súdny dvor vyvodil, že ak má členský štát objektívne, dôveryhodné, presné a aktuálne informácie, že vo vydávajúcom členskom štáte dochádza k zlyhaniu systému v súvislosti s podmienkami, za ktorých dochádza k obmedzeniu osobnej slobody, musí pred rozhodnutím o európskom zatykači posúdiť, či existuje vo vydávajúcom členkom štáte riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania vo vzťahu k dotknutej osobe. Zdrojom takýchto informácií môže byť aj rozhodnutie medzinárodného súdneho orgánu (ako napríklad Európskeho súdu pre ľudské práva). Tento záver Súdného dvora bol obdobný ako v spojených veciach C-411/10 a C-493/10 v súvislosti so spoločným európskym azylovým systémom.

Súdny dvor však zdôraznil, že konštatovanie o existencii reálneho rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania nemôže samo o sebe viesť k odmietnutiu vykonať európsky zatykač. Súdny orgán vykonávajúceho štátu je ešte povinný posúdiť, či existujú preukázateľné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba bude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu. Nepostačuje teda všeobecné konštatovanie o existencii rizika, ale je potrebné posúdiť toto riziko vo vzťahu ku konkrétnej osobe. V záujme takéhoto posúdenia je súdny orgán vykonávajúceho členského štátu povinný požiadať vydávajúci členský štát v zmysle článku 15 ods. 2 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači o poskytnutie doplňujúcich informácií.

5 Pre konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva pozri body 43 a 60 rozsudku.

6 Pojem „vydávajúci členský štát“ označuje členský štát, ktorého súdne orgány vydali európsky zatykač.

7 Pojem „vykonávajúci členský štát“ označuje členský štát, ktorého súdne orgány rozhodujú o vykonaní európskeho zatykača.

8 Stanovisko 2/13, ECLI:EU:C:2014:2454, bod 191).

Ak by na ich základe dospel k záveru, že vo vzťahu ku konkrétnej osobe existuje riziko neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, je to podľa Súdneho dvora dôvod na odloženie rozhodnutia o európskom zatykači, ale neznamená to ukončenie konania o európskom zatykači. V takom prípade vykonávajúci členský štát informuje v súlade s čl. 17 ods. 7 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači Eurojust, že nemôže dodržať lehoty predpokladané rámcovým rozhodnutím a uvedie dôvody prieťahov. Súčasne členský štát, ktorý nemôže vykonať viacero európskych zatykačov z dôvodov, ktoré sú rozoberané v tomto rozsudku, informuje o tejto skutočnosti Radu, čím sa vlastne dáva členským štátom priestor, aby mohli vyhodnotiť uplatňovanie rámcového rozhodnutia (a napríklad začať aj konanie podľa čl. 7 Zmluvy o Európskej únii predpokladané pre prípad porušovania hodnôt, na ktorých je založená Únia, zo strany členského štátu).

Súdny dvor si uvedomuje, že v dôsledku uvedeného postupu by sa mohlo stať, že by došlo k neprimerane dlhému obmedzeniu osobnej slobody osoby, ktorej sa zatykáci rozkaz týka, vo fáze rozhodovania o vykonaní európskeho zatykača. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že členské štáty aj v tejto situácii musia rešpektovať požiadavku proporcionality predpokladanú v článku 52 ods. 1 Charty. Články 12 a 17 ods. 5 rámcového rozhodnutia o európskom zatykači im dávajú možnosť rozhodnúť o dočasnom ukončení obmedzovania osobnej slobody za podmienky, že budú vykonané všetky potrebné opatrenia na zabránenie jej ukrytiu.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav európskeho práva
a oddelenie medzinárodného práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach*

Z ROZHODNUTIA ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

K zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v bagatel'ných veciach

Ak sťažnosť predložená ústavnému súdu smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagatel'nú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom výnimočných prípadoch, v ktorých došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu. V prípade, ak porušenie základných práv alebo slobôd takúto intenzitu zjavne nedosahuje, je daný dôvod na odmietnutie sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť.

*Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky
sp. zn. I. ÚS 559/2015 zo dňa 9. decembra 2015*

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru
- l. 127 Ústavy
- § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Ústavnému súdu Slovenskej republiky bola doručená sťažnosť, ktorou súdny exekútor ako sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením okresného súdu o náhrade trov exekučného konania. V uvedenej exekučnej veci podal oprávnený na exekútorskom úrade sťažovateľa návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému. Okresný súd následne poveril vykonaním exekúcie sťažovateľa. V priebehu exekučného konania sťažovateľ podal na okresnom súde návrh na zastavenie exekúcie a priznanie náhrady trov exekúcie v zmysle § 48 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii z dôvodu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz.¹ Napadnutým uznesením okresný súd nepriznal sťažovateľovi trovy exekúcie spolu v sume 69,95 eur.

V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ namietal arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu. Podstata argumentácie sťažovateľa spočívala v námietke, že okresný súd nesprávnou interpretáciou relevantných ustanovení exekučného poriadku dospel k ústavne nekonformnému záveru o tom, že mu v predmetnom exekučnom konaní neprináleží náhrada trov exekučného konania. Vzhľadom na to sťažovateľ žiadal uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Ústavný súd v rámci prieskumu podanej ústavnej sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní konštatoval, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi patrí v zásade do výlučnej kompetencie týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho

1 § 48 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii: „Na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa vyhlásením konkurzu zastavujú.“

2 § 238 ods. 5 OSP:

„Dovolenie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolenie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.“

3 K odmietnutiu ústavnej sťažnosti z obdobných dôvodov došlo okrem iných vo veciach:

IV. ÚS 358/08 – sťažnosť proti výroku o povinnosti

zaplatiť náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 9 416 Sk (312,55 eur);

IV. ÚS 414/2010 – sťažnosť proti výroku o trovách exekúcie 64,20 eur;

IV. ÚS 79/2011 – sťažnosť proti výroku o trovách právneho zastúpenia 65,30 eur;

IV. ÚS 251/2011 – sťažnosť proti výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok v rozmedzí 1,50 – 4,50 eur;

IV. ÚS 311/2012 – sťažnosť proti výroku o trovách právneho zastúpenia 269,58 eur;

IV. ÚS 431/2012 – sťažnosť proti rozhodnutiu o uložení poriadkovej pokuty 200 eur;

II. ÚS 297/2013 – sťažnosť proti rozhodnutiu v konaní o zmenkovom platobnom rozkaze 53 eur;

II. ÚS 757/2014 – sťažnosť proti rozhodnutiu o nároku podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci 1000 eur;

II. ÚS 221/2015 – sťažnosť proti rozhodnutiu o povinnosti zaplatiť náhradu trov konania 428,32 eur;

III. ÚS 314/2015 – sťažnosť proti rozhodnutiu o nepriznaní náhrady trov konania 397,86 eur;

III. ÚS 322/2015 – sťažnosť proti rozhodnutiu o náhrade podľa § 147a ods. 2 OSP v sume 100 eur;

III. ÚS 328/2015 – sťažnosť proti rozhodnutiu o nepriznaní náhrady trov právneho zastúpenia 196,29 eur;

III. ÚS 349/2015 – sťažnosť proti rozhodnutiu v exekučnom konaní o vymoženie 11,18 eur;

II. ÚS 560/2015 – sťažnosť proti výroku o trovách exekúcie 151,10 eur;

I. ÚS 564/2015 – sťažnosť proti rozhodnutiu v spore o uložení pokuty 30 eur;

II. ÚS 804/2015 – sťažnosť proti výroku o trovách exekúcie 64,91 eur, resp. 64,43 eur.

rozhodovania. „Problematika súvisiaca s konaním a rozhodovaním o náhrade trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade, ak by vo veci konajúci všeobecný súd extrémne vybočil z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť v zásade len na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 5/2011).“

V okolnostiach prejednávanej veci ústavný súd konštatoval, že konanie, v súvislosti s ktorým sa sťažovateľ uchádza o ústavnú ochranu, sa týka exekučného konania smerujúceho k vymoženiu pohľadávky vo výške 69,95 eur z titulu uplatnených trov exekúcie. V tejto súvislosti ústavný súd poukázal na svoju rozhodovaciu prax, v ktorej už viackrát vyslovil právny názor, podľa ktorého „ak Občiansky súdny poriadok v § 238 ods. 5² upravuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustné vo veciach, v ktorých je napadnuté právoplatné rozhodnutie neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy, táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania pre neprípustnosť vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (napr. IV. ÚS 358/08 alebo IV. ÚS 717/2013), ktorá vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných všeobecnými súdmi, a bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý aj do roviny ústavného súdnictva“ (porov. IV. ÚS 431/2012). V nadväznosti na to ústavný súd zdôraznil: „Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)].“³ Podľa názoru Ústavného súdu vo veci sťažovateľa o takýto výnimočný prípad celkom zjavne nešlo.

Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal ústavnej ochrany v spore o sumu, ktorá je zjavne bagateľná, ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že vo veci sťažovateľa nie sú v zmysle jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú (obdobne II. ÚS 804/2015).

Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa, že v iných prípadoch týkajúcich sa totožnej problematiky použili všeobecné súdy rozdielnu interpretáciu všeobecne záväzných právnych predpisov, ústavný súd uviedol: „Nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07). Uvedený názor platí o to viac, ak predmetom ústavnej sťažnosti je posúdenie bagateľnej veci, ktorý sa navyše netýka rozhodnutia vo veci samej, ale náhrady trov konania (obdobne I. ÚS 157/08).“ Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov č. 38/1993 Z. z.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Zo zasadnutia predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na rokovaní **1. apríla 2016** v Bratislave. Viedol ho predseda JUDr. Hrežďovič, revíziu komisiu zastúpil jej predseda Mgr. Karkó.

Členovia P SAK **odsúhlasili** návrh programu s doplneniami a za overovateľa zápisnice **určili** JUDr. Petra Filipa. **Vzali na vedomie** informácie o stretnutí s advokátmi Trenčianskeho kraja 14. marca 2016, na ktorom sa z poverenia predsedu komory zúčastnil podpredseda JUDr. Juraj Veverka. Témy boli štandardné, diskusia vznikla najmä v súvislosti s účasťou školiteľov na advokátskych skúškach, v súvislosti so vzdelávaním advokátskych koncipientov a v súvislosti so seminármi k novým civilným kódexom.

JUDr. Hrežďovič podal krátku správu o otvorení putovnej výstavy *Advokácia včera a dnes* 14. marca 2016 v priestoroch radnice v Banskej Bystrici, kde zotrvala do 27. marca 2016.

V rámci informácií o legislatívnej činnosti Slovenskej advokátskej komory predsedníctvo **vzalo na vedomie** informácie o novom zákone o ochrane spotrebiteľa a o alternatívnom riešení sporov.

Tajomník komory JUDr. Popovec zreferoval, že riešenie procesov zaručenej konverzie a časových pečiatok, ako i vydávanie kvalifikovaných autentizačných certifikátov je v štádiu rokovaní a prípravy v spolupráci s odborným partnerom.

Predsedníctvo **poverilo** JUDr. Hrežďoviča rokovať s vedením Centra právnej pomoci o ďalších postupoch pri ustanovovaní právneho zástupcu podľa zák. č. 327/2005 Z. z. a **schválilo** doplnený návrh spolupráce medzi Slovenskou advokátskou komorou a S-EPI s. r. o. Na žiadosť Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR **nominovalo** za členku komisie na hodnotenie predložených projektov vysokých škôl podpredsedníčku komory Mgr. Viktóriu Hellenbart.

Predsedníctvo SAK **schválilo** stanoviská s úpravami vyplývajúcimi z diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktorými sa vopred zaoberala pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

Predsedníctvo **zrušilo** Uznesenie predsedníctva komory č. 33/11/2015 z 10. decembra 2015 o pravidlách používania názvu obchodnej spoločnosti pre výkon advokácie a **schválilo** nové pravidlá, na ktoré bude prihliadať pri preskúmaní žiadostí o posúdenie splnenia podmienok používania názvu združení a obchodných mien spoločností podľa § 12 ods. 4 zákona o advokácii s tým, že nejde o uznesenie normatívneho charakteru, a ako také sa uverejňuje v *Bulletine slovenskej advokácie* (s. 41) a na webovej stránke komory.

Členovia P SAK v rámci rokovaní o ekonomických otázkach **rozhodovali** o žiadostiach predložených advokátmi.

Vzali na vedomie informáciu o predložení daňového priznania SAK k dani z príjmu právnických osôb za rok 2015.

Predsedníctvo SAK **vzalo na vedomie** písomnú správu o mediálnych aktivitách komory za marec 2016 a informáciu o pripravách galavečera a Dňa otvorených dverí v apríli 2016 v kontexte všetkých sprievodných podujatí.

Členovia P SAK **vzali na vedomie** informácie o súdnych konaniach, v ktorých je účastníkom komora, so zameraním na statusové veci a na vymáhanie pohľadávok.

Na základe informácií odboru medzinárodných vzťahov členovia P SAK **vzali na vedomie** správu Mgr. Chládekovéj, PhD. z marcového zasadnutia orgánov CCBE a správu Mgr. Hellenbart zo stretnutia predsedov advokátskych komôr strednej a východnej Európy na pozvanie Chorvátskej advokátskej komory na tému *Právne služby na jednotnom trhu v Európskej únii – osobitosti a problémy na vnútroštátnych trhoch právnych služieb v krajinách strednej a východnej Európy*. Súčasťou Dní chorvátskych advokátov bol okrúhly stôl na tému *Zapisovanie do zoznamov advokátov vedených komorami*, kde Mgr. Hellenbart vystúpila s príspevkom zameraným na organizáciu a systematicku advokátskych skúšok v rámci Slovenskej advokátskej komory.

Predsedníctvo SAK **podporilo** nomináciu JUDr. Martina Šolca na post prezidenta International Bar Association a **vzalo na vedomie** informáciu CCBE o projekte *Európski advokáti na ostrove Lesbos*.

Členovia predsedníctva **rozhodovali** o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, matrikou advokátov a matrikou usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozhodovali o návrhoch na pozastavenie, resp. vyčiarknutie advokátov, resp. advokátskych koncipientov zo zoznamov vedených komorou podľa príslušných ustanovení zákona o advokácii.

-km-

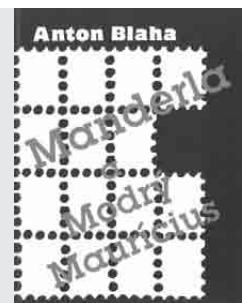
Anton Blaha Manderla a Modrý Maurícius

Túto knihu i komplexný sortiment odbornej právnickej literatúry (zákony, komentáre, judikatúry, monografie...) si môžete zakúpiť s **15% zľavou**

pre advokátov, koncipientov i advokátske kancelárie v predajniach Sprinton, s. r. o.:

- **Literárna kaviareň-Café Advokát**
Kolárska 4, Bratislava, tel.: 0944 216 830
- **Predajňa odbornej literatúry**
Tomášikova 20, Bratislava, tel.: 0944 618 341
- **Predajňa odbornej literatúry**
Kollárova 10, Trnava, tel.: 0944 167 678

alebo prostredníctvom e-shopu **www.sprinton.sk**

Uznesenie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 22/4/2016 z 1. apríla 2016 o pravidlách používania názvu obchodnej spoločnosti pre výkon advokácie

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „predsedníctvo komory“) sa na svojom aprílovom zasadnutí uznieslo na týchto pravidlách používania názvu obchodnej spoločnosti pre výkon advokácie (**Uznesenie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 22/4/2016 z 1. apríla 2016 o pravidlách používania názvu obchodnej spoločnosti pre výkon advokácie**):

Predsedníctvo komory bude pri preskúvaní žiadostí o posúdenie splnenia podmienok používania názvov združení a obchodných mien spoločností podľa § 12 ods. 4 zákona o advokácii prihliadať najmä na nasledovné skutočnosti:

(1) Podmienky podľa § 12 ods. 4 druhá veta zákona o advokácii bez ďalšieho spĺňa taký názov zdruzenia alebo obchodné meno spoločnosti (ďalej len „názov“), ktorý je tvorený výlučne menom a priezviskom alebo priezviskom aspoň jedného súčasného alebo bývalého účastníka zdruzenia alebo spoločníka spoločnosti; použitie priezviska bývalého účastníka zdruzenia alebo spoločníka spoločnosti je možné, ak tento poskytoval právne služby prostredníctvom zdruzenia alebo spoločnosti kedykoľvek pred zánikom jeho účasti v združení alebo v spoločnosti, a súčasne takéto použitie priezviska nie je v rozpore s právnymi predpismi (napr. s ustanovením § 11 ods. 5 Obchodného zákonníka).

(2) Pripúšťa sa, aby názov bol tvorený aj iným spôsobom ako podľa odseku (1), avšak len za súčasného splnenia nasledovných podmienok:

a) samotný názov nesmie znížovať dôstojnosť advokátskeho stavu a porušovať pravidlá profesijnej etiky, a to najmä použitím znevažujúcich a nedôstojných fantazijných údajov, a súčasne,

b) priamou súčasťou názvu musí byť aj dodatok jednoznačne vyjadrujúci, že predmetom činnosti zdruzenia, resp. predmetom podnikania spoločnosti je poskytovanie právnych služieb, napr. označením „združenie advokátov“, „advokát“, „advokáti“, „advokátska kancelária“, „spoločenstvo advokátov“ a pod.:

1. súčasťou názvu môžu byť pedagogické, akademické alebo vedecké tituly účastníkov zdruzenia alebo spoločníkov spoločnosti,
2. súčasťou názvu môže byť aj údaj o pôsobení viacerých advokátov v združení alebo v obchodnej spoločnosti, napr. v podobe „a partneri“, „a spoločníci“, „a spol.“ a pod.,

c) v názve nemožno uvádzať klamlivé alebo zavádzajúce údaje, najmä v súvislosti s rozsahom a spôsobom poskytovania právnych služieb alebo uvedením mena alebo priezviska iných osôb než tých, ktoré pod názvom zdruzenia alebo obchodným menom spoločnosti poskytujú právne služby; tým nie je dotknuté, že použitie priezviska bývalého účastníka zdruzenia alebo spoločníka spoločnosti je možné, ak tento poskytoval právne služby prostredníctvom zdruzenia alebo spoločnosti kedykoľvek pred zánikom jeho účasti v združení alebo v spoločnosti, a súčasne takéto použitie priezviska nie je v rozpore s právnymi predpismi (napr. s ustanovením § 11 ods. 5 Obchodného zákonníka),

d) názov nesmie byť zameniteľný alebo poškodzujúci záujmy iných osôb poskytujúcich právne služby alebo spoločné záujmy všetkých advokátov a advokácie ako takej; zároveň je neprípustný taký názov, ktorý akýmkoľvek spôsobom porušuje, ohrozuje alebo obmedzuje hospodársku súťaž, alebo ktorý vyzdvihuje činnosť zdruzenia alebo jeho účastníkov alebo činnosť obchodnej spoločnosti alebo jej spoločníkov, alebo ktorý vyzdvihuje špecializáciu zdruzenia alebo obchodnej spoločnosti,

e) názov nesmie nabádať k zameniteľnosti s akýmkoľvek štátnymi orgánmi, orgánmi miestnej samosprávy, orgánmi záujmovej samosprávy, nadáciami alebo charitatívnymi organizáciami.

Týmto nie je dotknutá povinnosť zdruzenia alebo obchodnej spoločnosti podľa § 12 ods. 4 zákona o advokácii používať profesijné označenie „advokátska kancelária“. V prípade, že názov zdruzenia alebo obchodné meno spoločnosti už označenie „advokátska kancelária“ obsahuje, nie je nutné ho používať osobitne.

Pýta(j)te sa predsedníctva

Je výkon činnosti asistenta poslanca Národnej rady Slovenskej republiky zlučiteľný s výkonom praxe advokátskeho koncipienta?

Výkon činnosti asistenta poslanca Národnej rady Slovenskej republiky nie je zlučiteľný s výkonom praxe advokátskeho koncipienta.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Reklama advokáta a jeho služieb

Advokát, ktorý na webovej stránke svojej advokátskej kancelárie so statusom chránenej dielne prezentuje výhodnosť poskytovania právnych služieb oproti iným advokátom možnosťou potenciálnych klientov – zamestnávateľov s určitým počtom zamestnancov, vyhnúť sa plateniu sankčného odvodu za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím objednaním si právnych služieb od advokátskej kancelárie so statusom chránenej dielne, a zároveň aj uvedením údajov o cenách, ktoré vykazujú znaky porovnávania a prezentovania poskytovania právnych služieb ako lacnejších voči ostatným advokátom, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 3 zákona o advokácii § 2 ods. 2, § 38 Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie II. odvolacieho disc. senátu SAK z 15. októbra 2014,
sp. zn. II. ODS-20/14:3775/2012

Rozhodnutie VI. disciplinárneho senátu z 5. mája 2014,
sp. zn. DS VI.-14/13:3775/2012

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 3 a § 29b ods. 2 a 3 zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v platnom znení
- § 2 ods. 2, § 38 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK z 5. mája 2014, sp. zn. DS VI.-14/13:3775/2012 v spojení s rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 15. októbra 2014, sp. zn. II. ODS-20/14:3775/2012 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 3 a § 29b ods. 2 a 3 zákona o advokácii¹ a § 2 ods. 2 a § 38 Advokátskeho poriadku SAK,²

tým, že

1.) v rámci informovania verejnosti o poskytovaní právnych služieb na svojej webovej stránke prezentoval výhodnosť poskytovania právnych služieb nasledovne:

„Advokátska kancelária disponuje **chráneným pracoviskom**, ktoré je spôsobilé eliminovať u podnikateľov sankčný odvod za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (u zamestnávateľa nad 20 zamestnancov) v prípade, že odoberie právne služby v našej kancelárii ročne v hodnote a o výške povinného odvodu za neplnenie tejto povinnosti, čo predstavuje 80 % z priemernej mzdy v národnom hospodárstve. Obchodná spoločnosť, ako zamestnávateľ takto nemusí povinný odvod odvieť za jedného zamestnanca vo výške 588 eur v budúcom roku, ak si objedná a zaplatí právne služby našej kancelárie vo výške tohto odvodu za kalendárny rok, čo v praxi znamená, že **namiesto tohto odvodu si môže predplatiť, alebo zaplatiť právne služby** v tejto hodnote, čo bude mať aj určitý reálny a užitočný efekt a **peniaze nebudú vynaložené nadarmo vo forme odvodu**. Z týchto dôvodov ponúkame možnosť platenia permanentnej právnej pomoci a služby formou paušálu v mesačných splátkach pre väčšie firmy, ktorý by mohol začínať už sumou približne 63 eur mesačne ako 1/12-tina miery hodnoty práce za minulý rok zo sumy 935 eur“,

2.) v rámci informovania verejnosti o poskytovaní právnych služieb na svojej webovej stránke prezentoval výhodnosť poskytovania právnych služieb uvedením údajov o cenách, a to okrem iného uvedením príkladov cien za vybrané právne služby ako aj uvedením nasledovných informácií:

„Cenník vychádza z vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

Naše cenové pravidlá sú priateľivé a prehľadné pre klienta i úrady. Máme záujem vybudovať dlhodobé a kvalitné vzťahy s klientmi, a preto ceny určené dohodou nikdy neprekračujú ceny stanovené právnym predpisom aj napriek tomu, že ceny je možné upravovať a stanoviť dohodou aj nad rámec tohto predpisu“.... „Stálym klientom **ponúkame možnosť poskytovania právnej služby za symbolickú paušálnu mesačnú alebo štvrtročnú odmenu.**“

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **písomné napomenutie.**

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne trovy disciplinárneho konania vo výške 352 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda revíznej komisie SAK podal proti disciplinárne obvinenému návrh na začatie disciplinárneho konania pre skutok uvedený vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

K podanej sťažnosti sa disciplinárne obvinený vyjadril písomným podaním, v ktorom uviedol, že s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania nesúhlasí a nie je si vedomý porušenia stavovských predpisov.

VI. disciplinárny senát svojím rozhodnutím zo dňa 20. mája 2013, sp. zn. DS VI.-14/13:3775/2012 uznal disciplinárne obvineného za vinného z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania, uložil mu disciplinárne opatrenie vo forme písomného upozornenia ako aj povinnosť zaplatiť paušálne trovy disciplinárneho konania vo výške 337,70 eur.

Toto rozhodnutie bolo na základe odvolania disciplinárne obvineného rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu zo dňa 22. novembra 2013, sp. zn.

II. ODS-20/13:3775/2012 zrušené a vec bola vrátená prvostupňovému disciplinárnemu senátu na nové prejednanie a rozhodnutie z dôvodu neúplne zisteného skutkového stavu s pokynom na doplnenie dokazovania.

VI. disciplinárny senát po doplnení dokazovania vo veci znovu rozhodol rozhodnutím zo dňa 5. mája 2014, sp. zn. DS VI.-14/13:3775/2012 tak, že uznal disciplinárne obvineného za vinného z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom na začatie disciplinárneho konania, uložil mu disciplinárne opatrenie vo forme písomného upozornenia ako aj povinnosť zaplatiť paušálne trovy disciplinárneho konania vo výške 352 eur.

V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový disciplinárny senát uviedol, že na základe vykonaného dokazovania bolo nepochybné, že skutok sa stal, nakoľko bolo preukázané, že disciplinárne obvinený v rámci informovania verejnosti o poskytovaní právnych služieb na svojej webovej stránke prezentoval výhodnosť poskytovania svojich právnych služieb, pričom prezentácia bola nevecná a spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu.

Disciplinárny senát dospel k záveru, že verejné prezentovanie daných informácií na webovej stránke advokáta, ktorá je verejne dostupná každému, aj bez ďalšieho osobitného upriamovania pozornosti verejnosti alebo jej vybraných subjektov na jej obsah je treba stále kvalifikovať ako reklamu. Z definície reklamy podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame disciplinárny senát vyvodil, že na to, aby išlo o reklamu, musí ísť len o prezentáciu ponúkanej služby, a to aj bez ďalšieho aktívneho upriamovania pozornosti na túto službu, preto pre posúdenie toho, či samotná webová stránka je reklamou, stačí, že táto je verejne prístupná (alebo prístupná vybranému okruhu subjektov) a môže sa s ňou oboznámiť každý, alebo každý, kto spadá pod cieľovú skupinu, ak informácie o danom produkte hľadá, bez ďalšieho aktívneho pôsobenia subjektu, ktorý dané informácie prezentuje.

Informácie uverejnené na webovej stránke disciplinárne obvineného týkajúce sa chráneného pracoviska spojené s ponukou právnych služieb sú svojím obsahom nevecné, nakoľko sa nezameriavajú na samotné právne služby, ale inú výhodu, ktorá by objednávateľovi právnych služieb mohla

PETERKA & PARTNERS

PETERKA & PARTNERS advokátska kancelária, s.r.o. organizačná zložka
Kapitulská 18/A
811 01 Bratislava

Tel.: +421 2 544 18 700 Fax.: +421 2 544 18 701

PETERKA & PARTNERS rozširuje svoj tím a hľadá Advokáta/Advokátku a Koncipienta/Koncipientku pre bratislavskú pobočku s výbornou znalosťou anglického jazyka.

Ponúkame:

- Podnetnú prácu hlavne pre zahraničnú klientelu
- Profesionálny rast
- Kolegiálne a priateľské pracovné prostredie
- Ohodnotenie zodpovedajúce schopnostiam a dosiahnutým výsledkom
- Prácu na zaujímavých a komplexných projektoch
- Spoluprácu s pobočkami PETERKA & PARTNERS v ostatných krajinách strednej a východnej Európy
- Zamestnanecké benefity

Požiadavky:

- Vysokoškolské vzdelanie II. Stupňa právneho zamerania
- Predchádzajúca skúsenosť z medzinárodnej či poprednej slovenskej advokátskej kancelárie výhodou
- Schopnosť samostatnej práce
- Veľmi dobré vyjadrovanie schopnosti, analytické a logické myslenie
- Výborná znalosť anglického jazyka, znalosť francúzskeho jazyka výhodou
- Vysoké pracovné nasadenie a flexibilita
- Schopnosť tímovej práce
- Lojalita

Ak spĺnate uvedené predpoklady a chcete sa stať súčasťou nášho tímu, pošlite svoj štruktúrovaný životopis v anglickom jazyku na email: office@peterkapartners.sk

plynúť z dôvodu, že daná advokátska kancelária má status chráneného pracoviska. Formuláciou „... namiesto tohto odvodu si môže predplatiť, alebo zaplatiť právne služby v tejto hodnote, čo bude mať aj určitý reálny a užitočný efekt a peniaze nebudú vynaložené nadarmo vo forme odvodu ...“ sa disciplinárne obvinený dopustil porušenia § 29b ods. 2 a 3 zákona o advokácii, nakoľko verejne prezentoval výhodnosť poskytovania právnych služieb pre určitú skupinu zamestnávateľov, čím disciplinárne obvinený neuvádzal len vecné objektívne informácie o odbornom zameraní advokátskej kancelárie a zložení advokátskej kancelárie, ale nepriamo vyzdvihoval výhodnosť právnych služieb poskytovaných jeho advokátskou kanceláriou. Zároveň disciplinárny senát podotkol, že uverejnenie samotnej informácie o tom, že predmetná advokátska kancelária má status chráneného pracoviska nie je v rozpore s platnými predpismi o advokácii, pokiaľ v jej znení priamo nedochádza k vyzdvihovaniu komparatívnej výhody advokáta voči ostatným advokátom v poskytovaní právnych služieb pre určitú skupinu subjektov, či už formou priameho porovnania alebo iba poukázania na možnosť, ktorú bežné kancelárie nemusia mať. Okrem iného, ponuka poskytovania právnych služieb ako prostriedku pre užitočné vynaloženie peňažných prostriedkov určitej skupiny zamestnávateľov vo vzťahu ku chránenému pracovisku s určitou istotou nie je skutočnosťou, ktorá by bola povinnou v rámci informovania verejnosti o chránenom pracovisku tak, ako bol na to disciplinárne obvinený povinný v zmysle dohody uzavretej

s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Táto informácia však musí byť výhradne vecná a nesmie upriamovať pozornosť na „výhody“, ktoré tým potenciálny klient môže získať.

Disciplinárny senát uzavrel, že text reklamy, v zmysle ktorého výhoda spolupráce s disciplinárne obvineným advokátom spočíva v tom, že peňažné prostriedky, ktoré by inak vybraná skupina potenciálnych klientov advokáta – zamestnávateľa s viac ako 20 zamestnancami – vynaložila „nadarmo vo forme odvodu do Sociálnej poisťovne“, v znení „... že namiesto tohto odvodu si môže predplatiť, alebo zaplatiť právne služby v tejto hodnote, čo bude mať aj určitý reálny a užitočný efekt a peniaze nebudú vynaložené nadarmo vo forme odvodu ...“, je tak podľa predchádzajúcich, ako aj podľa aktuálnych platných predpisov týkajúcich sa výkonu advokácie, neprípustnou formou reklamy, keďže je nevecná a spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu, keď vhodnosť výberu poskytovania právnych služieb disciplinárne obvineným advokátom oproti iným advokátom nemá spočívať v osobných kvalitách disciplinárne obvineného advokáta a jeho služieb, ale v tom, že ich poskytnutie práve disciplinárne obvineným advokátom oproti iným advokátom má byť práve v tom, že nebudú predstavovať ďalší finančný náklad pre klienta, ktorý by danú sumu peňažných prostriedkov aj tak musel vynaložiť.

Rovnaký charakter má tiež text prezentácie disciplinárne obvineného advokáta na jeho webovej stránke, podľa ktorého „... disponuje chráneným pracoviskom, ktoré je spôsobilé eliminovať u podnikateľov sankčný odvod za neplnenie povinného podielu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím ...“. Takáto prezentácia samotného chráneného pracoviska nie je obligatórne určená právnymi predpismi ani rozhodnutiami štátnych orgánov súvisiacimi s prevádzkovaním chráneného pracoviska, ale, práve naopak, podľa názoru disciplinárneho senátu tým tiež dochádza k samotnému znevažovaniu práce osôb pôsobiacich na chránenom pracovisku, keď hlavná hodnota ich práce má spočívať nie v samotnom odbornom a kvalitnom poskytnutí právnej služby, ale v eliminácii odvodu do Sociálnej poisťovne.

Vo vzťahu k cenníku uvedenému na webovej stránke disciplinárne obvineného senát skonštatoval, že došlo k porušeniu § 38 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK platného v čase, kedy sa skutok stal, nakoľko predmetné ustanovenie taxatívne vymenúvalo údaje, ktoré možno verejne uvádzať ako informácie o poskytovaní právnych služieb a údaje o cenách nespádajú medzi informácie uvedené v predmetnom ustanovení Advokátskeho poriadku. V zmysle uvedeného je teda uvedená informácia v jednoznačnom rozpore s príslušným právnym predpisom. Disciplinárny senát ďalej upozornil disciplinárne obvineného aj na vyjadrenia v rámci cenovej ponuky ako „ceny určené dohodou nikdy neprekračujú ceny stanovené právnym predpisom aj napriek tomu, že ceny je možné upravovať a stanoviť dohodou aj nad rámec tohto predpisu“, prípadne „stálym klientom ponúkame možnosť poskytovania právnej služby za symbolickú paušálnu mesačnú, alebo štvrťročnú odmenu“, ktoré nemožno považovať za vyjadrenia v súlade s právnou úpravou, nakoľko vykazujú

BERNÍK & partneri, s.r.o.
advokátska kancelária

Štúrova 101
059 21 Svit
tel.: +421 52 715 2831
fax: +421 52 715 7688
www.bernik-partneri.sk

Advokátska kancelária BERNÍK & partneri, s. r. o. so sídlom vo Svite hľadá **absolventa právnickej fakulty** na pozíciu **advokátskeho koncipienta**.

Ponúkaná mzda: dohodou
Termín nástupu: 01.07.2016 – 01.09.2016

Požadujeme:

- anglický jazyk – aktívne
- nemecký alebo ruský jazyk – základy
- vysoké pracovné nasadenie
- motivácia
- samostatnosť
- flexibilita
- precíznosť

Uchádzači zašlú životopis vo formáte European CV a motivačný list, oba v slovenskom jazyku na e-mail sekretariat@bernik-partneri.sk.

znaky porovnávania a prezentovania poskytovania právnych služieb ako lacnejších voči ostatným advokátom a právnú službu ako celok posúvajú do roviny služby, za ktorú inak nie je ani hodné platiť primeranú a náležitú odplatu. Advokát nesmie znevažovať svoju dôstojnosť a dôstojnosť celého advokátskeho stavu tým, že už vopred znevažuje potrebu platiť za jeho služby, pričom odplatu s klientom musí dojednávať vždy samostatne s ohľadom na konkrétny prípad po tom, čo sa mal možnosť oboznámiť aspoň so základnými informáciami o prípade, v ktorom má klientovi právne služby poskytnúť.

Ďalej tiež, zvýrazňovanie informácií o možnosti získania poskytnutia právnych služieb za symbolickú odmenu („... ponúkame možnosť poskytovania právnej služby za symbolickú paušálnu mesačnú, alebo štvrťročnú odmenu ...“) v rámci reklamy advokáta podľa názoru disciplinárneho senátu vedie k znížovaniu dôstojnosti advokátskeho stavu, čo je v rozpore s ustanovením § 18 ods. 3 zákona o advokácii aj § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku.

Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie disciplinárne obvinený, v ktorom namietal nesprávne vyhodnotenie skutkového stavu, keď disciplinárny senát konanie disciplinárne obvineného označil za disciplinárne previnenie, i keď toto nespĺňalo znaky disciplinárneho previnenia.

II. odvolací disciplinárny senát po prejednaní odvolania napadnuté rozhodnutie svojím rozhodnutím z 15. októbra 2014, sp. zn. II. ODS-20/14:3775/2012 ako vecne správne potvrdil.

Odvolací senát sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a nad jeho rámec uviedol, že vychádzajúc zo znenia zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame, sporná „informácia“ naplnia znaky reklamy. Nepochybne išlo o verejne prístupnú prezentáciu produktu advokátskej kancelárie. Obsah tejto verejne prístupnej informácie sa nezameriava na poskytovanie právnych služieb, ale jednoznačne zdôrazňuje výhody oproti iným advokátskym kanceláriám v prípade objednania si právnych služieb u danej advokátskej kancelárie. Ak by disciplinárne obvinený uverejnil na webe iba oznam, že jeho advokátska kancelária je chráneným pracoviskom (ako to ukladá zákon, čo disciplinárne obvinený opakovane zdôrazňoval) nešlo by zjavne o disciplinárne previnenie. Ak však v uvedenej informácii disciplinárne obvinený naznačil finančné výhody oproti ostatným poskytovateľom právnych služieb, včítane cenníku, ak si objednávajú službu v chránenej dielni disciplinárne obvineného, ide – podľa názoru odvolacieho senátu – o porušenie ustanovenia § 29b ods. 2, 3 zákona o advokácii a aj ustanovenia § 38 ods. 1 Advokátskeho poriadku. (platného v danom čase).

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Poznámky

1 § 18 ods. 3 zákona o advokácii:

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.“

Wilson & Partners

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA WILSON & PARTNERS

PRIJME DO PRACOVNEHO POMERU

ADVOKÁTSKEHO KONCIPIENTA

POŽIADAVKY:

- VÝBORNÁ ZNALOSŤ SLOVENSKEHO PRÁVA
- ODBORNÁ ZNALOSŤ PRÁVNICKEJ TERMINOLÓGIE V SLOVENSKOM AJ ANGLICKOM JAZYKU
- ZNALOSŤ FRANCÚZŠTINY, NEMČINY, PRÍP. INÝCH JAZYKOV VÝHODOU
- UŽIVATEĽSKÁ ZNALOSŤ PC
- KOMUNIKATÍVNOŠŤ, PRÍJEMNÉ VYSTUPOVANIE, FLEXIBILITA, ZODPOVEDNOSŤ, USILOVNOSŤ, PRECÍZNOSŤ, DETAILNOSŤ

KONTAKTNÉ ÚDAJE:

V PRÍPADE ZÁJMU NÁM POŠLITE SVOJ ŽIVOTOPIS SPOLU S MOTIVAČNÝM LISTOM NA E-MAILOVÚ ADRESU: RECEPTION-BRA@WILSONSCEE.COM

§ 29b ods. 2 zákona o advokácii:

„Advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie môže pri informovaní verejnosti o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy uvádzať len vecne objektívne informácie o odbornom zameraní advokátskej kancelárie a zložení advokátskej kancelárie.“

§ 29b ods. 3 zákona o advokácii:

„Okrem všeobecných požiadaviek na reklamu reklama advokáta, združenia alebo obchodnej spoločnosti založenej na výkon advokácie nesmie ani vo všeobecnej rovine porovnávať advokáta, združenie alebo obchodnú spoločnosť založenú na výkon advokácie s iným advokátom, združením alebo obchodnou spoločnosťou založenou na výkon advokácie a nesmie byť a) v rozpore s predpismi komory, b) nevecná, nepravdivá či zavádzajúca, c) spôsobilá ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu.“

2 § 2 ods. 2 Advokátskeho poriadku SAK:

„Advokát je povinný dodržiavať pravidlá korektnej súťaže a dbať na dôstojnosť advokátskeho stavu.“

§ 38 Advokátskeho poriadku SAK:

„Advokát vystupuje voči súdom a úradom tak, aby nenarušil svoju nezávislosť. Správa sa k nim slušne a korektne. Obsahom svojich písomných, ústnych a iných prejavov a svojím vystupovaním vrátane celkovej úpravy zovňajšku prispieva k dôstojnosti a vážnosti úkonov, na ktorých sa zúčastňuje, ako aj k vážnosti advokátskeho povolania.“

Právnú vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková, advokátka

DEŇ ADVOKÁCIE 2016

Slovenská advokátska komora sa v roku 2011 rozhodla každoročne si pripomínať prijatie zákona o slobodnom výkone advokácie slávnostným podujatím, na ktorom odovzdá ocenenia advokátom za ich celoživotný prínos advokácii. Tradičnou súčasťou sprievodných podujatí býva Deň otvorených dverí, ktorý sa z Bratislavy postupne rozširuje aj do iných miest na Slovensku. Aj tento rok sa konal tradičný šachový turnaj Advokát Chess Open Bratislava 2016. Čitateľom prinášame prierez Dňa advokácie.

Medzinárodný šachový turnaj *de lege lata* Čierno-biele súboje – IX. ročník turnaja Advokát Chess Open Bratislava 2016

Slovenská advokátska komora si aj v tomto roku pripomenula prijatie zákona o slobodnom výkone advokácie (zákon č. 132/1990 Zb.) zorganizovaním odborného seminára spojeného s diskusiou a IX. ročníka medzinárodného šachového turnaja pod názvom **Advokát Chess Open Bratislava 2016** s podtitulom **Ad Honorem JUDr. Júliusa Kozmu**, vysokoškolského majstra sveta v šachu a bývalého šéfredaktora denníka *Šport*.

Šachový turnaj bol sprievodným podujatím Dňa advokácie 2016. Komora ním zdôrazňuje spolupôsobenie právnických povolání nielen v odbornej sfére, ale aj v priateľskej súťaživej atmosfére mimo súdnych siení a oficiálnych miest.

Turnaj sa uskutočnil **15. a 16. apríla 2016** na pôde komory, ktorá už po deviaty raz privítala šachistov z radov advoká-

tov a koncipientov, sudcov, prokurátorov a čakateľov na výkon týchto povolání, ako aj podnikových právnikov, zástupcov akademickej obce, študentov právnických fakúlt – skratka, právnikov v rôznych právnických profesiách.

Organizátori každý rok evidujú približne päťdesiat šachistov, medzi nimi nechýba početné zastúpenie najmä z Českej republiky, z Maďarska, v predošlých rokoch aj z Poľska, Írska, Bulharska a Egypta.

Turnaj sa teší obľube, čoho dôkazom bolo 47 registrovaných účastníkov. V portfóliu hráčov sa stretlo 18 advokátov, 9 advokátskych koncipientov, 13 zástupcov iných právnických povolání, 7 študentov právnických fakúlt a hostia. Medzi účastníkov sa zaradili siedmi hráči z Českej republiky a dvaja z Maďarska, organizačný výbor evidoval troch medzinárodných majstrov a dvoch majstrov FIDE.

Účastníkov turnaja za hostiteľskú organizáciu privítal člen predsedníctva SAK **JUDr. Ondrej Mularčík** s ideou, že šach je ušľachtilá a krásna hra, ktorej vynikajúce pravidlá je potrebné dodržiavať. Následne prezentoval myšlienku so želaním, aby právnici pri výkone povolania – rovnako ako šachisti pri hre – stanovené pravidlá vedeli dodržiavať aj v oblasti práva. Následne otvoril turnaj symbolickým ťahom pešiaka z E2 na E3. (foto 1 – zľava: JUDr. Blaha, CSc., JUDr. Mularčík, JUDr. Borec, doc. JUDr. Števec, PhD. a JUDr. Chrenková)

Pozvanie na otvorenie turnaja prijal aj **JUDr. Tomáš Borec**, bývalý minister

2

spravodlivosti, ktorý účastníkom šachového turnaja poprial veľa síl a zdraru pri hre s pripomienkou, že šach a politika majú veľa spoločného, najmä ak ide o simultánne partie v šachu súčasne na dvoch a viac šachových poliach.

Prítomným sa následne prihovoril **JUDr. Anton Blaha**, predseda organizačného výboru turnaja. Hráčom poprial dobré ťahy a správne rozhodnutia v atmosfére fair-play.

Súčasnou turnaja bola odborná prednáška bývalého predsedu komisie pre rekonštrukciu civilného práva procesného **doc. JUDr. Mareka Števečka, PhD.** na tému *Nové civilno-právne kódexy*. V súčasnosti ide v oblasti legislatívneho procesu o najviac diskutovanú problematiku, preto sa stretla s veľkým záujmom prítomných.

Riaditeľ turnaja **Ing. Gustáv Štunc** z klubu ŠK Slovan dal hráčom posledné pokyny a zápolenie sa v plnom sústreďení v kolegiálnej, ale aj tak napínavej atmosfére mohlo začať a šachisti sa mohli pohrúžiť do hry (**foto 2**).

V prvý súťažný deň šachisti odohrali štyri kolá. Niektorých hráčov duely nevyčerpali a hre sa venovali aj po skončení prvého hracieho dňa naberaním síl aktívnou neformálnou hrou (**foto 3**). V sobotu pokračoval turnaj druhým hracím dňom, po mnohých zaujímavých partiách IX. ročník turnaja spoznal víťazov a JUDr. Havelková, JUDr. Chrenková, JUDr. Blaha a Ing. Štunc mohli odovzdať ceny.

Prvú cenu – putovný pohár pre víťaza a cenu Antona Blahu – si odniesol český hráč **IM Tomáš Kulhánek** (**foto 4** – vpravo JUDr. Havelková, vľavo JUDr. Chrenková). Druhé miesto obsadil **Jan Příborský** z Českej republiky (**foto 5**), na treťom mieste skončil **IM Peter Petrán** (**foto 6** – prvý zľava), štvrtú cenu prevzal **FM Dušan Mikuláš** (**foto 7** – vpravo), piate miesto obsadil **IM Igor Gažík** (**foto 8**) a na šiestej priečke sa umiestnil hráč z Maďarska **FM Csaba Bognár** (**foto 9**).

Okrem šiestich najúspešnejších hráčov organizačný výbor ocenil aj víťazov osobitných kategórií. Spomedzi neregistrovaných hráčov si prvenstvo odniesol **Tomáš Buzinger** (**foto 10**). V kategórii najlepšia šachistka – advokátka zvíťazila **Libuša Dočkalová** (**foto 11** – vpravo), titul najlepší šachis-

ta – advokát získal **IM Tomáš Kulhánek** a cenu pre najlepšieho študenta – šachistu získal **FM Csaba Bognár**. Spomedzi ostatných účastníkov bol na záver vyžrebovaný **Alexander Riabov** (foto 12 – prvý sprava) ako šťastný neocenený hráč. V roku 2016 do portfólia odovzdávaných cien pribudla nová cena – Víťaz najkrajšej šachovej partie. Najkrajšiu partiu na šachovnici odohral **IM Peter Petrán**.

K pestrosti udeľovaných cien prispeli dary sponzorov, najmä organizátorskej Slovenskej advokátskej komory, sponzorské dary advokátov JUDr. Radomíra Bžána, JUDr. Slavomíra Rabatina a JUDr. Antona Blahu, knižnými poukazmi prispelo vydavateľstvo právnickej a ekonomickej literatúry Wolters Kluwer, vecné ceny venoval Daniel Požár. Súčasťou cien boli aj knižné publikácie JUDr. Blahu *Manderla a Modrý Maurícus* a knihy z publikačnej činnosti Slovenskej advokátskej komory. Turnaj sa aj tento rok tešil podpore mediálneho partnera – vydavateľstva Šport Press.

Za organizátora sa s prítomnými rozlúčila členka predsedníctva Slovenskej advokátskej komory **JUDr. Andrea Havelková**. Cestu zo Žiliny si krátila čítaním knihy Terezy Bělinovej *Všetchny neřesti nejsou stejné*, kde sa dočítala aj takúto vetu:

„Lidé jsou všeobecně moc líní na to, aby o něčem sami přemýšleli, nejsou líní, aby pracovali, ale jsou líní, aby mysleli.“ Ako advokátka jej začali hlavou bežať argumenty polemizujúce s týmto tvrdením. Hľadali sa ťažšie, ale jedna myšlienka jej vyčarila na tvári úsmev, a za tento úsmev vďačila práve účastníkom šachového turnaja. Fakt, že sa zúčastňujú na turnaji, je dôkazom toho, že pri právnickom povolání náročnom na myslenie sú ochotní mysleniu venovať svoj čas nielen v práci, ale aj vo voľnom čase. Všetkým poďakovala za to, že aj napriek tvrdeniu prezentovanému v knihe v nej šachisti takpovediac obnovili vieru v človeka.

Ďalší ročník obľúbeného a tradičného podujatia je za nami, vydaril sa hráčsky aj spoločensky. Víťazi si odniesli ceny a diplomy, „čierno-biely“ svet šachovníc je na rok odložený. JUDr. Blaha poďakoval Slovenskej advokátskej komore za vytvorenie výbornej atmosféry a ŠK Slovan za organizačnú podporu turnaja a zabezpečenie jeho regulérnosti, ako aj samotným účastníkom za príspevanie nielen k bezproblémovému priebehu podujatia, ale aj k vytvoreniu príjemného, priam priateľského hráčskeho prostredia. Mottom turnaja je blahoželať víťazom, poďakovať tým, ktorí nezvíťazili, zúčastniť sa a čas venovať stretnutiam s priateľmi. Organizačný výbor má radosť z dobrých partii a čoskoro sa s chuťou a nemalým očakávaním pustí do prípravy jubilejného X. ročníka. Veríme, že okrem známych uvidíme aj nové tváre a *Advokát Chess Open Bratislava 2017* bude stretnutím nielen účastníkov minulých ročníkov, ale aj nových hráčov, ktorí si nenechajú ujsť výnimočnosť okrúhleho výročia. Dovidenia o rok, milí šachisti!

Júlia Dernerová, Katarína Marečková
Foto Vladislav Zigo

Deň otvorených dverí

22. apríl 2016 bol nielen v Bratislave, ale aj v ďalších mestách Slovenska ako *Deň otvorených dverí* venovaný študentom stredných škôl, ktorí v rámci zvyšovania povedomia o advokátskom povolani absolvovali cyklus prednášok a občanom, ktorí vyhľadali bezplatné právne poradenstvo.

Prednášky zamerané na osvetu medzi mladou generáciou v budove Slovenskej advokátskej komory odprezentovali podpredsedníčka komory **Mgr. Viktória Hellenbart** na tému etika v advokácii a výber advokáta, člen predsedníctva SAK **JUDr. Ondrej Mularčík** so zameraním na pôsobenie predsedníctva komory, na interné predpisy, na spoluprácu komory s orgánmi štátnej správy a justície, na chápanie princípov fungovania justície a na spoluprácu komory s ostatnými právnickými povolaniami, prednáškový cyklus ukončil člen predsedníctva **JUDr. Karol Šiška** prezentáciou o rozdieloch medzi právnikmi a advokátmi a o neoprávnenom poskytovaní právnych služieb.

V Žiline si prednášky pre stredné školy vzala pod patronát revízna komisia v osobe jej predsedu **Mgr. Richarda Karkóa** a člena **Mgr. Roberta Hmiru**. Študentov uviedli do problematiky odboru právo, zdôraznili potrebu dodržiavania zá-

konnej úpravy, oboznámili so sústavou súdov, prokuratúry a orgánov polície, zamerali sa na profesiu advokáta a jej výkon v praxi a na to, aké úlohy v spoločnosti plnia advokáti, sudcovia a prokurátori. Dôležitú súčasť prednášok tvorili aj otázky súvisiace s etikou advokátov.

Bezplatné právne porady poskytovali advokáti v úzkej súčinnosti s Mestskými úradmi v Žiline, Prešove, Poprade a v Banskej Bystrici a s Magistrátom mesta Košice, ktoré na tento účel bezplatne poskytli priestory. **V Bratislave** sa bezplatnému právnemu poradenstvu venovali siedmi kolegovia (JUDr. Zuzana Čížová, JUDr. Sylvia Filipová, JUDr. Mária Chrenková, JUDr. Beáta Kaprinayová, JUDr. Ján Havlát, Mgr. Tomáš Kurinec a Mgr. Peter Serina), **v Banskej Bystrici** ôsmi kolegovia (JUDr. Martina Filipová, JUDr. Blanka Gondová, Mgr. Zuzana Gregorová, Mgr. Ing. Katarína Kadúchová, JUDr. Veronika Vajdová, JUDr. Ján Krnáč, JUDr. Peter Múkera a JUDr. Peter Piroš), **v Košiciach** štyria kolegovia (JUDr. Katarína Adamovská, JUDr. Ing. Lenka Kováčová, JUDr. Martin Friedrich a JUDr. Michal Michalovčík), **v Žiline** piati kolegovia (JUDr. Magdaléna Hromcová, JUDr. Liliana Kazerooni, JUDr. Michaela Macaláková, JUDr. Lenka Špiriaková a Mgr. Tomáš Jurčo), **v Prešove** sedemnásti kolegovia (JUDr. Dáša Komková, JUDr. Daniel Boľanovský, JUDr. Marek Bujdoš, JUDr. Ladislav Bujňák, JUDr. Evald Dzurenda, JUDr. Martin Fabian, JUDr. Miroslav Goga, JUDr. Ambróz Motyka, JUDr. Peter Novosad, JUDr. Stanislav Oravec, JUDr. Patrik Paľa, JUDr. Jozef Pirkovský, Mgr. Juraj Pirkovský, JUDr. Rastislav Straka, JUDr. Igor Šafranko, JUDr. Jakub Štefanko a JUDr. Ernest Vokál) a **v Poprade** traja kolegovia (Mgr. Pavol Antoš, JUDr. Matúš Fabian a JUDr. Jozef Beňo, PhD.).

Galavečer Slovenskej advokátskej komory

Deň advokácie zakončil slávnostný galavečer, ktorý sa vzhľadom na deklarovанú iniciatívu predsedníctva Slovenskej advokátskej komory presúvať niektoré podujatia do regiónov uskutočnil tento rok 24. apríla v hoteli Holiday Inn v Žiline (foto 1).

Prítomných hostí privítal predseda Slovenskej advokátskej komory **JUDr. Ľubomír Hreždovič**. Pripomenul dôvod, pre ktorý predsedníctvo komory pred šiestimi rokmi rozhodlo organizovať galavečer – zámer vyjadriť úctu advokátskemu stavu, odovzdávať ocenenia tým, ktorí prispeli k šíreniu dobrého mena advokácie a Slovenskej advokátskej komory v spoločnosti a poďakovať laureátom za celoživotné dielo. Byť advokátom si vyžaduje veľa fyzických a psychických síl, advokátsky stav tvorí dôležitú súčasť a výraznú pridanú hodnotu pre spoločnosť. Jedným z hlavných kritérií, ktoré predsedníctvo pri výbere nominácií zvolilo, bola skutočnosť, že ocenení boli advokátmi „telom a dušou“. Zároveň vyslovil nádej, že prejavenie pocty za komplexné dielo advokáta znamená veľa nielen pre samotných ocenených, ale aj pre ich okolie. Ocenenie má byť zároveň povzbudením a moti-

váciou pre ďalšie generácie advokátov, aby zachovávali etiku a princípy výkonu povolania, s ktorým sa mnohí stotožňujú ako s poslaním.

V ďalšej časti galavečera ožili životné a kariérne príbehy kolegov, cez ktoré si prítomní pripomenuli krásu a hĺbku advokátskej profesie. Andrea Pálffy-Belányi, moderátorka večera, postupne pozvala na pódium všetkých ocenených (okrem doc. JUDr. Košťu, ktorý si ocenenie nemohol prevziať osobne). Pred samotným odovzdaním plakieta a medailí odzneli krátke videovizitky, ktoré pre ocenených nahráli kolegovia. Tento rok ocenení po prvý raz dostali aj medaily.

JUDr. Ivanovi Friedlovi (foto 2 – zľava s JUDr. Hreždovičom a JUDr. Strakom), ktorý advokáciu vykonával do roku 2013, sa vo videovizitke prihovril JUDr. Rastislav Straka. Stretli sa počas štúdií práva. Po skončení právnickej fakulty začali pôsobiť v rôznych mestách. JUDr. Straka celý čas vnímal JUDr. Friedla ako zanieteneho advokáta – motoristu, ktorý publikoval odborné články zo sveta advokácie v spojení s dopravnými nehodami. Ich cesty sa opäť spojili v roku 1990 v novokreovaných orgánoch komory, obaja sa stali členmi prvého predsedníctva, JUDr. Friedl následne pracoval v disciplinárnej komisii, obaja skúšali adeptov na advokátskych skúškach ako členovia skúšobných senátov. JUDr. Straka si na JUDr. Friedlovi váži to, že sa nezmenil a že aj po roku 1990 trval na dodržiavaní základných princípov výkonu advokátskeho povolania. Kvalitne spojil výkon advokácie s motoristickým športom, a tým sa zapísal do povedomia ako jeden z mála advokátov, ktorí mali v živote šťastie vykonávať paralelne viacero povolaní s atribútom „slobodné“ ako advokát, motoristický novinár a úspešný športový pretekár.

Doc. JUDr. Ladislav Košťa, CSc. (foto 3) už síce advokáciu od roku 2008 aktívne nevykonáva, ale v čase prijímania zákona o advokácii v roku 1990 bol ministrom spravodlivosti a výrazne prispel k jeho schváleniu. Pred galavečerom ho navštívili predseda JUDr. Hrežďovič a tajomník JUDr. Popovec a plaketu a medailu mu odovzdali doma. Ako povedal JUDr. Hrežďovič, bolo mu osobnou ctou a stavovským potešením poďakovať sa v mene komory za to, že doc. Košťa, CSc. sa výraznou mierou pričínil o postavenie Slovenskej advokátskej komory v súčasnosti.

Vo videovizitke zazneli slová JUDr. Antona Blahu, CSc., ktorý bol v čase prijímania zákona o advokácii v roku 1990 predsedom Ústredia slovenskej advokácie a s doc. Koštom, CSc. úzko spolupracoval. Už v 60-tych rokoch vystupoval doc. Košťa, CSc. ako zdatný erudovaný právnik a zasadzoval sa za vtedajšie spoločenské zmeny. Na svoje postoje aj na protest proti okupácii doplatil a ocitol sa mimo verejného života. V roku 1989 bolo prirodzené a pochopiteľné, že ho vyzvali na účasť na budovaní novej demokratickej spoločnosti. Advokácia patrila medzi organizácie, ktoré pochopili význam zmien a potrebu demokratizácie justície a ako prvá v Československu prišla s návrhom zákona o slobodnom výkone advokácie. Doc. Košťa, CSc., vtedajší minister spravodlivosti a predseda legislatívnej rady vlády, vytvoril priestor na

presadzovanie zásad nového zákona a na dosiahnutie jeho schválenia v Slovenskej národnej rade. Advokácia si ho pamätá ako mimoriadne tolerantného, erudovaného a veľkorysého ministra, veľkorysého kolegu, veľkorysého právnika, preto je spomienka v súvislosti s prijatým zákonom z 27. apríla 1990 silným putom zviazaná práve s jeho menom. Advokácia musela prekonať rôzne nátlaky, objavili sa dokonca pokusy zmať prerokovanie zákona v pléne. Práve zásluhou doc. Košťa, CSc. a ďalších, ktorí pochopili nevyhnutnosť demokratizačných zmien v justícii a advokácii, zákon napokon uzrel svetlo sveta.

Doc. Košťa, CSc. si pri návšteve predsedu a tajomníka komory zaspomínal na vzburu väzňov v leopoldovskej väznici v roku 1990. Po jej vypuknutí vycestoval do Leopoldova, kde mu jeden z väzňov položil otázku: „Pán minister, boli ste už v Leopoldove?“ Doc. Košťa, CSc. reagoval, že v Leopoldove bol ako politický väzeň jeho brat pred popravou. Situácia v leopoldovskej väznici sa trocha upokojila a s väzňami bolo možné rokovať. Na svoje pôsobenie v tejto zložitej situácii nadviazal myšlienkou, že niekedy je dôležité pomyslieť si, čo môže iným pomôcť. Nie seba, ale iným. Rovnako postupoval v čase prijímania zákona o advokácii. Mal na zreteli širší spoločenský záujem. Verí, že aj v terajšej zostave advokátov sú takí, ktorí si zasluhujú úctu a uznanie za počiny v prospech advokátskeho stavu.

Bratislavskému advokátovi **JUDr. Ondrejovi Mularčíkovi (foto 4)** – zľava s JUDr. Hrežďovičom a JUDr. Havlátom) sa z videovizitky prihovoril v profesijnej aj osobnej oblasti jemu blízky spolupútnik JUDr. Ján Havlát. JUDr. Mularčík v advokácii pôsobí od začiatku 90-tych rokov. Jeho školiteľkou bola JUDr. Elena Praženková, dlhoročná známa, spolupracovníčka a kamarátka JUDr. Havláta, preto JUDr. Mularčík dostal do vienka najlepšie vzdelanie do advokátskej budúcnosti. Je dlhoročným členom predsedníctva, predsedom Vzdelávacieho kolégia, členom skúšobného senátu, vzdeláva koncipientov na seminároch a v rámci prednášok sa s nimi delí o vzácne skúsenosti nadobudnuté praxou v oblasti trestného práva, je aj členom pracovnej skupiny pre trestné právo. Jeho veľkou vášňou je motorizmus, JUDr. Havlát si priateľsky a vtipne zaspomínal na spoločné cesty na semináre kon-

cipientov. JUDr. Mularčíka privítal v „sieni slávy“, kde mu nepochybne patrí pevné miesto a zaželel mu veľa zdraru na ďalších cestách životom.

Štvrtým oceneným bol bratislavský advokát **JUDr. Štefan Ondriš (foto 5 – zľava s JUDr. Hrežďovičom)**. Vo videovizitke zazneli slová jeho dlhoročného osobného priateľa JUDr. Pavla Erbena. Poznajú sa približne 40 rokov od príchodu do advokácie, spolu koncipovali v Advokátskej poradni č. 2 nad bratislavskou Luxorkou. JUDr. Ondriš chcel byť od začiatku dobrým právnikom, dobrým advokátom a dobrým obhajcom. Vytýčenému cieľu podriadil všetky aktivity a snaženia, čo korunoval úspech – po zložení advokátskych skúšok sa z neho stal vyhľadávaný advokát s dobrou povestou, obľúbený medzi klientmi. U JUDr. Ondriša v plnej miere platí známy postulát, že advokácia je poslaním. Vedomosti a skúsenosti zúročuje dodnes aj v práci pre komoru, pracoval v disciplinárnej komisii, momentálne vykonáva funkciu predsedu odvolacej disciplinárnej komisie, je členom skúšobnej komisie a členom pracovnej skupiny pre veci advokátske. Cez spektrum názorov a vnímania advokácie vníma aj činnosť kolegov, ktorí sa dostanú do disciplinárnych problémov. JUDr. Erben ho v osobnom živote pozná ako milého a príjemného človeka s veselou povahou, so zmyslom pre vtip a sebaironiu, čo považuje za cennú vlastnosť. To robí JUDr. Ondriša vzácnnejším v očiach JUDr. Erbena, ktorý je hrdý na to, že sa z nich stali priatelia a kolegovia.

Ako posledný si ocenenie prevzal **JUDr. Marian Zányi (foto 6)**, advokát v Dunajskej Strede. Vo videovizitke sa mu prihovaril bývalý predseda Slovenskej advokátskej komory JUDr. Štefan Detvai. Ak kolegovia na súde v Dunajskej Strede, Komárne, Galante, v Trnave či Bratislave stretnú žovialneho pána s dobromyselným úsmevom, vždy v dobrej nálade, určite to bude JUDr. Zányi. JUDr. Detvai ho pozná ešte z prvej polovice 70-tych rokov, napriek dlhému času ho stále rád stretáva. O ľuďoch sa hovorí, že prichádzajú na svet, aby splnili poslanie; JUDr. Zányi je toho živým dôkazom. Celý život zasvätil povolaniu advokáta. Pomáhať iným, každému, kto je na to odkázaný, ak sa naňho obráti. Má to takpovediac v krvi, v povahe. Vykonávať advokáciu viac ako 40 rokov, denne byť vystavený krízovým situáciám klientov – to si vy-

žaduje silnú osobnosť. JUDr. Zányi je človekom, ktorý nikdy nepoľavil v úsilí pomáhať klientom, chrániť ich záujmy a práva. Pritom nikdy nezabúda na ľudskosť, prívetivosť, priam láskavosť a nestráca nič z dôstojnosti a ohľaduplnosti. Životom advokáta dokazuje nielen humánnosť advokátskeho povolania a poslania advokácie, ale svojím vystupovaním je príkladom a vzorom pre mladších kolegov.

Za všetkých ocenených sa v príhovore poďakoval **JUDr. Štefan Ondriš (foto 7)**. Tlmočil, že ocenení kolegovia si tento prejav uznania nesmierne vážia. Advokácii poďakoval za to, že oceneným umožnila realizovať sa v nádhernom poslaní, ktorému zasvätili viac ako polovicu života. JUDr. Ondriš sa v súčasnej etape života zamýšľa nad tým, aká bola advokácia v minulosti a kam smeruje dnes. Do roku 1990 bola ako jedna rodina, napríklad v Bratislave pôsobilo v Mestskom združení advokátov približne 80 členov a niekoľko kolegov v Krajskom združení advokátov. Všetci sa poznali, udržiavali priateľské vzťahy, mladší prechovávali úctu k starším. Takmer pravidelne sa po práci stretávali v advokátskej poradni, diskutovali o kauzách – týmto spôsobom si navzájom odovzdávali skúsenosti. Hoci v pojednávacích miestnostiach jeden druhému nič nedarovali, po pojednávaní sa vrátili do priateľských koľají. Po roku 1990 začala advokácia rásť geometrickým radom. Dnes v Bratislave pôsobí viac ako 2 500 advokátov, je medzi nimi anonymita, častejšie dochádza k porušovaniu etických princípov v správaní sa kolegov navzájom, v správaní advokátov voči súdom či orgánom činným v trestnom konaní. Našťastie komora promptne zareagovala organizáciou školení mladých adeptov, najmä pokiaľ ide o etické správanie. Osobne si želá, aby nástupcovia staršej generácie zodpovedným pôsobením v advokácii presvedčovali, že nie je len podnikaním, ale že advokát prácou napĺňa odveké poslanie pomáhať iným tak, ako si to advokáti ustanovili a odhlasovali na konferencii advokátov v Preambule Advokátskeho poriadku. Preto, s vďakou preberajúc významné ocenenie, vyslovil želanie, aby aj ďalšie generácie nezávislých advokátov konali vždy podľa pravidiel profesionálnej etiky a dlhoročných tradícií advokácie.

Hosťom sa prihovaril neformálne priateľ slovenskej advokácie, predseda Českej advokátskej komory **JUDr. Martin**

8

9

10

Vychopenš (foto 8). Vtipným, nápaditým a pre prítomnú spoločnosť občerstvujúcim spôsobom sa zamyslel nad obsahom slova *príhovor* v rôznych slovenských a českých lingvistických zákutiach a v kontexte rôznych jazykových zdrojov. Za Českú advokátsku komoru sa na galavečere zúčastnili aj podpredsedovia **JUDr. Petr Poledník** a **JUDr. František Smejkal** a člen predstavenstva **JUDr. Radim Miketa** (foto 9 – zľava JUDr. Smejkal a JUDr. Miketa).

Dôležitým prvkom galavečera býva jeho charitatívny rozmer. V roku 2017 predsedníctvo rozhodlo venovať finančný výťažok z galavečera *Rescue Team Slovakia*. Za príjemcu dar z rúk podpredsedníčky komory **Mgr. Viktórie Hellenbart** prevzal konateľ **Ing. Samuel Hruškovíc** (foto 10). *Rescue*

Team Slovakia pátra po nezvestných a stratených osobách a vyhľadáva ich, poskytuje pomoc v prípade živelných pohrôm a katastrof, prvú pomoc vo všeobecnosti a realizuje vzdelávacie aktivity pre mladých a dobrovoľných záchranárov.

Po oficiálnej časti nasledovala spoločenská časť, pohostinná atmosféra, priateľské stretnutia – jednoducho, výborná nálada, ku ktorej koncertom prispela aj slovenská speváčka Jana Kirschner. Slovenská advokátska komora sa teší na ďalší ročník galavečera, ktorý bude v roku 2017 predchádzať konferenciou advokátov.

–km–

Foto Martin Dlugolinský, Anton Frič, Vladislav Zigo

19. ročník futsalového Memoriálu JUDr. Milana Gejdoša, CSc.

V košickej Angels Aréne sa v sobotu, 7. mája 2016 konal už 19. ročník Memoriálu JUDr. Milana Gejdoša, CSc., ktorý bol členom silnej – prvej generácie učiteľov Právnickej fakulty UPJŠ a športovým nadšencom.

V dvoch základných štvorčlenných skupinách si sily zmerali tímy advokátov, sudcov, colníkov a učiteľov (skupina A) a prokurátorov, exekútorov, študentov a notárov (skupina B).

Mužstvo advokátov s JUDr. Róbertom Janom v bráne a v poli s JUDr. Jánom Martincom, JUDr. Matúšom Hríbom, JUDr. Petrom Paulinským, JUDr. Rolandom Kováčsom, JUDr. Igorom Milichovským, JUDr. Lukášom Mojsejom, JUDr. Pavlom Kontrom a JUDr. Michalom Michalovčikom dôstojne reprezentovalo slovenskú advokáciu, a to aj bez pomoci advokátskych koncipientov.

Vo všetkých štyroch zápasoch mužstvo advokátov síce inkasovalo úvodný gól, no v následných minútach preuká-

zalo kvalitu a odhodlanie. Advokáti vývoj zápasov zvrátili, a postupne porazili učiteľov (3 : 2), colníkov (6 : 1), sudcov (3 : 1) a ako víťaz základnej skupiny porazili vo finále víťaza druhej základnej skupiny – exekútorov (2 : 1).

Po vyčerpávajúcich bojoch na ihrisku mal tím advokátov dosť síl aj na záverečný triumf v spoločenskej časti turnaja.

JUDr. Ján Martinec

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta dodržiavať zákonné obmedzenia platieb v hotovosti

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak prevzatím a výplatou nadlimitnej čiastky v hotovosti poruší zákonné obmedzenie platieb v hotovosti podľa zákona č. 254/2004 Zb.

*Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie ČAK
zo 16. septembra 2011, sp. zn. K 36/2011¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 3 ods. 1, § 16 ods. 1, 2 a § 17 zák. č. 85/1996 Sb., o advokácii
- § 4 ods. 1 zákona č. 254/2004 Sb., o obmedzení platieb v hotovosti v znení účinnom do 31. 12. 2010
- čl. 4 ods. 1, čl. 9a uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidiel súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 2 ods. 2 a § 18 ods. 2, 3² zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 4 ods. 1 a 2³ zákona č. 394/2012 Z. z., o obmedzení platieb v hotovosti v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

na základe zmluvy o úschove, ktorú dňa 28. 7. 2009 uzavrel ako uschovávateľ s A. A. ako veriteľom, zastúpeným osobou vydávajúcou sa za B. B., a s D. D. ako zložiteľom a dlžníkom, prevzal v ten istý deň hotovosť od D. D. do advokátskej úscho-

vy vo výške 875 000 Kč a z tejto úschovy vyplatil v ten istý deň v hotovosti osobe vydávajúci sa za B. B. sumu 845 000 Kč, hoci výška týchto platieb prekročila sumu 15 000 eur,

teda

- nechránil práva a oprávnené záujmy klienta,
- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri poskytovaní právnych služieb porušil povinnosť viazanosti právnymi predpismi,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu
  - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
  - povinnosť pri preberaní peňazí do úschovy postupovať podľa príslušných právnych a stavovských predpisov,

čím porušil

§ 3 ods. 1 zákona o advokácii⁴ v spojení s § 4 ods. 1 zákona č. 254/2004 Sb., v platnom znení⁵ (pozn.: v znení účinnom do 31. 12. 2010) a § 16 ods. 1 a 2,⁶ § 17⁷ zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1⁸ a čl. 9a⁹ Pravidiel profesionálnej etiky.

Podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške **50 000 Kč**.

Disciplinárne obvinenému advokátovi bola súčasne uložená povinnosť zaplatiť na účet Českej advokátskej komory náhradu nákladov konania vo výške 3 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Disciplinárny žalobca podal proti disciplinárne obvinenému disciplinárnu žalobu pre skutok uvedený vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

K disciplinárnej žalobe podal dňa 20. 4. 2011 disciplinárne obvinený vyjadrenie, v ktorom popísal okolnosti, za ktorých došlo k prevzatíu a odovzdaniu predmetných hotovostných platieb. Zároveň oznámil, že v súčasnej dobe je sťažovateľom proti nemu vedené súdne konanie, v ktorom sa sťažovateľ domáha zaplata sumy 875 000 Kč ako náhrady škody z dôvodu, že pri odovzdaní peňazí bez overenia dôveroval osobe, ktorá sa predstavila ako B. B., ktorú považoval za advokáta a ktorému tiež uveril, že voči ČNB bola transakcia oznámená ako hotovostná, a to v situácii, keď sa snažil zúčastneným stranám vyhovieť z dôvodu, že ak by platby prebiehali bezhotovostne, transakcie by nebolo možné realizovať s ohľadom na lehoty pre medzibankové prevody prostriedkov.

Na pojednávaní nariadenom disciplinárnym senátom disciplinárne obvinený zdôraznil, že vychádzal z toho, že oznamovaciu povinnosť má advokát protistrany, pričom pri rokovaní mu takéto oznámenie ČNB bolo aj predložené a bez neho by transakciu nevykonával. K otázkam členov disciplinárneho senátu ďalej uviedol, že nevie presne, podľa akého právneho predpisu by mala byť taká hotovostná platba zo strany ČNB povolená, ale že sa vo svojej praxi už raz s udelením takejto výnimky stretol. Následne oznámil, že voči nemu bola trestná vec zo strany Polície ČR odložená, s tým, že civilné konanie naďalej prebieha a nebolo dosiaľ rozhodnuté. Oznámenie ČNB, o ktorom hovoril, fyzicky videl, kópiu si z neho však neurobil. Rozhodnutie ČNB či inú reakciu na toto oznámenie nevidel, lebo so zúčastnenými osobami sa potom už nestretol. Pri stretnutí vo svojej kancelárii si od ostatných zúčastnených nechal predložiť občianske preukazy, okrem B. B., údajného advokáta, a okrem pána C., ktorý sa síce na rokovaní zúčastnil, ktorý ale nebol účastníkom riešených právnych vzťahov. Konečne disciplinárne obvinený potvrdil, že v čase, keď preberal prostriedky do úschovy, už existoval výpis z účtu z Komerčnej banke, potvrdzujúci pripísanie prostriedkov na účet sťažovateľa, ktorý bol jednou z dvoch listín, na základe predloženia ktorých mal vydať prostriedky z úschovy, keď tento výpis disciplinárne obvinenému predložil sám sťažovateľ.

Na základe vykonaných dôkazov disciplinárny senát dospel k nasledovným skutkovým a právnym záverom:

Zo sťažnosti sťažovateľa disciplinárny senát zistil, že disciplinárne obvinený mal na základe uzatvorenia zmluvy o úschove od sťažovateľa prevziať v hotovosti do úschovy sumu 875 000 Kč a toho istého dňa v hotovosti z tejto úschovy vyplatil tretej osobe čiastku 845 000 Kč, a to bez toho, aby

boli splnené zmluvou o úschove dohodnuté podmienky pre takú dispozíciu s predmetom úschovy.

Zo zmluvy o úschove z 28. 7. 2009 disciplinárny senát zistil, že disciplinárne obvinený ako uschovávateľ uzavrel so sťažovateľom ako zložiteľom a pánom A. A. ako veriteľom, zastúpeným pánom B. B., zmluvu o úschove sumy 875 000 Kč, ktorú mal uschovávateľ v lehote 5 dní po predložení dvoch listín – výpisov z bankových účtov, preukazujúcich jednak odpísanie čiastky 1 350 000 eur z účtu veriteľa a jednak pripísanie tejto sumy na účet zložiteľa – vyplatíť veriteľovi, a ak nebudú tieto podmienky splnené do 31. 7. 2009, mal sumu vrátiť späť zložiteľovi s tým, že pri vydávaní predmetu úschovy si mal ako svoju odmenu ponechať sumu 30 000 Kč.

Z príjmových a výdajových dokladov ako aj z ďalších dôkazov senát zistil, že disciplinárne obvinený 28. 7. 2009 dvakrát uskutočnil hotovostné platby vo výške presahujúcej limit podľa zákona, a to prvýkrát, keď prijal v hotovosti do úschovy sumu 875 000 Kč od sťažovateľa a druhýkrát, keď vyplatil v hotovosti z úschovy sumu 845 000 Kč osobe vydávajúcej sa za B. B.

Senát konštatoval, že disciplinárne previnenie disciplinárne obvineného spočívalo v tom, že nerešpektoval zákonom stanovený limit pre hotovostné platby a počas jedného dňa uskutočnil dve platby (raz ako príjemca platby, raz ako platca), ktorými zákonom stanovený limit prekročil. Disciplinárny senát dospel k záveru, že disciplinárne obvineného by nezbavila zodpovednosti ani prípadná skutočnosť, že bol trefou osobou uvedený do omylu predložením údajného oznámenia či žiadosti o výnimku adresovaných ČNB, lebo zákon s podaním akejkoľvek žiadosti ČNB nespája možnosť prekročiť zákonný limit pre hotovostné platby. Podľa názoru disciplinárneho senátu zákon ani neumožňuje ČNB udeliť výnimku zo zákazu nadlimitných hotovostných platieb alebo takú platbu povoliť iným rozhodnutím. Navyše, takýto omyl by sa mohol u disciplinárne obvineného vzťahovať iba k platbe, ktorou prijímal prostriedky do úschovy, nie k platbe, ktorou prostriedky (resp. ich podstatnú časť) z úschovy vydával. Možnosť exkulpácie disciplinárne obvineného nezakladajú, ani poľahčujúce okolnosti či pohnútky disciplinárne obvineného ním prezentovaná, že disciplinárne obvinený chcel vyhovieť účastníkom zmluvného vzťahu. Zloženie prostriedkov do úschovy sa mohlo vykonať zložením na depozitný účet na pobočke príslušnej banky, pre výdaj prostriedkov potom bola zmluvou o úschove stanovená lehota dostatočná k uskutočneniu výdaja prevodom prostriedkov z účtu na účet.

Predmetné porušenie zákona o advokácii a Pravidiel profesionálnej etiky je podľa názoru disciplinárneho senátu disciplinárnym previnením, pretože porušenie zákona, ktorého účelom je „obmedziť daňové úniky, racionalizovať a optimalizovať peňažný hotovostný obeh, zvýšiť bezpečnosť zúčastnených subjektov a v neposlednom rade pôsobiť proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti“, advokátom pri poskytovaní právnej služby je závažným porušením povinností advokáta, všeobecne nedobрым signálom verejnosti, ktorý môže prispievať k zlému hodno-

teniu advokátskeho stavu a tým aj k znižovaniu jeho dôstojnosti a spoločenskej prestíže. Disciplinárneho previnenia sa disciplinárne obvinený dopustil úmyselne, lebo vedel, že hotovostná platba v takej výške presahuje zákonný limit, keď sám pôvodne vyžadoval prevod prostriedkov na svoj účet. Povinnosťou advokáta je pri výkone advokácie postupovať v súlade s právnymi predpismi, čím sa disciplinárne obvinený v danom prípade neriadil. Zo všetkých okolností tejto veci disciplinárny senát vyvodil, že disciplinárne obvinený konal v nepriamom úmysle, keď prinajmenšom bol uzročený s tým, že týmto konaním porušuje zákon o advokácii a Pravidlá profesionálnej etiky. Týmto konaním porušil disciplinárne obvinený § 3 ods. 1 zákona o advokácii, pretože pri poskytovaní právnej služby nerešpektoval zákonnú úpravu obmedzenia platieb v hotovosti, ďalej § 16 ods. 1, 2 zákona o advokácii, keď vyhovel požiadavke klienta, ktorá bol v rozpore so zákonom, a keď nekonal svedomito, lebo si neoveril dostatočne zákonnú úpravu obmedzenia dispozícií s finančnou hotovosťou, a tiež § 17 zákona o advokácii, keď svojím konaním porušil čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky tým, že porušením zákona konal poctivo a čestne, a čl. 9a Pravidiel profesionálnej etiky tým, že pri vykonávaní úschovy peňazí nepostupoval podľa príslušných právnych predpisov. Disciplinárny senát nezistil podmienky pre upustenie od uloženia disciplinárneho opatrenia v zmysle § 32 ods. 5 zákona o advokácii. Vzhľadom na zistené skutočnosti, najmä na mieru, v akej bol prekročený zákonný limit obmedzujúci platby v hotovosti a na skutočnosť, že k dispozíciám došlo opakovane, nebolo možné porušenie povinností disciplinárne obvineným hodnotiť ako „menej závažné“, čo by umožňovalo postup podľa § 32 ods. 5 zákona o advokácii. Z týchto dôvodov disciplinárny senát uložil disciplinárne obvinenému disciplinárne opatrenie – pokutu. Za primeranú a veci plne zodpovedajúcu pritom považuje disciplinárny senát pokutu vo výške 50 000 Kč, teda ešte pri dolnej hranici rozpätia pripusteného zákonom. Výška pokuty na jednej strane zohľadňuje ako doterajšiu disciplinárnu bezúhonnosť disciplinárne obvineného, tak skutočnosť, že disciplinárne obvinený od začiatku disciplinárneho konania svoje pochybenie nespochybňoval. Na druhú stranu ju disciplinárny senát považuje už za dostatočne vysokú na to, aby zodpovedala principiálnej závažnosti tohto disciplinárneho previnenia, ako aj konkrétnym okolnostiam, za ktorých k porušeniu zákona došlo.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámky

1 preložené a spracované podľa Syka, J.: Z kárné praxe. In: Bulletin advokácie, č. 7 – 8/2013, s. 75 – 77

2 § 2 ods. 2 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je pri poskytovaní právnych služieb nezávislý, je viazaný všeobecne záväznými právnymi predpismi a v ich medziach príkazmi klienta.“

§ 18 ods. 2 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.“

§ 18 ods. 3 slovenského zákona o advokácii:

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. V záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky a iné pravidlá, ktoré určuje predpis komory.“

3 § 4 ods. 1 zákona č. 394/2012 Z. z.:

„Zakazuje sa platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 5 000 eur, ak odsek 2 neustanovuje inak.“

§ 4 ods. 2 zákona o advokácii č. 394/2012 Z. z.:

„Zakazuje sa platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 15 000 eur, medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi.“

4 § 3 ods. 1 českého zákona o advokácii:

„Advokát je pri poskytovaní právnych služieb nezávislý; je viazaný právnymi predpismi a v ich medziach príkazmi klienta.“

5 § 4 ods. 1 zákona č. 254/2004 Sb.:

„Poskytovateľ platby, ktorej výška prekračuje sumu 15 000 eur (ďalej len „limit“) je povinný vykonať platbu bezhotovostne; to neplatí, ak ide o platbu, ktorá musí byť podľa osobitného právneho predpisu vykonaná v hotovosti.“

6 § 16 ods. 1 českého zákona o advokácii:

„Advokát je povinný chrániť a presadzovať práva a oprávnené záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Pokynmi klienta však nie je viazaný, ak sú v rozpore s právnym alebo stavovským predpisom; o čom je advokát povinný klienta primerane poučiť.“

§ 16 ods. 2 českého zákona o advokácii:

„Pri výkone advokácie je advokát povinný konať čestne a svedomito; je povinný využívať dôsledne všetky zákonné prostriedky a v ich rámci uplatniť v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné.“

7 § 17 českého zákona o advokácii:

„Advokát postupuje pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu; za tým účelom je najmä povinný dodržiavať pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže. Pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže stanoví stavovský predpis.“

8 čl. 4 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky:

„Advokát je všeobecne povinný poctivým, čestným a slušným chovaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu.“

9 čl. 9a Pravidiel profesionálnej etiky:

„Pri vykonávaní úschov peňazí, cenných papierov alebo iného majetku klienta je advokát povinný postupovať podľa príslušných právnych a stavovských predpisov.“

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 3/2016 českého Bulletinu advokacie

Mgr. Štěpán Holub, náhradník predstavenstva ČAK, vo svojom **úvodníku** oceňuje prístup českých advokátov a ČAK vo vzťahu k utečeneckej kríze, ktorým ČAK vyzvala českých advokátov pomáhať utečencom prichádzajúcim do Európy.

V rámci **Aktualít** JUDr. Michal Žižlavský venuje priestor problematike prehliadok českých advokátov pri vstupe do budov súdov, ktoré sú niekedy podľa názoru advokátov vykonávané dehonestujúcim spôsobom, poukazuje pritom na skutočnosť, že štátni zástupcovia povinnosť podrobiť sa kontrole nemajú. Rubrika sa venuje tiež mimosúdnomu riešeniu sporov medzi advokátom a jeho klientom – spotrebiteľom prostredníctvom ČAK, vyhodnocuje kontroly vykonané Kontrolnou radou ČAK v oblasti advokátskych úschov, prináša pozvánku na XXIV. Karlovarské právnické dni, ktoré sa budú konať v Hoteli Thermal v Karlových Varoch.

Časť **Z judikatúry** obsahuje uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo 17. 3. 2015, sp. zn. 8 Tdo 235/2015, podľa ktorého *protokol o výsluchu svedka alebo spoluobvineného, ktorí sú cudzími štátnymi príslušníkmi s trvalým pobytom mimo územia Českej republiky, nemožno na hlavnom pojednávaní prečítať bez toho, aby predtým nebol využitý niektorý z inštitútov právneho styku s cudzinou*, uznesenie Ústavného súdu ČR z 2. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2355/55 k tvrdenému inému zásahu orgánov činných v trestnom konaní, nález Ústavného súdu ČR z 19. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 3042 k otázke elektronického podania sťažnosti podľa trestného poriadku.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je obsiahnutý rozsudok Veľkého senátu z 15. 12. 2015, č. 9154/10 – Schatschaswili proti Nemecku – k článku 6 Dohovoru (právo na spravodlivé konanie) *k nemožnosti vypočúť počas hlavného pojednávania neprítomných svedkov, ktorých svedectvá boli veľmi dôležité pre sťažovateľovo odsúdenie*, rozsudok z 3. 9. 2015, č. 27013/10 – Sérvulo & Asociados – Sociedade de advogados, RL a ďalší proti Portugalsku – k článku 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie) *k zabaveniu veľkého množstva počítačových dokumentov v advokátskej kancelárii*, rozsudok Veľkého senátu z 20. 10. 2015, č. 25703/11 – Dvorski proti Chorvátsku – k článku 6 Dohovoru (právo na spravodlivé konanie) *k odmietnutiu poskytnutia právnej pomoci advokátom, ktorého si obvinený zvolil*.

V rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Zákon o ochrane průmyslových vzorů. Komentář* (Pavel Koukal, Miroslav Černý, Radim Charvát), *Bytové spoluvlastnictví v teorii a praxi* (Pavla Sýkorová), *Právní aspekty sebeobraný* (Eva Janečková), *Řád Rozhodčího soudu při Hos-*

podářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Komentář (Martin Meisner, Vojtěch Trapl).

Časť **Z české advokacie** obsahuje rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK zo 7. 3. 2014, sp. zn. K 111/2012, podľa ktorého *je kárnym previnením, ak advokát ako ustanovený obhajca prevezme a klientovi vo väzbe odovzdá bez kontroly list od spoluobvineného*.

V časti **Z Európy** číslo informuje o podmienkach poskytovania právnych služieb českými advokátmi v Slovenskej republike a európskymi a zahraničnými advokátmi v Českej republike. Informácie a zaujímavosti prinášajú víťaznú prácu kategórie Talent roka súťaže Právnik roka 2015 od autora Mgr. Daniela Marouška – *Právo na zákonného sudcu no svetle spojenia súvisiacich vecí (právna úvaha)*.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

JUDr. Monika Forejtová, Ph.D., Mgr. Markéta Šlejharová Nová právna úprava v dedičských veciach s medzinárodným prvkom

Autorke sa venujú nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 zo 4. júla 2012 o príslušnosti, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijímaní a výkone verejných listín v dedičských veciach, o vytvorení európskeho osvedčenia o dedičstve (ďalej len „nariadenie o dedičstve“), ktoré je použiteľné vo všetkých členských štátoch EÚ bez ohľadu na to, či je na základe hraničného ukazovateľa ako rozhodné právo určené právo členského štátu EÚ alebo právo tretieho štátu (tzv. univerzálna použiteľnosť nariadenia) – výnimku tvoria Dánsko, Spojené kráľovstvo a Írsko. Osobitne sa venujú medzinárodnej príslušnosti a určeniu rozhodného práva, uznaniu a výkonu rozhodnutí, verejných listín a súdnych zmierov, európskemu osvedčeniu o dedičstve a priestor venujú aj českej právnej úprave sprevádzajúcej nariadenie o dedičstve.

JUDr. Ondřej Horák, Ph.D., Ing. Martin Pop Darovanie pre prípad smrti a jeho zdanenie

Príspevok reaguje na odklon novej úpravy po rekodifikácii súkromného práva od tradičnej väzby na dedenie a darovanie, ktorý sa negatívne odráža v riešení daňového režimu darovania pre prípad smrti. V jednotlivých častiach príspevku autori venujú priestor darovaniu pre prípad smrti, a tiež dedeniu a darovaniu z komparatívnej perspektívy. Venujú sa však aj pozitívnym dôsledkom odlišného daňového režimu dedeného a darovaného majetku, a to tak dedičskoprávnym, ako aj protikorupčným.

JUDr. Stanislav Křeček

Môže si právnická osoba prenajať byt?

Článok analyzuje možnosti právnickej osoby prenajať si byt s ohľadom na skutočnosť, že právnická osoba si ho nemôže z povahy veci prenajať na účely bývania. Uzatvára, že právnická osoba takúto možnosť má, bude to však nájom na účely podnikateľskej činnosti a ak by bolo podnikateľskou činnosťou prenajímanie ďalším osobám, musí sa tak stať podľa ustanovení o nájme bytov podľa § 2235 a nasl. českého ob-

čianskeho zákonníka, teda nešlo by o podnájomnú zmluvu, ale zmluvu nájomnú, a to bez ohľadu na označenie tejto zmluvy. V súvislosti s témou článku sa autor venuje tiež analýze rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR 26 Cdo 1973/2006 a jeho použiteľnosti v podmienkach novej právnej úpravy českého občianskeho zákonníka.

Mgr. Jiří Porkert

Dispozičné obmedzenie spoluvlastníckeho práva a ochrana spoluvlastníka nehnuteľnej veci po zúžení rozsahu zákonného predkupného práva

Autor v príspevku reaguje na zmenu v oblasti možnosti prevodu spoluvlastníckeho podielu bez nutnosti ponúknuť tento podiel ostatným spoluvlastníkom, teda zúženiu predkupného práva. Venuje sa zákonnej úprave (komparácia novej úpravy v novom českom občianskom zákonníku v porovnaní so zákonom č. 40/1964 Z. z.), dispozičným obmedzeniam, porušeniu predkupného práva. V závere považuje posilnenie dispozičného oprávnenia pri prevode spoluvlastníckeho podielu za pozitívny prínos predovšetkým v oblasti hnutel'ných vecí, v oblasti nehnuteľností odkazuje na aktivitu jednotlivých spoluvlastníkov pri riešení svojich vzťahov pre budúcnosť, či už prevodom svojho spoluvlastníckeho podielu na inú osobu v prípade napätých vzťahov spoluvlastníkov alebo uzavretím zmluvy o predkupnom práve s vecnoprávnymi účinkami v prípade ideálnych spoluvlastníckych vzťahov.

JUDr. Michaela Mackovičová

Osirelé diela v autorskom zákone

Článok analyzuje výnimku, ktorú mali transponovať všetky členské štáty Európskej únie a ktorá má vymedzenému okruhu beneficentov umožniť striktné vymedzené spôsoby použitia diel, ktorých autor alebo iný nositeľ práv nemôže byť určený alebo vyhľadany. Po definícii pojmu osirelého diela sa venuje samotnej konštrukcii výnimky. Napriek konštatovaniu, že transpozíciou nemožno vytknúť podstatné nedostatky, uvádza autorka dôvody, prečo smernicou prijaté riešenie nemožno hodnotiť ako dostačujúce.

Mgr. Lukáš Pauldura

Žiadosť o nižšie splátky v priebehu oddĺženia a použitie § 407 insolvenčného zákona

Príspevok si kladie za cieľ popísať problém nesprávneho používania § 407 ods. 3 českého insolvenčného zákona v judikatúre vrchných súdov, ktoré je podľa názoru autora spôsobilé neoprávnene zasahovať do právneho postavenia insolvenčných veriteľov. V článku popísané judikatúrne snahy hodnotí autor ako zásadne nepochopenie funkcie insolvenčného súdu, ktorý v podmienkach insolvenčného zákona zásadne kontroluje a koriguje pokyny veriteľov ako základnej entity obdarenej rozhodovacou kompetenciou. a zároveň apeluje na vrchné súdy, aby svoju rozhodovaciu prax vychádzajúcu z použitia § 407 ods. 3 českého insolvenčného zákona prehodnotili, a zabezpečili tak plnú účasť veriteľov na procese posúdenia žiadosti dlžníka o stanovenie nižších ako zákonom stanovených splátok.

Chcete aj vy zažiť tzv. „AIJA spirit“?

Ponuka pripravovaných podujatí AIJA

Advokátske školenie týkajúce sa medzinárodnej arbitráže

16. – 18. júna 2016

Londýn, Veľká Británia

www.aija.org/events/advocacy-training/

Súdne spory ohľadom distribučných a obchodných zmlúv o zastúpení na medzinárodnej úrovni

22. – 24. júna 2016

Tel Aviv, Izrael

www.aija.org/events/litigating-your-distribution-and-commercial-agency-agreements-on-an-international-scale-2/

54. medzinárodný kongres mladých právnikov

23. – 27. augusta 2016

Mníchov, Nemecko

www.aija.org/events/54th-international-young-lawyers-congress/

Into the Bright Blue Yonder – súčasné výzvy vo financovaní lodnej a leteckej prepravy

30. septembra – 1. októbra 2016

Oslo, Nórsko

www.aija.org/events/into-the-bright-blue-yonder-current-challenges-in-ship-and-aviation-financing/

Trojité seminár: flexibilná práca, tipy a triky ohľadom medzinárodných súdnych sporov a prevody aktív

14. – 15. októbra 2016

Lille, Francúzsko

www.aija.org/events/triple-seminar-flex-work-tips-and-tricks-on-international-litigation-and-assets-transactions/

Polročná novembrová konferencia

23. – 26. novembra 2016

Verona, Taliansko

www.aija.org/events/ipit-november-meeting/

AIJA dvojité seminár: Olympijské hry, korupcia a arbitráž v športe & vládne zmluvy – právo verejného obstarávania a zmluvné právo

6. – 8. apríla 2017

Lausanne, Švajčiarsko

www.aija.org/events/aija-double-seminar-olympic-games-corruption-and-sport-arbitration-government-contracts-public-procurement-law-and-contract-law/

XXIV. Karlovarské právnické dny

16. – 18. 6. 2016, Hotel Thermal, Karlovy Vary

ČTVRTEK 16. 6. 2016

■ Zahájení XXIV. konference

*JUDr. Vladimír Zoufalý,
advokát, Praha, viceprezident KJT***ZÁVAZKY ZE SMLUV ČI ZÁKONA
A ODPOVĚDNOST
ZA JEJICH PORUŠENÍ**

■ Kritický rozbor praktických dopadů novely zákona o významné tržní síle a iniciativa obchodních řetězců „férový obchod“

*prof. JUDr. Josef Bejček, DrSc.,
PF MU Brno*

■ Porušení závazkového práva jako nekalá soutěž a/nebo nekalá obchodní praktika

*JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D.,
PF MU Brno*

■ Kdo dostává úplatky? Dohody o úplatcích na příkladu švýcarského práva

*Dr. Christa Kissling,
senior scientist ECTIL, Vídeň*

■ Právní důsledky vzniku zástavního práva k obchodnímu závodu

*prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, DrSc.,
Ústav státu a práva AV ČR*

■ (Ne)účinnost a (ne)platnost smluv zveřejňovaných povinně v registru smluv dle zák. č. 340/2015 Sb.

*Mgr. František Korbek, Ph.D.,
advokát, Praha***OBČANSKÉ PRÁVO PROCESNÍ**

■ Postavení soudu a stran sporu v rekodifikovaném slovenském civilním procesu

*doc. JUDr. Marek Števec, Ph.D.,
PF UK Bratislava*

■ Současný vztah ústavní stížnosti a dovolání

doc. JUDr. Vojtěch Šimíček, Ph.D., ÚS ČR

■ Limity dohod o třetích osobách určujících rozhodce

JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., NS ČR

■ Postavení judikatury v právu SR

JUDr. Andrea Moravčíková, Ph.D., NS SR

■ Řízení před ESD a jeho specifika

*Dr. Viktor Kreuschitz, soudce Tribunálu
Soudního dvora EU, Lucemburk*

■ Zkušenosti českého advokáta z působení před rakouskými soudy

Mgr. Michal Vávra, advokát, Brno

■ Diskuse

PÁTEK 17. 6. 2016

TRESTNÍ PRÁVO

■ Dozor a dohled ve státním zastupitelství není totéž

JUDr. Lenka Bradáčová, Ph.D., VSZ Praha

■ Trestní odpovědnost znalců

*prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
předseda NS ČR***K INTERPRETACI A APLIKACI
ROZHODNUTÍ SOUDNÍHO DVORA EU
A JEJICH VÝZNAM
PRO PRÁVNÍKY ČLENSKÝCH STÁTŮ**

■ Problematika nalézání práva Soudním dvorem EU

*Marc Jaeger, předseda Tribunálu
Soudního dvora EU, Lucemburk*

■ Interpretace práva a motivace soudního rozhodování

*prof. JUDr. Irena Pelikánová, DrSc.,
soudkyně Tribunálu Soudního dvora EU*

■ Právo být slyšen ve správním řízení

*Dr. Viktor Kreuschitz,
soudce Tribunálu Soudního dvora EU***TRESTNÍ PRÁVO VE VZTAHU
KE SPRÁVNÍMU PRÁVU**

■ Zásady trestního práva ve správním trestání

*JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.,
NSS ČR*

■ „Ne bis in idem“ ve vztahu daňového a trestního práva

JUDr. Josef Baxa, předseda NSS ČR

■ Diskuze k rozhodnutí ESLP Štrasburk a NSS ČR „Ne bis in idem“

*JUDr. František Púry, Ph.D., NS ČR**JUDr. Ondřej Trubač, LL.M., Ph.D.,
advokát, Praha*

■ Uzavírání smluv on-line – (COM 2015/634 und 635)

*prof. Dr. Friedrich Graf von Westphalen,
advokát, Kolín n. Rýnem, prezident KJT*

■ Aktuální výhled legislativy v ČR

*JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.,
ministr spravedlnosti ČR*

■ Podněty – dotazy účastníků k přítomným vrcholným představitelům justice a resortu

■ 20:00 **Slavnostní recepcce**
hotel Imperial Karlovy Vary

SOBOTA 18. 6. 2016

KORPORÁTNÍ PRÁVO

■ Opatrovník a obchodní korporace (zda lze, a pokud ano, za jakých podmínek jmenovat opatrovníka obchodní korporaci podle ustanovení o. z. o opatrovnictví právnických osob)

*prof. JUDr. Jan Dědič,
advokát, Praha*

■ Změna zakladatelského právního jednání

*doc. JUDr. Ivana Štenglová,
PF UK Praha, CEVRO institut Praha***ZNEUŽITÍ ČI VYUŽITÍ PRÁVA**

■ Zneužití práva

JUDr. Roman Fiala, NS ČR

■ Odpovědnost ve sportu

Mgr. Michal Králík, Ph.D., NS ČR

■ Postavení zástavního věřitele v insolvenčním řízení

JUDr. Zdeněk Krčmář, NS ČR

■ Věřitel jako vlivná osoba

*doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.,
advokát, Praha*

■ Závěrečná diskuse a přípitek

Základní poplatekza účast na konferenci
a závěrečné recepci činí
345 EUR + DPH.

Simultánně tlumočeno ČJ/NJ.

Počet účastníků je OMEZEN
na zhruba 150 osob.Podmínky účasti
a registrační formulář
naleznete na www.kjt.cz.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

**Správne právo hmotné.
Všeobecná časť**

KOŠIČIAROVÁ, Soňa:

Správne právo hmotné. Všeobecná časť.

Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. 376 s., ISBN 978-80-7380-578-4

Publikácia obsahuje prehľadné a zrozumiteľné spracovanie oblasti všeobecného správneho práva hmotného. Pritom komplexne a systémovo objasňuje právne aspekty organizácie a fungovania verejnej správy na Slovensku s dôrazom na medzinárodnú súvislosť. Táto publikácia **patrí medzi najaktuálnejšie spracovanie uvedenej problematiky**, v ktorej autorka do textu zapracovala rekodifikovanú právnu úpravu občianskeho práva procesného a aktuálne zmeny v iných právnych predpisoch, ako napríklad v zákone o prokuratúre. Autorka sa zameriava najmä na všeobecnú právno-teoretickú podstatu verejnej správy a jej činnosti v kontexte judikatúry európskych súdov.

Zo systematického hľadiska sa text delí na časť venovanú vnútroštátnym aspektom verejnej správy pod označením *Správne právo v Slovenskej republike* a na časť venovanú medzinárodným aspektom s názvom *Európske správne právo*. Text pozostáva z **dvadsiatich tematicky rozdelených kapitol**. V prvej kapitole sa autorka zaoberá základnými pojmovými vymedzeniami, ako aj prameňmi a subjektmi správneho práva. V kapitole *Verejná správa – súčasť výkonnej moci* je definovaná verejná správa z rôznych hľadísk. V tejto súvislosti pozitívne hodnotíme prehľadné a zrozumiteľné členenie verejnej správy, zafinovanie princípov, ktoré sa uplatňujú vo verejnej správe a ich ústavnoprávne aspekty. Spracovanie témy neopomína **ani aktuálnu reformu verejnej správy ESO a jej modernizáciu formou elektronizácie** (*e-Governance*), pričom sú vysvetlené nielen rozdiely medzi *e-Governmentom* a *m-Governmentom*, ale aj právna úprava *e-Governmentu* na Slovensku a trendy v členských štátoch EÚ.

Autorka sa v publikácii zaoberá aj aktuálnou problematikou požiadaviek na **kvalitu verejnej správy** (konceptia *good administration a public management*), a taktiež sa zameriava na dobrú verejnú správu v Európskej únii a v dokumentoch Rady Európy. Ako pozitívum hodnotíme definovanie **organizačných aspektov verejnej správy** a kapitolu venovanú **právnemu postaveniu zamestnancov vo verejnej správe**. V kapitole **o zodpovednosti vo verejnej správe** autorka rozlišuje medzi administratívno-právnou zodpovednosťou a zodpovednosťou za výkon verejnej moci. Pri analýze skúmanej problematiky zdôrazňuje, že subjektom administratívno-právnej zodpovednosti je osoba, ktorá koná v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom správneho práva. Naproti tomu subjektom zodpovednosti za výkon

verejnej správy je orgán verejnej moci. V tejto súvislosti sa preto autorka zameriava aj na analýzu právnej úpravy zodpovednosti za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Medzi témy, ktoré neboli na Slovensku doteraz spracované, možno zaradiť aj **analýzu verejnoprávných, ústavnoprávnych a medzinárodnoprávnych aspektov ochrany vlastníctva**. Publikácia navyše obsahuje **vymedzenie správnej kontroly a kontroly verejnej správy**. Čitateľ je tak oboznámený s rozdielmi v jednotlivých druhoch kontroly, ako aj so subjektmi, ktoré kontrolu vykonávajú. Z hľadiska ochrany práv adresátov verejnej správy považujeme za prínos aj kapitolu **o právnych prostriedkoch adresáta verejnej správy na presadzovanie zákonnosti vo verejnej správe**. Záver publikácie tvorí časť o európskom správnom práve, v ktorej autorka vymedzuje **vzťah medzi európskym správnym právom a slovenským administratívnym právom**. V tejto časti sú definované vzťahy jednotlivých právnych úprav a základné pojmy, ktorých pochopenie je potrebné na získanie prehľadu v danej problematike.

Publikáciu považujeme za mimoriadne hodnotné dielo, ktoré obsahuje ucelenú materiu zo všeobecnej časti odboru správneho práva hmotného. Približuje pojmy, ktorých osvojenie je nevyhnutné na správnu aplikáciu právnej úpravy a vybrané témy analyzuje v širších súvislostiach. Autorka svojím dielom poskytuje komplexný pohľad na skúmanú tému v kontexte judikatúry európskych súdov, dokumentov Európskej únie a Rady Európy. Súčasne **prináša nové témy, ktoré neboli doteraz spracované**. V texte sú zahrnuté aktuálne znenia právnych predpisov a autorka neopomína ani rekodifikáciu občianskeho práva procesného. Preštudovaním tejto publikácie sa tak čitateľovi naskytne možnosť získať jedinečný, a najmä aktuálny prehľad v oblasti všeobecnej časti správneho práva hmotného.

Koncepcia zostavenia publikácie, výber analyzovaných tém a ich inovatívne spracovanie odlišujú túto knihu od ostatných dostupných publikácií na knižnom trhu. Z uvedeného dôvodu považujeme dielo prof. Košičiarovej za jedinečné v oblasti správneho práva, a preto ho **odporúčame nielen zamestnancom verejnej správy, sudcom a prokurátorom, ale aj advokátom**.

JUDr. Matúš Filo, PhD.

Advokáti v šerme a na planši

Dňa 13. novembra 2015 sa v Zastupiteľskej sále Radnice mesta Plzeň konala Konferencia o histórii advokácie. Konferenciu obohatili svojimi prednáškami zástupcovia z radov slovenských advokátov.

Uverejňujeme výňatok z prednášky **JUDr. Rudolfa Manika, PhD., MBA, MHA.**

S dejinami ľudstva je nerozlučne späté okrem iných umení a znalostí aj ovládanie zbraní vrátane tých chladných. Prvopočiatky šermu ako náuky o zvládnutí chladných zbraní možno zaznamenať už v staroindickej posvätnéj knihe hinduizmu *Bhagavadgíta* (Pieseň vznešeného), z oblasti Predného východu zase možno prvé ochranné masky šermiarov aj kryty zbraní či postavy rozhodcov vidieť na staroegyptskom basreliéfe v chráme Medinet About vybudovanom faraónom Ramsesom III. v roku 1190 pred. Kr.

Súboje vo vlastnom slova význame zase majú svoj pôvod v ordáliách, teda „Božích súdoch“, ktoré sa prvýkrát spomínajú pri barbarských západných Gótoch zo IV. storočia, teda v období sťahovania národov na sklonku existencie Západorímskej ríše. Za kolísku šermu i duelov však mnohí autori považujú stredoveké Francúzske kráľovstvo, práve v období feudalizmu tu dosiahla „duelománia“ svoj vrchol, a takto okrem francúzskej kultúry vrátane samotného francúzskeho jazyka preberala celá Európa i francúzske zvyky a obyčaje, ako napr. tanec, kurtoáziu, dvorenie či práve súboje. Len v jednom decéniu na prelome XVI. a XVII. storočia pritom v rokoch 1598 až 1608 bolo v súbojoch zabitých až 8 000 francúzskych šľachticov. Niet sa potom čo čudovať, že pánovníci oficiálne zakazovali duely, aby sa im šľachta nevyvražďila v súbojovom kolbišti namiesto bojových polí cti a slávy. Už kráľ Karol IX. vydal v roku 1566 zákaz všetkých súbojov a jeho nasledovníci to niekoľkokrát opakovali práve pre časté porušenia tohto zákazu.

Na našom území boli duely sankcionované patentmi pánovníkov Leopolda I. z roku 1682, Karola VI. z roku 1712 a Márie II. Terézie z roku 1752. Trestné zákonníky niektorých štátov, napr. Francúzska, Portugalska či Švédska považovali smrť následkom súboja za vraždu, špeciálne paragrafy o súbojoch zase obsahovali trestné kódexy Rakúska, Pruska alebo Ruska. Anachronizmom bolo ranostredoveké dokazovanie nevinu súbojom, Božie súdy vymizli z Európy rokom 1819 ich abrogáciou zo zákonodarstva Veľkej Británie. Šerm sa pritom v značnej miere vyučoval a postupne vznikali jeho školy, z nich v stredovekej Európe prím hrali francúzska, nemecká, talianska a španielska škola šermu. V Prahe zase vznikol v roku 1597 cech federfechtýrov na čele s vrchným hajtmanom, po zabití jedného advokáta v súboji v roku 1730

však cech zanikol odmietnutím potvrdiť jeho artikuly zo strany cisára Karola VI. V roku 1900 dokonca vznikla v dôsledku antiduelovej vlny Liga proti súbojom, ktorá sa rozšírila do všetkých európskych krajín. Po kreovaní Českého šermiarskeho zväzu v roku 1913 bol tento prijatý do Medzinárodnej šermiarskej federácie (*Fédération internationale d'escrime* – FIE). V tom čase už odzvonilo aj predtým tak častým súbojom rakúsko-uhorských armádnych a námorných dôstojníkov, posledný duel sa v Cisárskej a kráľovskej brannej moci (Kaiserliche und kőonigliche Wehrmacht) odohral krátko pred vypuknutím Prvej svetovej vojny v roku 1912.

ZNÁME SÚBOJE ADVOKÁTOV

Azda najviac sú advokáti zo súbojov známi prekvapivo zo Spojených štátov amerických. Táto skutočnosť je zrejماً z toho, že práve z radov advokátskeho stavu pochádzalo veľa amerických politikov, z ktorých viacerí zastávali aj najvyšší post prezidenta USA. Jediným americkým prezidentom, ktorý zabil súpera v súboji, bol budúci 7. prezident advokát **Andrew Jackson** (1767 – 1845). Dňa 30. mája 1806 na planši Hermitage takto zmyl urážku na cti svojej manželky Rachel, keď jeho súper advokát Charles Dickinson padol mŕtvy a samotný Jackson utril len zranenie. Hlavou štátu bol Jackson v dvoch volebných obdobiach rokov 1829 – 1837.

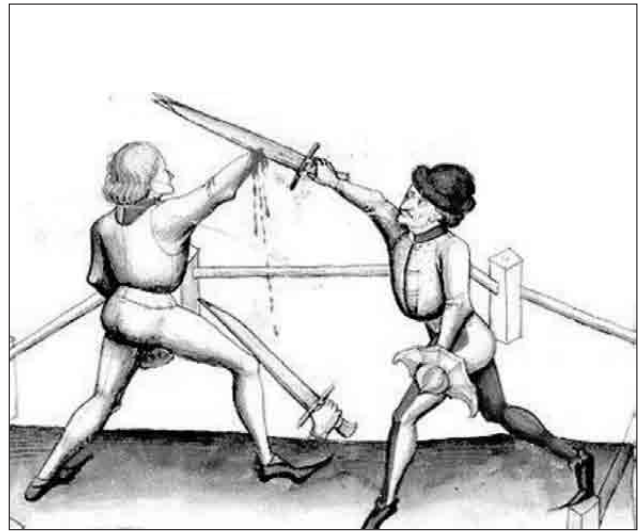
Budúci prezident Texaskej republiky z rokov 1836 – 1838 a 1841 – 44 advokát **Samuel Houston** (1793 – 1863) po obvinení z korupcie kongresmanom Andrewom Stanburym absolvoval súboj na pištole, ale keď jeho strelná zbraň zlyhala, aspoň svojho soka zbil palicou. Známym sa stal aj jeho duel z 22. septembra 1826, keď ešte vo funkcii kongresmana štátu Tennessee v súboji na pištole zranil generála Wiliama A. Whitea blízko Franklín v štáte Kentucky. V tejto dobe pritom nebolo v USA pre výkon advokácie potrebné štúdium práva na univerzite, postačovala len prax u advokáta a vykonanie skúšky. Sam Houston si pritom po skrátenej praxi a úspešnom absolvovaní skúšky otvoril vlastnú advokátsku kanceláriu v Nashville.

Duelu sa nevyhol 22. septembra 1842 pri Altone (Illinois) ani budúci šéf Kapitulu počas vojny Severu proti Juhu advo-

kát **Abraham Lincoln** (1809 – 1865) za svoj článok v springfieldských novinách *Sagamon Journal*, ktorý inicioval žiadosť o satisfakciu od štátneho audítora Jamesa Shieldsa.

Z európskych duelov obdobia belle époque sa stal populárnym duel na šable, ktorého protagonistami boli klenotník z Toulouse Henri Lautier a advokát **Charles Ebelot** 16. novembra 1903. Na povel vpred Charles Ebelot vyrazil vpred a prebodol nešťastnému klenotníkovi pľúca blízko pravého podpažia. Advokáta vzali na komisariát a do väzby, no parížsky súd ho neskôr oslobodil z dôvodu, že jeho prebodnutý sok Lautier prejavoval „nežadúcu pozornosť“ advokátovej manželke.

Aj z rakúsko-uhorskej monarchie zaujal vtedajšiu Európu jeden súboj z vášne. Jedna z vedúcich módných osobností Budapešti, gróf Štefan Baťáni (Batthyányi), si 16. októbra 1883 vzal v nemeckom Wiesbadene za manželku dcéru bohatého budapeštianskeho bankára Ilonu Schosberger de Toreya. Nevesta sa však do manželstva nehrnula, keďže už rok bola zamilovaná do nádejného peštianskeho advokáta **JUDr. Juliusa Rosenbergera**. Jej rodičia nemali proti vzťahu svojej dcéry námietky, kým ju oficiálne o ruku nepožiadali gróf Baťáni, čo už akcepovali aj Ilonini rodičia. Keďže však dcéra nástojila na sobáši iba s JUDr. Rosenbergerom, rodičia ju odviezli do Mariánskych Lázní, kde sa zanedlho objavil aj gróf Baťáni. Jedno ráno počas pobytu v kúpeľoch sa slečna Ilona vybrala na prechádzku a vrátila sa ako pani Rosenbergová, keďže sa so svojim nastávajúcím manželom dohodla na izraelskom sobáši v neďalekom Chebe. Jej otec však pre nepľnoletosť nevesty sobáš neakceptoval a odišiel s celou rodinou do Paríža, kde ich vystopoval aj advokát Rosenberg. Keďže však naňho jeho potenciálny svokor v hoteli namieril pištoľ, radšej z hotela odišiel a Schosbergerovci de Toreya napokon tiež. Až z wiesbadenských novín sa JUDr. Rosenberg dozvedel o avizovanej svadbe svojej milej s grófom Baťánim, na čo ako správny fíškal zažaloval slovutného Schosbergera de Toreya a poslal sekundantov k jeho grófskej milosti. Pri samotnom súboji dňa 22. októbra 1883 v obore Jägerwaldchen neďaleko sedmohradského Temešváru obaja uchádzači o ruku spanilej Ilony mali najskôr postúpiť z východnej pozície 5 krokov oproti sebe, kým vystrelia. Na toto ujednanie však držiaci pištole obaja duelanti ihneď „zabudli“ a každý z nich páliť okamžite z východnej pozície bez započutia povelu „vpred“. Dva výstrely oboch vyšli na zmar a keď ani na výzvu sekundantov ukončiť duel zmierom nereagovali, nasledoval posledný výstrel každého z nich. JUDr. Rosenberg trafil grófa Baťániho do spánku, a keďže guľku nebolo možné vytriahnuť, len dvadsaťosemročný Štefan Baťáni následkom strelnej rany zomrel a bol pochovaný v rodinnej hrobke. Advokát Julius Rosenberg bol so svojimi sekundantmi kapelníkom Kolomanom Gulacsym a právnym poradcom Uhorskej krajinskej banky Juliusom Paschom, ako aj sekundantmi nebohého grófa Arsenom Demaszknim a Eugenom Dandényim uväznený v Szakahaze, a následne v súdnom procese odsúdený na 2 roky odňatia slobody. Tento súboj mal odozvu nielen v európskych dobových médiách, ale napr. aj v novinách New York Times.

K problematike duelantov – advokátov z územia Slovenska možno uviesť, že aj **JUDr. Janko Jesenský** (1874 – 1945) bol ako zemiansky syn príslušiaci k nižšej hornouhorskej šľachte dobrým šermiarom, čo podrobne rozobral vo svojej monografii venovanej tomuto spisovateľovi i legionárovi JUDr. Peter Kerecman, PhD. Často ho údajne bolo vídať v záhrade šermovať s kordom či so šablou a išli o ňom chýry, že „on aj píše básne a dueluje“. Súboje boli v tej dobe v Uhorsku síce zakázané, ale nie výnimočné. Už ako advokátsky koncipient bol Janko Jesenský svedkom výzvy na súboj svojho školiteľa a budúceho prvorepublikového zvolenského župana JUDr. Rudolfa Markoviča advokátovi JUDr. Straussovi z Nového Mesta nad Váhom za urážku na cti počas súdneho konania, aj keď sa pred samotným duelom protivníci uzmiarili. V Turčianskom Svätom Martine Jesenský absolvoval súboje po urážkach kvôli slovenskému pôvodu či pozdravu, na tieto pritom hneď reagoval fackou. Ako skvelý šermiar súboje vyhrával, porazil napr. aj synovca podžupana Gyulu Beniczkeho. V Novom Meste nad Váhom, kde vykonával koncipientsku prax, zase zaujal jeho súboj z roku 1904. Na prechádzke s priateľmi a slečnami po novomestskom korze sotil do Jesenského s výkrikom „pansláv“ jeden z piatich oproti idúcich maďarónov. Dostal facku s tým, že mu Jesenský pošle sekundantov a o tri dni bol súboj na šable. V dueli sa zranili obaja súpermi, Janko Jesenský mal na hlave päťcentimetrovú ranu, ktorú nosil vyše týždňa zalepenú a jeho protivník utržil ranu do ramena, preto nosil ruku zavesenú v obvaze.

Advokát **JUDr. Vladimír Fajnor** (1875 – 1952) bol v roku 1903 odsúdený za súboj na šable v Banskej Bystrici a odsedel si v Budapešti pol roka. Ako k tomuto duelu prišlo? Fajnor ako zvolenský advokát si prečítal v miestnych novinách posmešnú básničku na svoju osobu a v redakcii novín si zistil, že autorom je banskobystrický maďarónsky advokát Cothely. Fajnor pricestoval do kaviarne v Národnom dome, ktorý stojí dodnes v Banskej Bystrici pri malej železničnej stanici, vyhľadal Cothelyho a opýtal sa ho ako dôstojníka rakúsko-uhorskej armády, či je autorom básničky. Po kladnej odpovedi mu dal pred všetkými v kaviarni facku, tiež ako dôstojník rakúsko-uhorskej armády. A tak došlo z dôvodu obhajoby cti

k výzve na súboj. Sekundanti „vyrokovali“ miesto – líku pod lesom hory Urpín, čas a deň súboja. Ďalej zbrane – šable a „typ“ súboja: do prvej krvi! (Nebol to teda súboj „na život a na smrť“, avšak prvá krv mohla pochádzať aj z odseknutej hlavy...) Súboj sa konal v prítomnosti sekundantov z oboch strán a vojenského lekára – chirurga. Cothely naznačil sek na hlavu, ale oblúkom sekol Fajnora do boku, páni sa pritom sekali odhalení do pol pásu. Fajnora však stihol seknúť protivníka (s odkrytou hlavou) po kraji hlavy. Oboch advokátov zaliala krv a sekundanti „skočili do hry“ a ďalšie sekание šablami zastavili. Súboj prebehol korektne podľa vopred dohodnutých pravidiel. Fajnora donútil vojenský lekár, aby si ľahol na deku na trávu a ranu v boku mu na mieste pri plnom vedomí zašil jedenástimi stehmi. Fajnora si chcel síce dať ranu zašívajúcej postojčky, to však lekár odmietol. Vo väzení pritom boli s Fajnorom ľudia „ctí“, a nie kriminálnici, väčšinou šľachtici. V praxi sa to prejavovalo tak, že pred obedom navštívil väzňov v cele dozorca, istý János báči, a oznámil: „Na obed bude to a to, ale v reštaurácii oproti pripravujú na obed tieto jedlá; ak majú páni záujem, tak donesiem!“ No a napríklad jeden uhorský gróf povedal: „Tu máte, János báči, zlatku a prineste mi kohúta na víne!“ Po obede sa dozorca opýtal: „Na vychádzku donesiem panstvu šachy alebo karty?“ A väzni si vybrali... Skrátka, verejná mienka nielen tolerovala, ale si takmer vyžadovala súboje pre česť, ale oficiálne boli trestným činom.

ADVOKÁTI MEDZI ŠERMIARMÍ

Umelcom spomedzi pôvodne študentských šermiarov bol advokát **JUDr. Karel Čepelák**, ktorý sa narodil 29. januára 1852 v Litoměřiciach a štúdiu práva sa venoval na právnickej fakulte Karlo-Ferdinandovej univerzity v Prahe. Počas štúdia bol členom šermiarskej sekcie spolku Albia, pričom patril k najtalentovanejším a najobávanejším členom pražských buršešaftov. 19. storočie bolo v Nemecku i v Rakúsku zlatým obdobím tzv. mensury teda študentského šermu (Mensurfechten). Autor literárneho diela o maliaroch litoměřického kraja Oldřich Doskočil píše o Čepelákovi, že ho mensura „dozaista zamestnávala viac než štúdiá“. Okrem právnickej praxe sa totiž Karel Čepelák venoval počas svojej choroby aj kresleniu a maliarstvu, známy je napr. jeho obraz z roku 1877 venovaný jemu tak blízkejšiemu šermu s názvom *Mensurní souboj se zbraněmi zvanými Prager plempe*. Dielo je umiestnené do šermiarne, kde sa odohráva duel medzi študentom spolku Carolina a študentom spolku Albia, do ktorého patril aj Čepelák. Sekundantom je na obraze zase príslušník spolku Corps Austria. Šerm nebol pre Karla Čepeláka miestom na ventilovanie agresivity, ale športovým vyžitím. Po skončení štúdia práva v Prahe sa JUDr. Čepelák vrátil do rodných Litoměříc, kde si otvoril advokátsku kanceláriu. Zaoberal sa pritom aj organizovaním miestnej turistiky a prázdninových aktivít, ale následkom ťažkej choroby zomrel už ako 41-ročný

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 9 eur

Kontakt pre objednávku:

PhDr. Ondrišová, 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

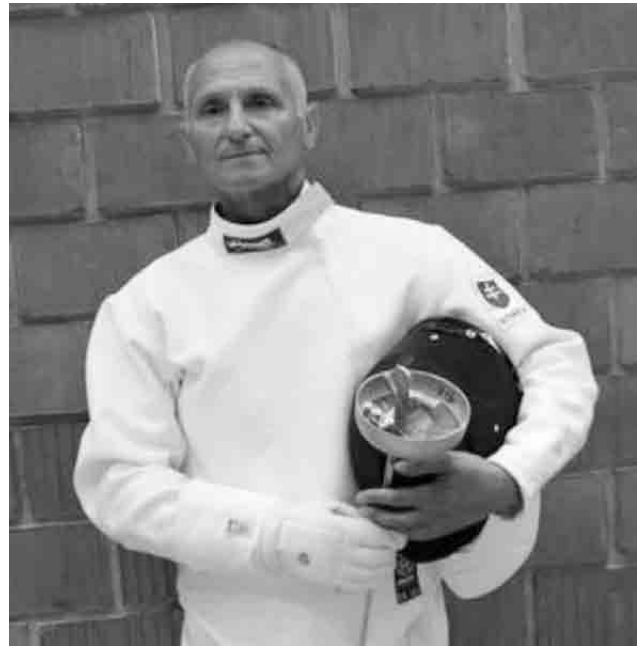
*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynulo v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovnícku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

26. januára 1893 v Litoměřiciach. Keďže súboje boli vrátane mensur v študentských spolkoch zakázané, podrobnosti o ich priebehu sú zachované iba torzovito. Z nekrológu JUDr. Czepelaka, ako bolo niekedy jeho priezvisko uvádzané, je tak zrejmá lútosť autora nad dobou duelov: „Je škoda, že přes přímluvy autora těchto řádku nepřistoupil Czepelak na to, aby napsal dějiny pražského života buršáckých spolků z konce šedesátých let a z počátku let sedmdesátých.“

Spomedzi advokátov pôsobiacich na území bývalého Československa bol populárnym šermiarskym praktikom i teoretikom **JUDr. Jindřich Vaníček**. Narodil sa 1. januára 1862 v Prahe na Hradčanoch v chudobnej rodine sluhu ako najmladšie z piatich detí. Po absolvovaní gymnázia na Malej Strane sa rozhodol pre štúdium na Právnickej fakulte Karlo-Ferdinandovej univerzity v Prahe, pričom po jej úspešnom ukončení získal v roku 1898 titul JUDr. Následne si v roku 1910 otvoril vlastnú advokátsku kanceláriu v Sokolovni na Smíchove, keďže už od roku 1878 pôsobil v Sokole, kde bol cvičiteľom od svojich osemnástich rokov. Inicioval pritom výlety na Moravu a do slovanských krajín či zájazd do Paríža v roku 1889, pričom české družstvo tu získalo tretiu cenu. Od roku 1890 bol náčelníkom Stredočeskej župy Sokola, o rok neskôr náčelníkom Pražského Sokola, a napokon od 25. marca 1892 náčelníkom celej Českej obce sokolskej. Tento post zastával suverénne najdlhšiu dobu zo všetkých náčelníkov, keď na čele Českej, resp. Československej obce sokolskej stál až do 22. novembra 1930. Zorganizoval pritom šesť sokolských zletov: III. (1895), IV. (1901), V. (1907), VI. (1912), VII. (1920) a VIII. (1926). Vo svojej funkcii bol zodpovedný za vnútornú prevádzku a jednanie s členskou základňou Sokola. Jindřich Vaníček mal v sokolskom hnutí veľkú autoritu, vedel udržať disciplínu a získal si priazeň Sokolov na všetkých úrovniach. Ocenenia získal za obetavú, nadšenú a poctivú prácu v prospech Sokola aj ČSR. Okrem šermu sa venoval aktívne veslovaniu, tenisu, plávaniu, cyklistike, jazdecktvu a boxu. Okrem toho absolvoval aj štúdium na škole vojenských učiteľov telocviku v Joinville vo Francúzsku. Po páde monarchie a vzniku Československa sa zapojil do budovania novej republikánskej armády (Československá branná moc) ako prednosta výchovného odboru ministerstva národnej obrany. Zúčastnil sa aj na vzniku názvoslovia a organizácie telocvičných, jazykových a praktických škôl pre vojakov. V júni 1919 vydal výzvu všetkým členom Sokola, ktorí tvorili často základ organizačných síl povojnového prevratu, aby podporili boj proti maďarskej Červenej armáde na Slovensku. Organizoval odvod brancov a 5. júna 1919 slávnostne prehovoril na Masarykovom nástupišti k 379 vojakom, ktorí odtiaľ odišli cez Brno do Bratislavy. V roku 1928 po zrušení výchovného odboru odišiel JUDr. Vaníček do výslužby a v roku 1930 sa zo zdravotných dôvodov vzdal všetkých funkcií. JUDr. Jindřich Vaníček zomrel 2. júna 1934 v Prahe na infarkt myokardu. Jeho pohreb tvoril dlhý sprievod cez celú Prahu z Týršovho domu do Strašnického krematória. Prejav na pohrebe mal starosta Československej obce sokolskej Stanislav Bukovský, prítomný bol predseda vlády Jan Malypetr, minister národnej obrany Bo-

JUDr. Tibor Šafárik

humír Bradáč, predseda Senátu František Soukup a zahraniční zástupcovia poľských, juhoslovenských a ruských sokolov. Ešte v roku 1934 bola na jeho počesť nazvaná Sokolská župa Dr. Jindry Vaníčka so sídlom v Brně. Z jeho literárnych diel venovaných šermu možno uviesť knihu z roku 1919 *O šermu šavlí s popísanou talianskou metodikou šermu*. Podľa JUDr. Vaníčka „vlašská škola pripouští stejnou měrou bod i sek jako prostředek vlastního útoku na rozdíl od školy staré“. Jeho ďalšími šermiarskymi monografiami boli *O rohování (box) a šermu holí dlouhou (baton)* z roku 1898 či *O šermu holí krátkou* z roku 1920.

Ďalším šermiarskym teoretikom, ktorý však získal aj športové úspechy na planši bol **JUDr. Jan Černožský** (1898 – 1976), inak absolvent práv na parížskej Sorbonne. JUDr. Černožský patrí pritom k zakladateľom českého historického šermu, zúčastnil sa za Československo aj na letných olympijských hrách v Antverpách a Amsterdame. Z roku 1947 pochádza jeho kniha *Šerm francouzským fleretem a kordem*, z roku 1956 zase monografia *Škola šermu fleretem a kordem*. Podľa Jana Černožského „šerm je tiež dobrým liekom proti nervovým chorobám, zejména je-li pěstován pouze pro osvěžení a zábavu, méně již jako závodní sport“.

Zo súčasných slovenských advokátov je známym šermiarom **JUDr. Tibor Šafárik**, ktorý sa narodil 11. februára 1942 v obci Žitavce v nitranskom okrese. Po štúdiu na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v rokoch 1958 – 63 dostal umiestnenku do Košíc, kde koncipientúru v rámci advokátskej poradne vykonával u dvoch školiteľov – vtedajšieho vedúceho poradne JUDr. Andreja Habiňáka a advokáta JUDr. Pavla Peška. O vtedajšej dobe JUDr. Šafárik v knihe *Advokácia v spomienkach advokátov* hovorí: „Spoločensky sa advokácia v tých časoch podceňovala. Advokáti boli vnímaní takmer ako podomoví obchodníci.“ Už v týchto časoch sa Tibor Šafárik aktívne venoval športovému šermu. V období

1986 – 90 bol posledným predsedom Krajského združenia advokátov v Košiciach, ďalej členom výboru Ústredia slovenskej advokácie a v rokoch 1980 až 1990 členom študijnej sekcie pre trestné právo pri Ústredí slovenskej advokácie. Po vzniku nezávislej Slovenskej republiky sa v januári 1993 stal jedným z prvých sudcov Ústavného súdu SR a sudcovský talár nosil celé funkčné obdobie až do januára 2000. V súčasnosti je Tibor Šafárik advokátom v Košiciach a vedúcim trénerom v klube KŠK 1903 – Košický šermiarsky klub 1903, pričom rok označuje začiatok organizovaného šermu v Košiciach. Viceprezidentom tohto šermiarskeho klubu sídliaceho na Čermelovej 60 v Košiciach a zameraného na šerm kordom je Tibor Šafárik mladší.

LITERÁRNE DIELA O SÚBOJOCH ADVOKÁTOV

Poviedka *Figúrky* s podtitulom *Idylický úryvok zo zápisok advokátskeho koncipienta z roku 1877* spisovateľa **Jana Nerudu** je záverom jeho *Poviedok malostranských*. Hrdinom príbehu je čerstvý tridsiatnik, advokátsky koncipient JUDr. Krumlovský, ktorý sa na záver sedemročnej koncipientskej praxe chystá na advokátske skúšky. Aby ho v príprave nerušili

hostince, krčmy a iné „radosti“ života, rozhodne sa presťahovať na Malú Stranu k najskôr tichým, no vzápätí neznesiteľným a otravným susedom, ktorí mu lezú na nervy. Duel koncipient Krumlovský absoljuje s milencom manželky konduktora, ktorá je zároveň koncipientovou bytnou. Na súboj ho oficiálne vyzval nadporučík Rubacký, ktorý sa cítil urazený výrazmi použitými JUDr. Krumlovským na záhrade nielen o ňom, ale aj o krásnej pani konduktorovej, ktorú si vojenský dôstojník veľmi vážil ako svoju priateľku. Krumlovský si po výzve na súboj od sekundanta npor. Rubackého siahol na čelo, vytreštil na sekundanta zrak a za živého Boha si nevedel spomenúť, čo vlastne na záhrade a o kom povedal. Najskôr koktal niečo o nejakej mýlke, potom sa vyhovárал, že nadporučík Rubackého ani nepozná a nakoniec sekundantovi odvetil, že žiada pána nadporučíka o odpustenie. Keď však sekundant trval na satisfakcii zbraňou, vyhrklo z Krumlovského, že Rubacký je blázon a že on sa veru nikdy nebil a ani biť nebude. Nielenže nevedel vziať šabľu do ruky, ale ako koncipient vedel o trestnosti súbojov podľa § 57 Trestného zákona s následkami v zmysle §§ 158 – 165 Trestného zákona. Sekundant Rubackého na to odvetil, že odpoveď bude tlmočiť a treskol dvermi. Tým sa to však neskončilo, druhý deň zažil JUDr. Krumlovský dejá vu, keď sa sekundant npor. Rubackého objavil zase s opätovným trvaním na satisfakcii zbra-

Advokácia v spomienkach advokátov

Predsedsníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

ňou. Keď Krumlovský znovu odmietol, sekundant oponoval, že mu potom Rubacký zbičuje tvár, hocikde ho uvidí. To už nádejný advokát nevydržal a súhlasil so súbojom na šable. Sekundant mu musel hneď na mieste schváliť zabezpečenie šable a aj jeho sekundanta rovnako ako čestné slovo mlčania o dueli spolu s výberom bezpečného miesta jeho uskutočnenia.

Zaujme aj priebeh súboja reprodukováný Krumlovským svojmu priateľovi, ktorý je vhodné citovať: *Dali mně šavli, postavili jsme se a křižovali zbraň, jaks mi to včera ukázal. A tu to do mne vjelo. „Rychlý – překvapivý útok“ – v hlavě mně zahučel vodopád, před očima se mně dělali mžitky – vtom vzkřikli oba sekundanti „Dost!“ a vskočili se šavlemi mezi nás. Mimovolně jsem ustoupil o krok nazpět a vidím, že se soupeři mému řine z tváře krev. Mně se zdá, že jsem salutoval šavlí jako důstojník – ano salutoval jsem a odevzdal jsem ji s poklonou svému sekundantovi. Vážně jsem se zas oblíkal a slyším mezitím, jak lékař praví: „Jen lehýnké poranění!“ A pak jsem se poroučel. Při odchodu slyšel jsem ještě za sebou: „Po čertech divoký chlap!“ – poslouchej, já bych se teď pral s celým světem. A nic, pranic se neprozradí! Lehýnké poranění – čestné slovo – nikdo ani nemukne. A to mám Tobě co děkovat, příteli miloučký! Morousek se směje. No – buď není dobrým šermířem, nebo jsi ho náhodou skutečně překvapil. Ostatně, dost statně jsi se mně napoprvé držel. Cítím se jaksí hrdinou. Přecházím pádnými kroky sem a tam a teď se stavím před zrcadlo. Dívám se na sebe, chci se pousmát, ale úsměv vypadá blbě. Po súboji sa Krumlovský presťahuje z Malej Strany naspäť do svojho pôvodného bytu. Film *Povídky malostranské* z roku 1961 podľa predlohy Jana Neruda režíroval Jiří Krejčík.*

Zo súbojov advokátov je dostupný román francúzskeho autora **Rafaela Sabatiniho** z roku 1921 *Scaramouche*, v ktorom je advokát André-Louis Moreau najskôr politikom, potom milencom, vzápätí Scaramucciom z comedie dell'arte, a nakoniec výborným šermiarom. V preoblečení za Scaramuccia je prenasledovaný politickými protivníkmi, sokom v láske, a napokon vrahom svojho priateľa, ktorého v závere románu pomstí, aby získal ruku svojej lásky.

A aký mal duel advokáta Moreaua priebeh? *Souboj byl ovšem velmi krátký. Tři výpady a tři odrazy a potom markíz vykročil beze všeho spěchu pravou nohou po vlhkém trávníku, vypjal své štíhlé, svižné tělo v dlouhý výpad, který nemotorná obrana pana de Vilmorin nedovedla zadržeti a s dokonalou rozvážností prohla svůj kord tělem mladého muže.*

Román bol sfilmovaný v roku 1923 s hlavným predstaviteľom Ramónom Navarrom, v roku 1952 zase v najdlhšej šermiarskej scéne celej kinematografie ľudstva trvajúcej 6,5 minúty so Stewartom Grangerom. Následne si v roku 1963 úlohu Scaramoucha zahral známy francúzsky predstaviteľ hrdinov Gérard Barray, no a napokon v roku 1976 s Michaelom Sarrazinom.

JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2016

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2016 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco znižuje.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Tenisový turnaj „Advokáti v sieti“

Pod záštitou Slovenskej advokátskej komory sa v dňoch
17. – 18. júna 2016
uskutoční tenisový turnaj **Advokáti v sieti**.

Miesto konania:

HS Centrum Piešťany,
Hlboká 92, 921 01 Piešťany, www.hsc.sk

Prihlášky posielajte do 10. 6. 2016

na e-mail: office@mularcirkpartners.sk

Účastnícky poplatok: 25 eur/osoba

Účastnícky poplatok za príspevnia Slovenskej advokátskej komory zahŕňa: prenájom tenisových kurtov, loptičky, ceny, obed, večera, minerálne vody počas turnaja.

Ubytovanie je individuálne –

organizátor odporúča *Pension Hellene Relax Club****, Hlboká ulica 98 (www.hellene.sk). Je v bezprostrednom susedstve HS Centrum. Pri objednaní ubytovania treba uviesť: *turnaj „Advokáti v sieti“*.

V HS Centrum bude spoločná večera pre účastníkov turnaja, slávnostné vyhlásenie výsledkov turnaja a posedenie.

Program

Piatok 17. 6. 2016

Prezencia: 8.30 – 9.00 h

HS Centrum, Hlboká 92, 921 01 Piešťany

Zápasy: 9.00 – 18.00 h

6 antukových kurtov

Turnaj pozostáva zo štvorhrových zápasov medzi jednotlivými účastníkmi, pričom pri prezentácii hráči nahlásia zloženie štvorhier. Každá dvojica odohrá zápas so všetkými štvorhrovými dvojicami prihlásenými na turnaj. Poradie bude určené na základe počtu vyhratých zápasov, v prípade zhodného počtu rozhoduje rozdiel vyhratých a prehratých gemov. V prípade prihlásenia viac ako 10 dvojíc sa vytvorí dve 5 a viacčlenné skupiny, prípadne štyri 4 a viacčlenné skupiny, z ktorých 8 najlepších dvojíc postúpi do pavúka, kde sa hrá systémom play-off. **Zápasy sa hrajú na 1 set do 6, tie-break pri stave 6 : 6**

Zábava: od 19.00 h

Večera, spoločenské posedenie a vyhodnotenie športových výkonov.

Sobota 18. 6. 2016

Individuálny program, možnosť dodatočných zápasov.

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2016

XIV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2016.

Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie príspevky vyhodnotí do konca decembra 2016. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu.

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2016

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez ..... 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez ..... 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zľavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia ..... 5 %

3 uverejnenia ..... 10 %

4 a viac uverejnení ..... 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom je **ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 19 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 800 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)

JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)

doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.

JUDr. Zuzana Ďurišová

doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.

doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.

JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

JUDr. Soňa Mesiarkinová

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

JUDr. Ondrej Mularčík

prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.

JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.

JUDr. Alexander Škrinár, CSc.

doc. JUDr. Marek Števec, PhD.

JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 28. 4. 2016

Uzávierka redakčnej časti: 20. 5. 2016

Toto číslo vyšlo 10. 6. 2016

advokát
Slovenská
komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis (v elektronickej podobe), ktorý nebol publikovaný v inom periodiku.
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (perex, abstrakt) objasňujúci tému príspevku. Dlhý text je vhodné členiť medzitolčkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorčky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu** v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu** o svojom aktuálnom odbornom pôsobení a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu**, ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške. Rozmer fotografie má byť aspoň 300 × 360 pixelov (to zodpovedá rozmeru 25 × 30 mm pri tlačovej kvalite).
8. Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K článkom o publikáciách (recenzie, anotácie) je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od vydania titulu by mal uplynúť maximálne 1 rok.
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitolčky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

